

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr. 555A/2005

Nr.4112
22 iunie 2005

Domnului NICOLAE VĂCĂROIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale vă înaintăm, alăturat, copia sesizării formulate de 101 deputați și de 39 senatori referitoare la neconstituționalitatea unor dispoziții ale Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.

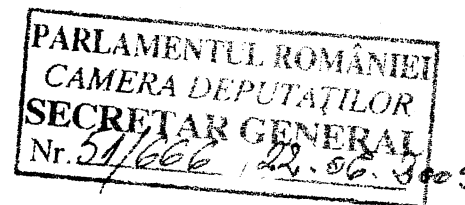
Vă adresăm rugămintea de a comunica punctul dumneavoastră de vedere până la 27 iunie 2005, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la 29 iunie 2005.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE

Ioan Vida
Prof. univ. dr. IOAN VIDA

**Grupurile parlamentare
ale Partidului Social Democrat
din Senat și Camera Deputaților**

22 iunie 2005

Către,

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
DOMNULUI PREȘEDINTE PROF. UNIV. DR. IOAN VIDA**

Subsemnații deputați și senatori menționați în Anexă, reprezentând Grupurile Parlamentare ale P.S.D din Camera Deputaților și Senat, cu semnăturile personale, în continuare, în baza **art. 146 lit. a din Constituție**, formulează următoarea

SESIZARE

**asupra neconstituționalității Legii privind reforma în domeniile
proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente**

Proiectul de Lege privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente a fost promovat în Parlament de Guvernul României, prin angajarea răspunderii, în conformitate cu prevederile art. 114 din Constituție, fiind adoptat, ca urmare a respingerii de către cele două Camere ale Parlamentului, în ședința comună din 22 iunie 2005 a moțiunii de cenzură, depusă de grupurile parlamentare ale P.S.D. Această lege constituie o amenințare pentru evoluția și buna funcționare a statului de drept, periclitează parcursul calendarului integrării României în UE și conține, din păcate, numeroase prevederi care încalcă flagrant texte și principii constituționale, la care ne vom referi în cele ce urmează:

I. Obiecții de neconstituționalitate de principiu, privind legea în ansamblul ei.

1. Încălcarea art.114 alin.(1) din Constituție prin raportare la art. 61 alin.(1) și, respectiv, art.2 alin(1) din Constituție, cu observarea și a art. 102 alin.(1) din Constituție.

Potrivit art. 114 alin. (1) din Constituție: „**Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.**”

Din examinarea acestui text constituțional se degajă cu claritate o concluzie univocă: Guvernul își poate asuma răspunderea asupra *unui singur proiect de lege*. Și este absolut firească o asemenea interpretare întrucât promovarea unei legi prin procedura asumării răspunderii constituie o procedură excepțională care trebuie utilizată doar în cazuri deosebite, pentru a nu diminua rolul Parlamentului. Este elocventă, în acest sens, practica folosirii acestei proceduri în Franța, în care există reglementată asumarea răspunderii pentru votarea unui text. Astfel, în 1996 s-a utilizat această procedură pentru adoptarea Statutului France – Telecomului, în 2003 pentru alegerea consilierilor regionali, iar în 2004 pentru Legea cu privire la descentralizare.

Legea pe care o sesizăm Curții Constituționale este contrară textului din art.114 alin.(1) din Constituție, care îngăduie Guvernului să-și angajeze răspunderea numai pe un proiect de lege, și nu pe o suită de proiecte de lege, cum este cazul în speță și cum vom demonstra în cele ce urmează.

În realitate, fiecare titlu are semnificația unui proiect de lege, ceea ce excede textului constituțional:

- Titlul I este consacrat modificării și completării Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată;

- Titlul II este consacrat modificării și completării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, cu modificările și completările ulterioare, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 501/2002;

- Titlul III este consacrat modificării și completării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 66/2004;

- Titlul IV este consacrat modificării și completării Legii nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare;

- Titlul V este consacrat modificării și completării Legii nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991;

- Titlul VI este consacrat modificării și completării Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997;

- Titlul VII este consacrat regimului stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv;

- Titlul VIII este consacrat modificării și completării Legii nr.571/2003 privind Codul Fiscal;

- Titlul IX este consacrat modificării Codului Penal;

- Titlul X este consacrat circulației juridice a terenurilor;

- Titlul XI este consacrat modificării Legii nr.7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, cu modificările și completările ulterioare.

- TITLUL XII este consacrat modificării și completării Legii nr. 7 /1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, cu modificările și completările ulterioare

- TITLUL XIII este consacrat accelerării judecatilor in materia restituirii proprietatilor funciare

- TITLUL XIV este consacrat dispozițiilor tranzitorii

- TITLUL XV este consacrat modificării și completării Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

- TITLUL XVI este consacrat modificării și completării Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară

- TITLUL XVII este consacrat modificării și completării Legii nr.303/2004 privind statutul Magistraților

2. Practic, sintagma din art. 114 alin. (1) din Constituție „a unui proiect de lege”, a fost interpretată „a unui pachet de proiecte de legi”, ceea ce înseamnă o adăugare la Constituție.

Guvernul a denumit astfel legea prin care și-a asumat răspunderea:

„Lege privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente”

După cum se observă din enumerarea de mai sus, „pachetul legislativ” cuprinde modificări și completări de esență la 9 legi organice privind regimul proprietății, adoptate între 1991-2000, la 3 legi organice privind

organizarea judiciară, statutul magistraților și Consiliul Superior al Magistraturii, adoptate în 2004, la două coduri (penal și fiscal), precum și două legi noi relative la renta viageră agricolă și la procedura specială a judecării unor procese. Majoritatea covârșitoare a legilor care sunt modificate, sunt prevăzute expres de către Constituție, ca fiind legi organice. Astfel, prevederile referitoare la modificarea Codului Penal, intră sub incidența art. 73 alin. 3 lit. h) (infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora), prevederile referitoare la proprietate sunt cuprinse la lit. m) a aceluiași articol (regimul general al proprietății și al moștenirii), iar cele referitoare la justiție, intră sub incidența lit. l) (organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi).

Celelalte modificări intră în sfera legilor ordinare.

Rezultă clar că Guvernul și-a asumat răspunderea prin două sau mai multe legi, din cel puțin patru sau cinci domenii de activitate (reconstituirea proprietății funciare, reconstituirea proprietății în mediul urban, reforma în justiție, codificarea penală și codificarea fiscală).

Formularea și structurarea legii, în 17 titluri, nu poate motiva sau „acoperi” această încălcare a dispoziției imperative din art. 114 alin. 1 din Constituție, așa cum acest text trebuie interpretat prin raportare la art. 61 (principiul monopolului legislativ al Parlamentului) și prin raportare la art. 102 alin. 1 referitor la rolul Guvernului, fiind de netăgăduit că ne aflăm în fața mai multor legi și nu a unui „proiect de lege”.

3. De altfel, Guvernul nici nu a făcut un secret cu privire la adevărata dimensiune a inițiativei sale legislative, vorbind mereu de „**pachetele de legi**” din domeniul justiției și proprietății, inclusiv prin luarea de cuvânt a primului ministru și a altor membri ai Cabinetului la dezbaterile moțiunii.

Doar spre finalul pregătirii proiectului, conștientizat de criticile publice și obligat de rigoarea textului, Guvernul și-a mai restrâns măcar în titlul acestuia domeniile, fără a putea totuși să evite referirea expresă la cel puțin **două domenii mari și distincte**: proprietatea și justiția, așadar cel puțin două legi incluse în una.

4. Este de observat că situația la care ne referim prin sesizare nu este identică cu situația avută în vedere de Curtea Constituțională, în 2003, prin Decizia nr. 147 din 16 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României nr.279 din 21 aprilie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 175A/2003.

Curtea Constituțională a fost sesizată cu neconstituționalitatea dispozițiilor legii prin care Guvernul de la data respectivă își asumase răspunderea pentru „Legea privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a

funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției”, devenită Legea nr. 161/2003.

Curtea Constituțională a apreciat că legiuitorul poate să reglementeze printr-o lege un grup complex de relații sociale, în vederea obținerii unui rezultat dezirabil la nivelul întregii societăți, **dar a condiționat valabilitatea demersului legislativ prin asumarea răspunderii de existența unui scop unic, prevenirea și sancționarea corupției, și de un mod de structurare care să nu fie de natură să afecteze dispozițiile constituționale invocate.**

Legea privind reforma în domeniul proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, grupează modificări de acte normative conținând și norme care reglementează pentru prima dată relațiile sociale, dar care nu se circumscriu, unui „scop unic”.

Este mai mult decât evident că legea pe care o atacăm nu numai că include mai multe domenii disparate, dar urmărește mai multe scopuri și este structurată într-un mod care demonstrează necesitatea unei abordări separate, începând chiar cu expunerile de motive.

Oricâtă bunăvoință ar exista, nu se poate susține că reglementarea care vizează proprietatea, adică modificarea legilor adoptate în materie de proprietate, au același scop cu reglementarea care vizează organizarea judiciară, statutul magistraților sau a Consiliului Superior al Magistraturii, aceasta cu atât mai mult, dacă avem în vedere faptul că, așa-zisa reformă în justiție, vizează modificări și completări ale unor legi organice care au intrat în vigoare de câteva luni, adoptate în 2004 și care, prin conținutul lor, au contribuit decisiv la închiderea capitolului consacrat afacerilor interne și justiției, în contextul Aderării României la Uniunea Europeană. Cum se va arăta în cele ce urmează, multe dintre textele adoptate conțin soluții contrare Constituției, ceea ce înseamnă că, în realitate, nu se urmărește o reformă în domeniul justiției, ci o contrareformă, ce nu poate să scape controlului de constituționalitate al Curții Constituționale.

În situația în care reglementarea asupra căreia Guvernul își angajează răspunderea, cum este și cazul de față, nu răspunde unui scop unic, care se regăsește în necesitățile obiective ale procesului de legiferare, ci unor scopuri partizane ale partidelor politice aflate la guvernare, trebuie admis că respectiva reglementare este contrară alin. 1 al art. 114 din Constituție, prin raportarea la textele Constituției, care consacră principiul separației puterilor, art. 1 alin. 4, precum și la textele care consacră suveranitatea națională (art. 2 alin. 1) și corelat cu acestea, rolul Parlamentului (art. 61 alin. 1), respectiv textul care consacră rolul Guvernului (art. 102 alin. 1).

5. Dreptul Guvernului de a stabili conținutul și structura proiectului de lege complex, pe baza căruia își angajează răspunderea, nu este absolut, nu

se poate concepe ca într-un asemenea proiect, pot fi incluse diferite reglementări, de la Legea fondului funciar până la Consiliul Superior al Magistraturii, Codul fiscal și Codul penal, renta viageră agricolă și așa mai departe, fără o legătură logică, legată de scopul unic al întregului ansamblu normativ.

Modalitatea de legiferare, prin instituția angajării răspunderii, apare ca o situație de excepție de la regula legiferării, justificată prin faptul că, între Guvern pe de o parte și Parlament pe de altă parte, există o stare de tensiune, Guvernul fiind în imposibilitatea de a realiza programul de guvernare, pentru faptul că Parlamentul nu adoptă legile de care este nevoie, consemnate în respectivul program sau în programul special legislativ, care însoțește programul de guvernare.

Angajarea răspunderii apare, așadar, într-o situație de criză, când starea conflictuală dintre Guvern, pe de o parte și Parlament, pe altă parte, trebuie să fie clarificată.

Este de reținut că, Guvernul în funcțiune nu a sesizat Parlamentul, după procedura obișnuită, cu proiectele de legi de modificare într-unul din domeniile vizate de acest act normativ. În materie de justiție, în ultimele 12 luni, sistemul judiciar a fost reșezat, independența justiției fiind garantată din punctul de vedere al legii, iar Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție au fost reorganizate și întărite. Măsurile privind independența justiției au fost finalizate în anul 2004, după revizuirea Constituției și s-au concretizat prin preluarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a atribuțiilor și responsabilităților puterii executive în ceea ce privește cariera magistratului și răspunderea sa disciplinară.

Pe baza acestor legi, a fost închis Capitolul afaceri interne și justiție, în procesul de negociere cu Uniunea Europeană. Legile au fost realizate cu sprijinul experților francezi, germani, spanioli și italieni, iar conținutul lor a fost avizat de către Uniunea Europeană, Consiliul Europei și Comisia de la Veneția. În baza acestor legi s-au ales structuri de conducere, de jos până sus, în sistemul judiciar, s-a constituit noul Consiliu Superior al Magistraturii, și așa mai departe.

Prin urmare, nu o situație obiectivă a impus nevoia reglementării pentru care Guvernul și-a asumat răspunderea, o stare de conflict între Guvern și Parlament, determinată de ineficacitatea Parlamentului, ci o stare fabricată, adică argumente care țin de ambițiile, de proiecțiile politice ale liderilor din echipa guvernamentală și din partidele care susțin această echipă, aspecte care nu pot scăpa Curții Constituționale.

Curtea Constituțională este obligată, potrivit statutului său, prevăzut de Constituție, să vadă dacă, în mod real, obiectiv, se justifica recurgerea la

procedura asumării răspunderii sau **dacă angajarea răspunderii nu apare doar ca un pretext pentru a se eluda dezbaterea parlamentară, încălcându-se principiul consacrat de art. 61 „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.”**

Curtea Constituțională este, așadar, chemată să verifice dacă prin modalitatea de angajare a răspunderii nu s-a urmărit, contrar principiilor constituționale, transformarea Guvernului în autoritate legiuitoare a țării.

Domnule Președinte și Domnilor Judecători ai Curții Constituționale, vă rugăm să constatați că s-a încălcat nu numai litera textului constituțional invocat, dar și spiritul lui și s-au încălcat principiile care trebuie să guverneze raporturile Executivului cu Parlamentul, principiile care trebuie să caracterizeze activitatea legislativă, rolul Parlamentului.

Guvernul își motivează demersul său extrem invocând cerințe ale UE pentru integrare.

Este o minciună pentru că în materie de proprietate nu există nici o condiționalitate de ordin legislativ, iar în domeniul justiției, Capitolul 24 – JAI a fost închis tocmai pe baza celor trei legi pe care le transformă radical Guvernul acum și care atunci au fost apreciate corespunzător. **UE a impus drept clauză implementarea lor urgentă iar nu modificarea lor.**

A trece cu vederea peste un asemenea act abuziv, peste o interpretare excesiv de largă cu privire la definirea și conținutul unei legi, cu privire la definirea obiectului angajării răspunderii, înseamnă a încuraja o practică extrem de periculoasă, înseamnă a încuraja un Guvern cu tendințe autoritariste, să sfideze Parlamentul, să-l ocolească și să promoveze programe legislative întregi fără dezbaterea lor democratică în Parlament.

II. Obiecții de neconstituționalitate privind prevederile referitoare la proprietate.

1. Încălcarea mai multor texte și prevederi constituționale prin soluția de restituire în natură a tuturor imobilelor, inclusiv a celor care, în prezent, au destinații culturale, sociale etc.

Este vorba, de exemplu, de Titlul I, Art. I, pct. 14, 35, cu trimitere la Anexa 2, pct. 38, 79, cu trimitere la art. II.

Soluția de principiu de restituire a tuturor imobilelor care există în natură, inclusiv a celor care, la ora actuală, au destinație științifică, culturală, socială, reprezintă o încălcare art. 8 din Constituție (pluralismul politic), art. 9 (sindicatul), în măsura în care imobilele reprezintă sedii ale partidelor

politice și ale sindicatelor, art. 32 în cazul în care sunt unități de învățământ, art. 33 accesul la cultură, în ipoteza în care în imobile funcționează case de cultură, case ale oamenilor de știință etc.

Considerăm, totodată, că asemenea soluții sunt contrare și art. 135 alin. 2 lit. c) din Constituție, potrivit căruia statul trebuie să asigure stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, a artei și protecția dreptului de autor.

De asemenea, soluția de restituire în natură, necondiționată, a tuturor imobilelor, indiferent de destinația actuală este și contrară regulii proporționalității, prevăzută de art. 53 alin. 2 din Constituție. Aici intervine un conflict între interesul personal al persoanei îndreptățite de a i se restitui în natură și, interesul colectiv, interesul general, de a se menține funcționarea unor instituții publice, a unor servicii publice, a unor persoane de drept public, între care și, partidele politice.

Perturbarea activității diferitelor unități de învățământ, spitale și altor structuri instituții sociale, culturale, științifice, în opinia noastră este un rău mai mare decât răul, care ar consta în nerestituirea imobilelor în natură și acordarea de despăgubiri persoanelor îndreptățite. Sub acest aspect apreciem că este încălcată regula proporționalității prevăzută de art. 53 alin. 2, iar încălcarea Constituției, prin soluția legislativă preconizată, ne apare și din perspectiva art. 1 alin. 3, potrivit căruia „**România este stat de drept, democratic și social**”. Dimensiunea socială a statului român obligă tocmai la adoptarea unor măsuri de protecție, și pe cale de consecință, la restrângerea necesară a posibilității de restituire în natură a imobilelor care, în prezent au destinație social-culturală.

2. Încălcarea mai multor principii și texte constituționale prin soluția de reconstituire a dreptului de proprietate pe vechile amplasamente și de revocarea titlurilor de proprietate acordate.

Acum, în 2005, după 14 ani de la intrarea în vigoare a Legii nr. 18/1991, reluarea procesului de reconstituire a dreptului de proprietate pe vechile amplasamente, are semnificația declanșării unor proceduri administrative, cu atacuri în justiție, care nu se vor termina nici în generațiile următoare, deci, practic, se aruncă în aer stabilitatea juridică din România.

Aceste soluții sunt contrare principiilor specifice statului de drept, și în primul rând celui prevăzut de art. 1 alin. 3 din Constituție. Statul de drept presupune, prin definiție, stabilitate în raporturile juridice dintre cetățeni, ceea ce nu este de conceput dacă statul nu se comportă în mod rezonabil, prin normele pe care le adoptă, cu cetățenii săi. Se știe că, pentru încălcarea regulii rezonabilității, în S.U.A, o lege este declarată

neconstituțională (vezi Mircea Lepădătescu, Teoria generală a controlului constituționalității legilor, Editura Didactică și Pedagogică, București 1974).

Această regulă rezultă și din conținutul mai multor reglementări ale Constituției României, atât din Titlul III consacrat autorităților publice (cum ar fi textele referitoare la rolul Parlamentului, art. 61, al Președintelui, art. 80 sau al Guvernului, art. 102), cât și din Titlul II consacrat drepturilor fundamentale, dar și din art. 135 alin. 2, prin care se reglementează obligațiile care revin statului, între care: „crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții (lit. f)”.

Statul nu își poate permite ca în una și aceeași problemă, după ce prin lege a stabilit o regulă, în baza căreia s-au născut situații juridice, inclusiv prin accesul liber la justiție, să vină după un anumit număr de ani cu o altă regulă, răsturnând ordinea juridică inițială.

În Constituție nu există un text expres care să consacre obligația statului la garantarea siguranței raporturilor juridice, a circuitului civil, dar este în afară de orice îndoială că această obligație a statului, ne apare ca fiind o obligație generală în baza raportului de cetățenie, care se realizează în mod concret prin obligațiile corelative ale autorităților publice, la fiecare drept fundamental reglementat.

Se poate susține însă, că există un text în Constituție, care poate fi invocat ca temei al acestei obligații generale a statului și care se poate afirma că a fost încălcat prin soluția legislativă la care ne referim. Este vorba de art. 1 alin. 3 care, după ce menționează că România este stat de drept, democratic și social, enumără valorile supreme și garantate în statul român, enumerare care începe cu demnitatea omului, drepturile și libertățile fundamentale și libera dezvoltare a personalității umane.

Este de la sine înțeles că, garantarea acestor valori supreme, presupune stabilitate în circuitul juridic civil, presupune ca statul să reglementeze relațiile sociale de așa natură, încât cetățenii să aibă un sentiment de siguranță și de stabilitate juridică.

Statul trebuie să asigure o așezare justă a drepturilor și obligațiilor cetățenilor, în procesul de reconstituire a dreptului de proprietate. Dacă statul a considerat ca a fost justă o anumită soluție legislativă, în 1991, în baza căreia s-au soluționat litigiile, s-au emis acte administrative (titluri de proprietate) și hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, trebuie interpretat că, o soluție contrară, acum în 2005, care dă naștere la alte litigii, încalcă principiile stabilite de Constituție, cu privire la raporturile dintre stat pe de o parte și cetățeni pe de altă parte.

Prin reglementarea unei alte soluții de principiu, în ceea ce privește atribuirea terenurilor (regula vechiului amplasament) și repunerea în termen

pentru formularea de notificări, nu se înlătură o nedreptate, ci se declanșează un veritabil șir de abuzuri, putându-se susține că norma respectivă, intră și sub incidența art. 16 alin. 1 din Constituție, precum și sub incidența art. 44 alin. 2 din Constituție, potrivit căruia statul are obligația să garanteze proprietatea indiferent de data dobândirii (prin Legea nr. 187 / 1945 dar și prin Legea nr. 18 / 1991 sau Legea nr. 1 / 2000).

În aceiași termeni se poate raționa și pentru prevederile din Titlul IV la care ne referim, prin care se instituie obligația revocării titlurilor de proprietate, emise de organele administrației (ex. alin. 2² introdus la art. 27 din Legea nr. 18/1991) ceea ce înseamnă o încălcare a principiului separației puterilor, prevăzut de art. 1 alin. 4 din Constituție în sensul că legea stabilește obligația unei autorități administrative de a revoca un act. De asemenea, în acest sens, pot fi invocate ca fiind neconstituționale și dispozițiile care consacră nulitatea absolută a titlurilor emise, lăsându-se să se înțeleagă că aceasta poate fi constatată de orice persoană interesată, și nu numai de instanța de judecată.

Pe această linie de idei, pot fi invocate și dispozițiile din legea atacată care realizează o ierarhizare a probelor, reținându-se că se prezumă ca exprimând adevărul, informațiile cuprinse în actele de preluare abuzivă, când, se știe că acestea, mai ales anexele de la Decretul nr. 92/1950 au fost întocmite în grabă, cu erori grosiere.

Prin asemenea reglementări se lasă să se înțeleagă, că fiecare persoană interesată își poate face singură dreptate.

Este de-a dreptul de neînțeles, înlăturarea amendamentului Grupului PSD din Senat și din Camera Deputaților la alin 1⁴ de la art. 6 al Legii nr. 1/2000, care urmărea tocmai înlăturarea aspectului de neconstituționalitate, în sensul că, se propunea, ca în finalul textului, după formularea „**tăgăduind dreptul de proprietate**”, să se adauge precizarea „**în fața instanței judecătorești**”. Fără această precizare, textul apare ca fiind contrar Constituției, mai precis, principiului statului de drept.

Textele de acest gen, încalcă și principiul accesului liber la justiție, prevăzut de art.21, precum și art.16 din Constituție, referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminare.

III. Obiecții de neconstituționalitate privitoare la justiție.

Prin întreaga concepție a noii reglementări se urmărește subordonarea politică a justiției, a instanțelor judecătorești, a procuraturii, a actualului Consiliu Superior al Magistraturii și controlul acestora, răpind Consiliului

Superior al Magistraturii rolul de garant al independenței Justiției. De asemenea, se dorește desființarea principiului inamovibilității judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și de la celelalte instanțe, a independenței procurorilor, desființarea atribuției Consiliului Superior al Magistraturii de a decide asupra numirii și statutului judecătorilor și procurorilor.

1. Cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, care formează obiectul Titlului XV.

- Prevederea noului alineat 6 al art. 39 din Legea nr. 317/2004 cuprinsă în Titlul XV cu privire la introducerea obligativității pentru Consiliul Superior al Magistraturii de a prezenta Parlamentului României Raportul anual asupra stării justiției și asupra activității sale proprii, reprezintă un act neconstituțional care duce la încălcarea principiului separației puterilor în Stat.

Textul încalcă în mod flagrant prevederile art. 1 alin. (4), art. 124, art. 126 din Constituție care statuează într-un mod propriu statului de drept principiul separației puterilor în stat – legislativă, executivă și judecătorească – independența justiției și înfăptuirea acesteia numai prin instanțele judecătorești prevăzute de lege. Aceste texte, aceste principii exclud în mod evident controlul parlamentar asupra justiției și asupra organismului ei suprem.

- Diminuarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii, în cariera magistraților, ceea ce contravine prevederilor art. 125 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „**propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice**”.

- Reglementările adoptate sub forma angajării răspunderii, modificând reglementarea în vigoare din 2004, practic, restrânge rolul Consiliului Superior al Magistraturii, la un organism cu rol consultativ, la dispoziția Ministrului Justiției și, implicit, a Președintelui României în funcțiune, ceea ce, evident, nu poate fi acceptat. Menționăm în primul rând dispozițiile art. 1 prin care a fost eliminată precizarea calității de „reprezentant al autorității judecătorești”, ceea ce contravine însăși denumirii Capitolului VI, intitulat „**Autoritatea judecătorească**” din Titlul III al Constituției. Consiliul Superior al Magistraturii este o parte a autorității judecătorești, fiind

concluzia care rezultă din întreaga filozofie a Constituției și care, se pare că, exasperează pe Ministrul Justiției în funcțiune și pe Președintele României în funcțiune. Pe cale de consecință logică sunt neconstituționale și următoarele texte: art. 3; art. 5; art. 6; art. 8; art. 9; art. 10; art. 14; art. 15; art. 17; art. 19; art. 20; art. 21; art. 23; art. 24; art. 25; art. 27; art. 28; art. 29; art. 30; art. 36; art. 37; art. 38; art. 39; art. 41; art. 41¹ (modificările propuse prin acest text nou sunt contrare Constituției, art. 134 , întrucât conduc la creșterea atribuțiilor secțiilor în detrimentul plenului Consiliului Superior al Magistraturii); art. 42; art. 45; art. 46; art. 49; art. 50; art. 52; art. 53¹; art. 53²; art. 54; art. 55; art. 59; art. 60; art. 61; art. 64. Abrogarea art. 65; art. 66 și art. 67 este nejustificată și contrară Constituției, acestea fiind dispoziții cu caracter tranzitoriu care au produs efecte și trebuie să rămână ca bază judiciară în vigoare, fie și numai pentru soluționarea eventualelor litigii.

- Prevederile din Titlul XV privind modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 Art. II în legătură cu încetarea calității de membru al Consiliului Superior al Magistraturii sunt neconstituționale, întrucât mandatul de 6 ani stabilit prin art. 133 alin. 4 din Constituție și durata acestuia nu pot fi modificate printr-o lege ulterioară care, în plus, stabilește alte reguli ale funcționării organismului decât cele prevăzute la începutul mandatului.

Nu este de conceput ca un mandat prevăzut într-un termen expres, prin textul Constituției, să fie redus sau, mai grav, să i se pună capăt, printr-un text de lege, care inventează incompatibilități noi, ce n-au fost avute în vedere de legea în vigoare, la data la care s-a dobândit calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Este de fapt aici, substratul politic real al inițierii acestei proceduri de angajare a răspunderii, anume crearea unei aparențe juridice pentru a se proceda la epurări pe criterii politice din Consiliul Superior al Magistraturii, ca și din instanțele judecătorești, așa cum vom demonstra în continuare ceea ce, evident, nu are nimic în comun, nici cu democrația constituțională, nici cu statul de drept și independența justiției.

- Prevederile art. 63 din Legea nr. 303/2004 astfel cum au fost modificate încalcă și ele principiul inamovibilității judecătorilor și a independenței procurorilor, întrucât prevăd posibilitatea demiterii acestora în cazuri subiective controlabile de puterea politică: incapacitatea profesională și nepromovarea examenului.

De altfel, întreg sistemul de numire și promovare pe bază de examene și concursuri, prin modul cum este conceput și controlat de Ministrul Justiției, încurajează nesocotirea principiilor enunțate.

- Prevederile cuprinse în Titlul XVII cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 Art. IV, care instituie regula încetării de drept a mandatelor de conducere ale judecătorilor și procurorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, precum și de la parchetele de pe lângă acestea, nu numai că sunt neconstituționale, încalcă principiile stabilității și continuității funcționării instituțiilor statului de drept, dar vor crea un adevărat hiatus în activitatea justiției.

Oare Guvernul Tăriceanu și Președintele Băsescu chiar nu-și pun întrebarea cum vor fi conduse instanțele judecătorești și parchetele câteva luni bune de conducători care știu deja că vor fi schimbați, care vor mai rămâne apoi interimari câteva luni ? Care va fi starea lor de spirit, dar și a judecătorilor și procurorilor din instituțiile respective ?

2. Încălcarea principiului separației puterilor, a principiului independenței judecătorilor și a principiului inamovibilității.

- În primul rând, considerăm că eliminarea precizării din Legea în vigoare nr. 303/2004, de la art.8, după care „magistrații nu se subordonează scopurilor și doctrinelor politice”, este contrară principiului separației puterilor reglementat de art.1 alin.(4) din Constituție și principiului independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii, prevăzut în art.124 alin.(3) din Constituție.

Pachetul de legi propus de Guvern, nu cuprinde decât în mică măsură, prevederi referitoare la eficientizarea actului de justiție, la asigurarea independenței judecătorilor, a autonomiei funcționale a parchetelor, la lupta împotriva corupției etc., dar, în schimb, conține măsuri cât se poate de evidente care vor avea ca rezultate crearea unor pârgii pentru influențarea și controlul actului de justiție, crearea unor mecanisme prin care ministrul justiției să controleze procesul de numire în funcțiile de conducere, a magistraților din România, la nivelul tuturor structurilor judecătorești.

Este în afară de orice îndoială, că eliminarea unor precizări de genul celor cuprinse în art.8 din Legea nr.303/2004, evocă dorința forțelor politice care și-au angajat răspunderea, nu de a fortifica justiția și de a realiza o reformă în justiție, ci dimpotrivă, se urmărește subordonarea justiției politicului, timorarea magistraților.

- În acest context, al încălcării principiului separației puterilor, prevăzut de art.1 alin.(4) din Constituție, a principiului independenței judecătorilor, ca de altfel și a principiului inamovibilității pentru judecători, prevăzut de art.125 din Constituție, respectiv a principiului stabilității și imparțialității, în cazul procurorilor, prevăzut de art.132 alin.(1) din Constituție, se înscriu și dispozițiile de modificare a legii privind statutul magistraților, cărora, li se anulează drepturile câștigate sau, după caz, li se restrânge exercițiul unor asemenea drepturi.

Pe această linie de idei, amintim:

a) partea finală a alin.(1)², nou introdus, la art.14, punctul 21 care încalcă dreptul la carieră al magistraților, ca dimensiune a inamovibilității, în cazul judecătorilor, și a stabilității, în cazul procurorilor ;

b) alin.6, nou introdus, la art.29, punctul 45 este un text discriminatoriu pe criteriu etnic, contrar art.16 din Constituție ;

c) punctul 73 care vizează modificarea art.48 încalcă art.15 alin.(2) din Constituție, ce consacră principiu neretroactivității legii. Este de observat că, în baza Legii nr. 92/1992 și a Legii nr. 303/2004, așa cum s-a mai menționat în cele ce preced, în tot sistemul organelor judecătorești au fost făcute investiții în funcțiile de conducere, la nivelul judecătorilor, tribunalelor, curților de apel și a parchetelor de către Consiliul Superior al Magistraturii, conform Legii nr. 92/1992 și ale Legii nr. 303/2004, pentru un mandat de 5 ani, care se află în derulare. Noile dispoziții reduc tendențios și retroactiv aceste mandate la 3 ani și elimină practic Consiliul Superior al Magistraturii din actul de decizie.

Este cât se poate de evident, că scopul real al acestei modificări a fost epurarea pe criterii politice a tuturor conducătorilor instanțelor de judecată și a parchetelor și înlocuirea acestora cu persoane obediente față de actuala putere.

Noile reglementări conduc la pierderea drepturilor magistraților care și-au depus candidatura, obținând avize favorabile ale colegilor. În felul acesta o categorie mare de magistrați pierd drepturile pe care le-au câștigat, fiind puși de noua legislație într-o situație mult mai grea.

Reglementările preconizate demonstrează că Guvernul dorește să îi sancționeze pe magistrații cu experiență sau să-i determine să plece din magistratură.

- În același sens, sunt neconstituționale întrucât încalcă principiul independenței și inamovibilității, în sensul încălcării drepturilor câștigate în carieră, prevederile de la art. 48¹ și de la art.50. Astfel, se propune ca revocarea din funcția de conducere a magistraților să se dispună și la

propunerea președintelui instanței, ceea ce va declanșa o veritabilă „vânătoare de vrăjitoare” și va crea permanente stări de tensiune între președintele instanței și vicepreședinte și președinții de secții, pe de altă parte. Era firesc să se mențină actuală reglementare, ca revocarea să se facă la propunerea adunărilor generale sau ale organelor colegiale, întrucât între magistrați nu există subordonări ierarhice, ci numai subordonările față de lege.

- Posibilitatea Președintelui României de a refuza numirea judecătorilor și procurorilor propuși de Consiliul Superior al Magistraturii prevăzută în art. 30,31 și 52 din Legea nr. 303/2004, numirea principalelor funcții de conducere din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și din Parchetul Național Anticorupție de către Președintele României, **la propunerea ministrului justiției și doar cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii**, sunt neconstituționale întrucât încalcă textele și principiile constituționale deja enunțate, potrivit cărora „Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii”, transformând practic Consiliul Superior al Magistraturii într-un organism consultativ. Se deschide astfel calea controlării și subordonării parchetului de către ministrul justiției și Președintele României.

În consecință, următoarele texte sunt neconstituționale: art. 30, 31, 52, 53, 53¹.

- Art. 72-86 cu privire la drepturile magistraților conțin în noua versiune, soluții prin care aceste drepturi sunt fie înlăturate, fie serios amputate, fiind suficient să amintim că, în ceea ce privește pensionarea, în loc să se mențină regimul actual special și specific pentru magistrați, se procedează la o egalizare, prin trimitere la dreptul comun, schimbându-se și baza de calcul, „venitul brut din ultima lună” la „media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni de activitatea înainte de data pensionării”; se reduce limita de vârstă pentru pensia de serviciu de la 68 de ani la Înalta Curte de Casație și Justiție la 62-65 de ani și se introduce interdicția continuării exercitării funcției de judecător sau procuror după împlinirea vârstei de pensionare.

Aceste norme încalcă dispozițiile art. 124 alin. 3 și, respectiv, art. 125 alin. 1 din Constituție, fiind în mod vădit, o ingerință și un atentat la independența și inamovibilitatea magistraților și o violare a art. 6 alin. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

3. Scoaterea procurorilor din sfera magistraților și trecerea Ministrului Public sub controlul politic al Președintelui și a ministrului justiției.

- În acest sens, amintim că este neconstituțional, în primul rând, chiar titlul legii, care din „Lege privind statutul magistraților”, a devenit „Lege privind statutul procurorilor și judecătorilor”.

Potrivit art.133 din Constituție, organismul care are rolul de garant al independenței justiției este Consiliul Superior al Magistraturii, format din 14 membri „aleși de adunările generale ale magistraților și validați de Senat”, iar potrivit alin.(3) al aceluiași art.133, președintele Consiliul Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de 1 an, dintre magistrații prevăzuți la alin.(2) lit. a).

Coroborând aceste texte, rezultă că este vorba de 9 judecători și de 5 procurori, care formează împreună categoria membrilor Consiliul Superior al Magistraturii, aleși în adunările generale ale magistraților și din rândurile cărora se desemnează președintele Consiliul Superior al Magistraturii.

La baza concepției de redactare a Capitolului VI din cadrul Titlului III al Constituției, stă principiul asimilării procurorilor cu judecătorii și includerea acestora în sfera magistraților, fiind puși, deopotrivă, sub autoritatea disciplinară a Consiliul Superior al Magistraturii.

De aici rezultă că formularea din finalul alin. (1) al art.132 din Constituție, „sub autoritatea ministrului justiției” are semnificația de autoritate organizatorico-administrativă și nu de autoritate funcțională, dublată de una profesional disciplinară.

Constituția a urmărit, pe de o parte, în virtutea tradiției, să stabilească un canal de comunicare între executiv, implicit politic, și puterea judecătorească iar, pe de altă parte, să includă Ministerul Public în sfera autorității judecătorești. Acest canal de legătură apare ca fiind ministrul justiției, de unde și explicația includerii, prin legea de revizuire a Constituției, a ministrului justiției în sfera membrilor de drept ai Consiliul Superior al Magistraturii.

Ca atare, proiecția legislativă de modificare a statutului magistraților (Legea nr.303/2004), în sensul accentuării distincției dintre judecători, care rămân singurii magistrați, și procurori, despre care nu se spune ce sunt, apare ca fiind neconstituțională, iar acest viciu de neconstituționalitate nu vizează numai titlul legii, ci însăși filozofia legii, atrăgându-i neconstituționalitatea în întregime.

În orice caz, apar ca fiind categoric neconstituționale prevederile care fac constant distincție între judecători și procurori și nu operează cu termenul generic de „magistrat”, fiind vorba de „punctele 1-4, 6, 13, 14, 22, 32, 46, 53, 55, 57, 60, 61, 63, 68, 69, 71, 72, 76, 82, 83, 86, 92, 93, 94, 98”.

- Potrivit prevederilor noilor texte din Legea nr. 304/2004, ministrul justiției poate, din proprie inițiativă, să exercite control asupra procurorilor în ceea ce privește modul în care aceștia își îndeplinesc atribuțiile de serviciu. Practic, reprezentantul executivului – ministrul justiției – va avea controlul total asupra carierei și activității profesionale a procurorului, ceea ce echivalează cu exercitarea controlului politic asupra actului de justiție.

~~Această prevedere este neconstituțională, fiind contrară sensului art. 132 din Actul fundamental al țării care definește statutul procurorilor. Autoritatea ministrului justiției asupra procurorilor, așa cum s-a menționat mai sus, este una de ordin administrativ, potrivit competențelor acestui minister, prevăzute chiar în cuprinsul Hotărârii nr. 83/03.02.2005 a actualului Guvern. Ea nu poate justifica posibile ingerințe în atribuțiile profesionale ale procurorului, fiindcă, în soluțiile dispuse, procurorul este autonom și se supune numai legii.~~

- Noul articol 75¹ din Legea nr. 304/2004, impune Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție obligația elaborării anuale a unui Raport privind activitatea desfășurată, pe care să-l prezinte ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor. Prevederea este neconstituțională, întrucât Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este coordonat doar administrativ ministrului justiției, iar profesional, din punct de vedere al competenței funcționale, Consiliul Superior al Magistraturii, care ca reprezentant al autorității judecătorești este garantul independenței justiției, iar în cadrul său ministrul justiției este doar un membru de drept.

- **Întreaga reglementare a organizării și funcționării Parchetului Național Anticorupție, este neconstituțională.** Prin organizarea sa, ca structură autonomă cu independență absolută, atât în cadrul sistemului judiciar, cât și în raport cu orice altă autoritate publică (inclusiv Consiliul Superior al Magistraturii), prin încadrarea sa cu procurori numiți prin Ordin al Procurorului General al Parchetului Național Anticorupție, iar nu prin Decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, prin stabilirea unor proceduri de revocare din funcție, evaluare etc. derogatorii de la prevederile general-aplicabile, se creează cadrul juridic

al legitimității unui parchet extraordinar, situat în afara sistemului judiciar prevăzut de Constituție, subordonat și controlat de executiv.

În acest sens se poate conchide și cu privire la reglementările privind instanțele și parchetele militare.

4. Încălcarea art.142 alin.(5) din Constituție referitor la Curtea Constituțională.

Art. VIII din Titlul XVII, la care ne referim, reprezintă un artificiu juridic prin care se urmărește modificarea statutului juridic al Curții Constituționale, instituție specială și specializată de justiție constituțională, care nu intră în sfera autorităților judecătorești, fiind reglementată într-un titlu distinct al Constituției (Titlul V, art.142 – 147).

Din art. 142 alin. 5 din Constituție, care face trimitere în mod articulat la **legea organică** a Curții Constituționale, rezultă că modificarea acestei legi nu se poate face decât printr-o lege specială, pentru modificarea și completarea ei. În acest sens, amintim că Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a fost modificată, mai întâi, prin Legea nr.138/1997, intitulată „Lege de modificare și completare a Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale”, publicată în Monitorul Oficial al României nr.170 din 25 iulie 1997, iar apoi, urmare a revizuirii Constituției, în anul 2003, prin Legea nr.232/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României nr.502 din 3 iunie 2004, iar în baza Art. III din această lege, Legea nr.47/1992 a fost republicată, dându-se textelor o nouă numerotare, publicată în Monitorul Oficial al României nr.643 din 16 iulie 2004.

Ca atare, o modificare implicită și încă printr-un text pasager, la finele unui pachet legislativ prin care Guvernul și-a sumat răspunderea, a legii Curții Constituționale apare ca un veritabil atentat la ordinea constituțională, la supremația Constituției, la textele Constituției referitoare la regimul juridic aplicabil legii organice a Curții Constituționale.

Art. VII din Titlul XVII cu privire la Legea nr. 304/2004 prin care se prevede că magistrații – asistenți ai Curții Constituționale și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, nu mai pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare stabilită prin Legea nr. 19/2000 - este neconstituțional.

Statutul acestora este de sorginte constituțională. Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției, nu face parte din Autoritatea judecătorească, iar această prevedere excede și obiectivelor declarate ale acestui mare „pachet legislativ”.

De altfel, stabilindu-se ulterior alte condiții de pensionare, mai restrictive, practic sunt încălcate și unele din drepturile fundamentale ale persoanelor vizate de acest text.

Domnule Președinte al Curții Constituționale și onorați judecători,

Solicităm, în final, Curții Constituționale admiterea primei obiecții de neconstituționalitate întrucât sunt încălcate prevederile art. 114 din Constituție, așa cum s-a demonstrat la pct. I, în care s-au prezentat, pe larg, atât argumente de principiu cât și numeroase cazuri concrete de texte neconstituționale și, în consecință, constatarea neconstituționalității întregului „pachet legislativ”.

În subsidiar, în ipoteza în care Curtea Constituțională va aprecia că nu sunt motive suficiente pentru a declara neconstituțional întregul pachet legislativ, în temeiul art. 114 din Constituție, solicităm declararea ca neconstituționale în întregime, a celor trei legi referitoare la justiție, precum și a textelor criticate pentru neconstituționalitate la pct. II

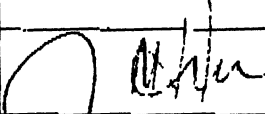
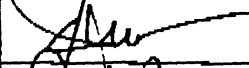
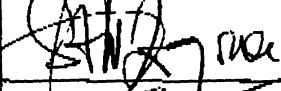

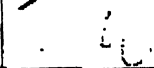
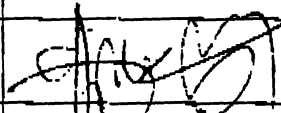

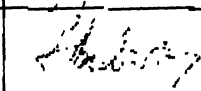

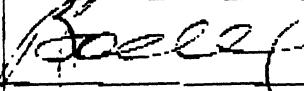
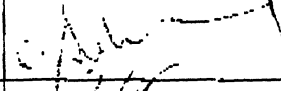
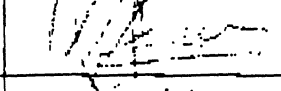
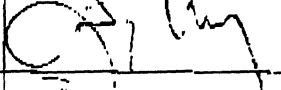
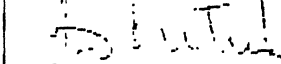
O analiză profundă asupra conținutului celor trei legi privitoare la justiție demonstrează că întreaga concepție, întreaga filozofie a acestora sunt neconstituționale, urmărind crearea unor pârghii pentru subordonarea justiției în ansamblu, a instanțelor judecătorești și a parchetelor, actualei puteri politice. Aplicarea lor ar duce la pierderea independenței justiției, a inamovibilității judecătorilor, a autonomiei decizionale a parchetelor și ar scoate în decor organismul care ar trebui să garanteze independența justiției – Consiliul Superior al Magistraturii.

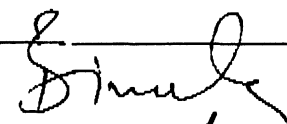

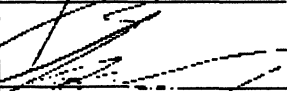
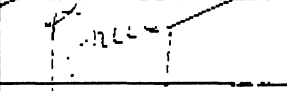
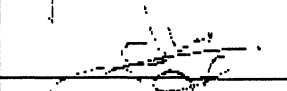
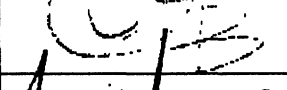
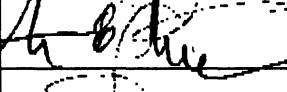
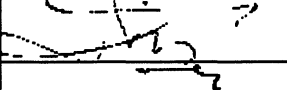

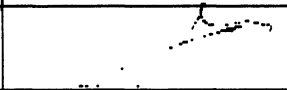
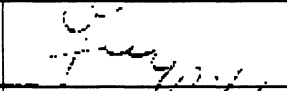
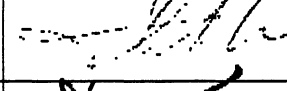

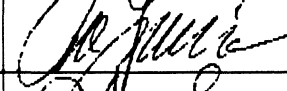
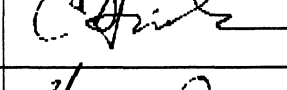
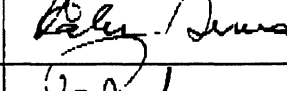
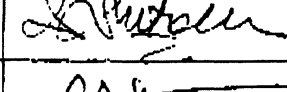

Deși în cuprinsul sesizării am evocat numeroase texte concrete, vizate de neconstituționalitate, acestea, la rândul lor, sunt înlănțuite cu multe altele astfel încât, se impune constatarea neconstituționalității întregului pachet privitor la justiție.

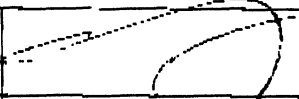
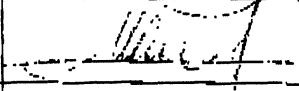
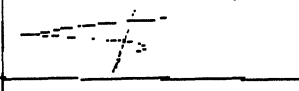
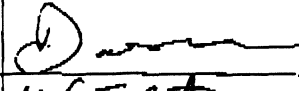

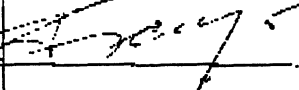
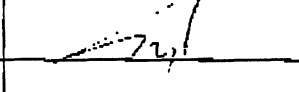

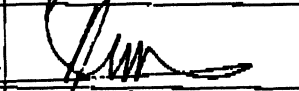

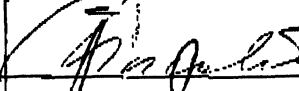
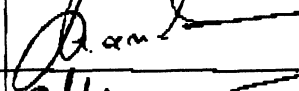
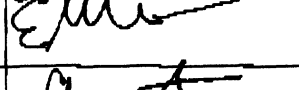
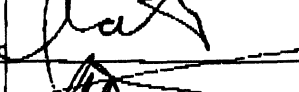
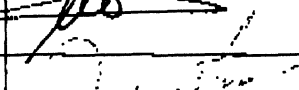
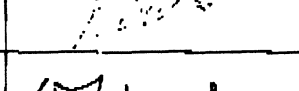
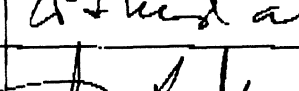
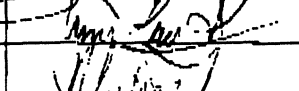
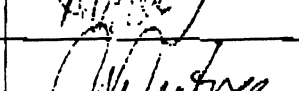
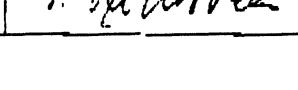

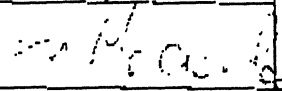
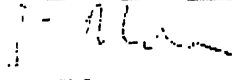
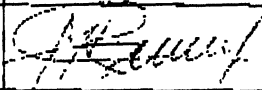
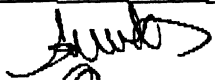

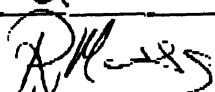
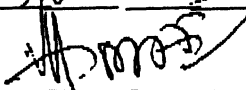
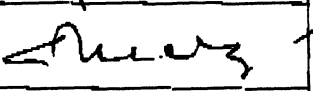
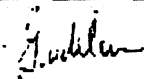
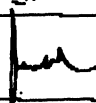
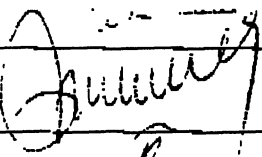

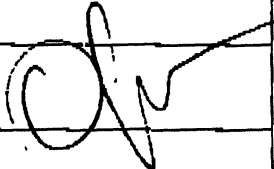
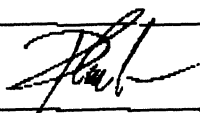

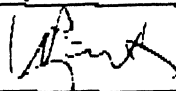

TABEL

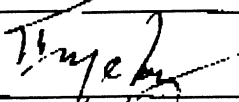
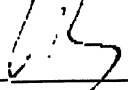
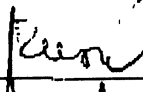

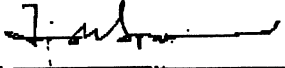
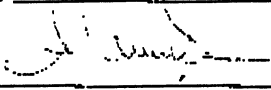
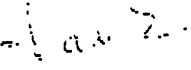

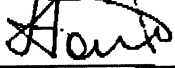
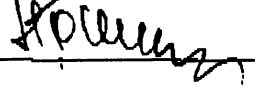
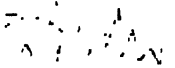
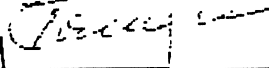
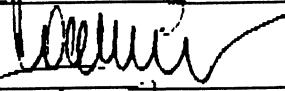

Cu semnăturile membrilor Grupului Parlamentar PSD din Camera Deputaților care, în temeiul art. 146 lit. a din Constituția României, au sesizat Curtea Constituțională asupra neconstituționalității Legii privind reforma în domeniul proprietății și justiției precum și unele măsuri adiacente, adoptată prin asumarea răspunderii Guvernului în ședința din 22.06.2005

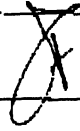
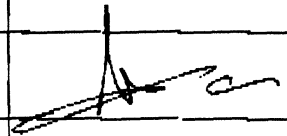
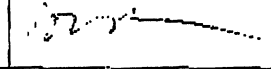
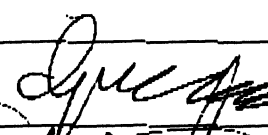

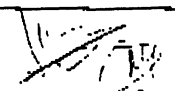
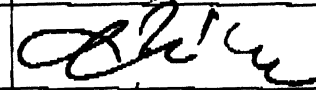
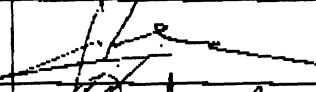
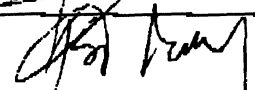
Nr. Crt.	Funcția	Nume și prenume	Semnătura
1.	Lider	Hrebenciuc Viorel	
2.	Vicelideri	Popescu Dan Ioan	
3.		Zgonea Valeriu Ștefan	
4.		Niculescu-Duvăz Bogdan Nicolae	
5.		Niță Constantin	
6.	Membri	Adomnicăi Mirela Elena	
7.		Amarie Constantin	
8.		Andea Petru	
9.		Andronescu Ecaterina	
10.		Apostolache Mihai Cristian	
11.		Bădălău Nicolae	
12.		Băeșu George	
13.		Bănicioiu Nicolae	
14.		Bejinariu Eugen	
15.		Bentu Dumitru	

16.		Bivolaru Ioan	
17.		Bobeanu Răzvan-Petrică	
18.		Brînzan Ovidiu	
19.		Buda Ioan	
20.		Buhăianu Obuf Cătălin Ovidiu	
21.		Cazan Romeo Gheorghe Leonard	
22.		Călin Ion	
23.		Chiper Gheorghe	
24.		Chiș Filonaș	
25.		Cindrea Ioan	
26.		Cliveti Minodora	
27.		Constantinescu Viorel	
28.		Corlățean Titus	
29.		Crețu Gabriela	
30.		Cutean Vasile Emilian	
31.		Dan Iosif	
32.		Diaconescu Marin	
33.		Dida Corneliu Ioan	
34.		Dorneanu Valer	
35.		Drețcanu Doina Micșunica	
36.		Dumitrescu Cristian Sorin	

37.		Dumitrescu Zamfir	
38.		Dumitriu Mihai	
39.		Dumitru Ion	
40.		Dușa Mircea	
41.		Găleteanu Monalisa	
42.		Georgescu Filip	
43.		Giurescu Ion	
44.		Godja Petru	
45.		Gubandru Aurel	
46.		Iancu Iulian	
47.		Iordache Florin	
48.		Macaleți Costică	
49.		Manda Iulian Claudiu	
50.		Martin Eduard-Stelian	
51.		Matei Cătălin Lucian	
52.		Mazăre Alexandru	
53.		Mănăstireanu Vladimir Alexandru	
54.		Mihalache Sorin Dan	
55.		Mihăilescu Teodora Dorina	
56.		Mitrea Miron Tudor	
57.		Mitrea Manuela	

58.		Mocanu Vasile	
59.		Mocioalcă Ion	
60.		Mohora Tudor	
61.		Moldovan Emil Radu	
62.		Munteanu Ioan	
63.		Muşetescu Tiberiu-Ovidiu	
64.		Nassar Rodica	
65.		Năstase Adrian	
66.		Nechita Aurel	
67.		Nedelcu Gabriela	
68.		Nica Dan	
69.		Nicolicea Eugen	
70.		Nicula Vasile Cosmin	
71.		Niţulescu Teodor	
72.		Nosa Iuliu	
73.		Oprea Gabriel	
74.		Paşcu Ioan Mircea	
75.		Plumb Rovana	
76.		Podgorean Radu	
77.		Ponta Victor-Viorel	
78.		Pop Claudiu Adrian	

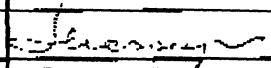

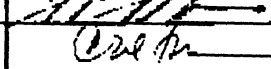
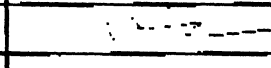
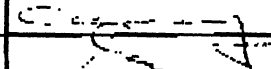

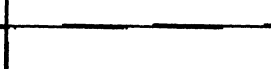
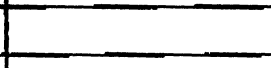
79.		Pupeză Viorel	
80.		Puşcaş Vasile	
81.		Rusu Mihaela Adriana	
82.		Sanda Victor	
83.		Sasu Ion	
84.		Săniuță Marian Florian	
85.		Sârb Gheorghe	
86.		Sârbu Daciana Octavia	
87.		Sârbu Marian	
88.		Sârbu Mugurel Liviu	
89.		Severin Adrian	
90.		Sireţeanu Mihail	
91.		Soporan Vasile Filip	
92.		Stan Ioan	
93.		Stan Ion	
94.		Ştoreanu Octavian	
95.		Ştiucă Alecsandru	
96.		Tămağă Constantin	
97.		Tănăsescu Mihai Nicolae	
98.		Tărniceru Petru	
99.		Teodorescu George Alin	

100.		Timar Liviu	
101.		Timiș Ioan	
102.		Todoran Pavel	
103.		Toma Florentina Marilena	
104.		Tudose Mihai	
105.		Ungureanu Valeriu Alexandru	
106.		Vasile Aurelia	
107.		Vlase Petru Gabriel	
108.		Vlădoiu Aurel	
109.		Voicu Cătălin	
110.		Voinea Florea	

LISTA SENATORILOR
CARE SUSTIN NECONSTITUȚIONALITATEA
«LEGI PRIVIND REFORMA PROPRIETĂȚII ȘI JUSTIȚIEI,
PRECUM ȘI UNELE MĂSURI ADIACENTE»

NR. CRT	NUMELE SI PRENUMELE	GRUPUL PARLAMENTAR	SEMNATURA
1	IRINA IANCU	PSD	[Signature]
2	IAN-MIRCEA POPEȘCU	PSD	[Signature]
3	FARUK ILIE	PSD	[Signature]
4	SCURTĂȘA MIHAILA	PSD	[Signature]
5	ROȘCU CRISTINA	PSD	[Signature]
6	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
7	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
8	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
9	Chelaru Inca	P.S.D	[Signature]
10	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
11	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
12	ION RĂBOȘ	PSD	[Signature]
13	Florentin D. Doic	PSD	[Signature]
14	Mihaila Ștefan	PSD	[Signature]
15	DINCU VASILE	PSD	[Signature]
16	ARCAS MIHAILA	PSD	[Signature]
17	IOVOLAN TRAIAN	PSD	[Signature]
18	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
19	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
20	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
21	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
22	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
23	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
24	SILISTRU MIHAILA	PSD	[Signature]
25	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
26	TRAIAN ION	PSD	[Signature]
27			
28			
29	ROȘCU MIHAILA	PSD	[Signature]
30	ADRIAN PAUNESCU	PSD	[Signature]

LISTA SENATORILOR
CARE SUSȚIN NECONSTITUȚIONALITATEA
«LEGI PRIVIND REFORMA PROPRIETĂȚII ȘI JUSTIȚIEI,
PRECUM ȘI UNELE MĂSURI ADIACENTE»

NR. CRT	NUMELE SI PRENUMELE	GRUPUL PARLAMENTAR	SEMNATURA
1	ION ILIESCU	PSD	
2	ION BOLCANU	PSD	
3	ALEXANDRU ATHANASIU	PSD	
4	Cristu Ovidiu	PSD	
5	Marian Popescu	PSD	
6	Georgescu Costin Radu	PSD	
7	Radu-Catalin Mardare	PSD	
8	Cristu Catalin	PSD	
9	Vocaroiu Nicolae	PSD	
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
27.06.2005

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr. 565A/2005

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. **4170** / **24-06-2005**

Domnului NICOLAE VĂCĂROIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale vă înaintăm, alăturat, copia sesizării formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție referitoare la neconstituționalitatea unor dispoziții ale Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.

Vă adresăm rugămintea de a comunica punctul dumneavoastră de vedere până la 27 iunie 2005, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la 29 iunie 2005.

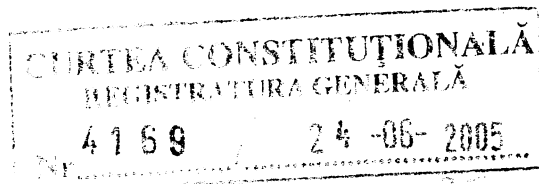
Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE

Ioan Vida
Prof. univ. dr. IOAN VIDA

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Cabinetul Președintelui
Nr. 116 din 24 iunie 2005

Către
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
Domnului prof.univ.dr. IOAN VIDA
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În conformitate cu dispozițiile art.146 lit.a) din Constituție;
Vă înaintez următoarea SESIZARE, adoptată prin Hotărârea nr.2 din 23 iunie 2005 a Secțiilor Unite, privind neconstituționalitatea unor prevederi ale „Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adiacente”, adoptată la 22 iunie 2005 de Parlamentul României, în ședință comună a Camerelor, după procedura angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și Senatului, în temeiul art.114 alin.(1) din Constituția României.

Sesizarea Curții Constituționale a fost decisă în ședința Secțiilor Unite, mai sus amintită, cu votul majorității membrilor prezenți. Din totalul judecătorilor în funcție (107) au fost prezenți 89 judecători, votând pentru sesizarea Curții Constituționale un număr de 85, abținându-se 2 judecători și votând împotriva 2 judecători.

Prin Hotărârea nr.1 din 3 mai 2005, Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au constatat că, la acea dată, proiectele Legii amintite contraveneau Constituției României și principiilor independenței și inamovibilității judecătorilor, stabilite prin acte ale ONU, ale Consiliului Europei și ale Uniunii Europene.

În raport cu prevederile din forma finală a legii, adoptată de Parlament, vă sesizăm următoarele motive de neconstituționalitate:

I. Încălcarea principiilor independenței și inamovibilității judecătorilor prevăzute în dispozițiile art.124 alin.(3) și 125 alin.(1) din Constituție, precum și în cele ale art.6 (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; ale art.1 din Principiile internaționale ale independenței magistraților (Milano 1985) și ale Rezoluției nr.94/95 din 1994 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind independența, eficiența și rolul judecătorilor.

Această încălcare constă în:

1) Reducerea limitei de vârstă până la care magistrații pot fi menținuți în activitate, de la 68 ani la 57 ani și 7 luni pentru femei și la 62 ani și 7 luni pentru bărbați, cu interdicția posibilității exercitării funcției după împlinirea vârstei standard de pensionare.

Într-adevăr, potrivit art.82 din Titlul XVII – Modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul magistraților din Legea privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adicente, „Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică prevăzut la art.86 alin.(1) nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare”.

Menționăm că Legea nr.19/2000, acum în vigoare, prevede vârstele pentru femei și bărbați menționate mai sus, vârstele – standard prevăzute de lege (62 ani pentru femei și 65 ani pentru bărbați) urmând a fi în vigoare în anul 2014.

2) Schimbarea bazei de calcul a pensiei de serviciu.

Potrivit vechii reglementări, cuprinsă în art.81 alin.(1) din Legea nr.303/2004, „Magistrații cu vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din venitul brut realizat în ultima lună de activitate înainte de data pensionării”. Prin modificarea adusă art.81 alin.(1) prin Legea de modificare se prevede că „judecătorii și procurorii cu vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din media veniturilor

brute realizate în ultimele 12 luni de activitate înainte de data pensionării”.

3) Interdicția continuării exercitării funcției de magistrat după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de Legea nr.19/2000, interdicție necunoscută în această lege pentru orice altă funcție publică sau privată, încalcă și principiul nediscriminării, prevăzut în Constituția României în art.16 alin.(1).

Această situație excepțională, de suprimare a inamovibilității prin reducerea mandatelor și a vârstei de pensionare s-a mai produs în alte două momente ale istoriei noastre moderne. Mai întâi, în anul 1931, prin Legea din 1 aprilie 1931 care a redus vârsta de pensionare a magistraților de la Înalta Curte de Casație de la 70 ani la 68 ani. Legea a fost declarată neconstituțională cu motivarea că inamovibilitatea este un principiu constituțional, iar limita de vârstă este un element esențial al inamovibilității, ca un drept intrat în patrimoniul magistraților.

Un minim efort de informare al autorului legii de astăzi (obligatoriu prin normele de tehnică legislativă) ar fi putut releva că în spațiul judiciar comunitar limita de vârstă pentru pensionarea magistraților este, în general, de 70 de ani, cu rare excepții de 68 ani.

Este de principiu faptul că inamovibilitatea judecătorului este recunoscută constituțional atât în interesul judecătorului cât și în cel al justițiabilului.

Un alt moment al tentativei de afectare a inamovibilității judecătorului a fost marcat mult mai aproape de noi, prin Legea nr.19/2000, care în dispozițiile art.198 desființa pensia de serviciu a magistraților, prevăzută în art.103 din Legea nr.92/1992. Curtea Constituțională, prin Decizia nr.20 din 2 februarie 2000, a declarat neconstituțional textul.

II. Încălcarea principiului neretroactivității legii (art.15 alin.(2) din Constituție).

1) Membrii Consiliului Superior al Magistraturii, constituit în baza Legii nr.317/2004, au un statut constituțional de 6 ani, potrivit art.133 alin.(4) din Constituție. Toți magistrații care au concurat pentru un loc în CSM au obținut mandatul de 6 ani, în conformitate cu prevederile legale în vigoare la acea dată. A stabili alte condiții

pentru dobândirea calității de membru al CSM în cursul exercitiului mandatului constituțional înseamnă a da putere retroactivă noii legi și a afecta durata constituțională a mandatului actual al membrilor aleși ai CSM.

În acest fel, prevederile nou introduse la art.24 alin.(2) și alin.(4) din Legea nr.317/2004 sunt neconstituționale pentru că încalcă art.15 alin.(2) din Constituție. În vechea reglementare, potrivit cu care magistrații au dobândit calitatea de membru al CSM și un mandat constituțional de 6 ani, doar președintele și vicepreședintele CSM nu pot exercita activitatea de judecător sau procuror. Conform noii reglementări această interdicție se extinde asupra tuturor membrilor aleși ai CSM. O asemenea nouă reglementare poate fi acceptată după epuizarea actualului mandat al membrilor aleși ai CSM.

Totodată, vechea reglementare nu interzicea participarea la competiție a magistraților cu funcții de conducere. În această lumină, și magistrații care dețin funcții de conducere și au fost aleși legal în CSM au dreptul să exercite mandatul constituțional de 6 ani în CSM.

Astfel fiind, prevederile art.11 alin.(1) și alin.(2) din noua lege, privind organizarea CSM, sunt, pentru aceleași rațiuni, neconstituționale.

2) Modificările legislative privind numirea în funcții de conducere la toate instanțele pe o durată de trei ani, cu posibilitatea reînvestirii pentru încă un mandat, conform art.48 din Legea nr.303/2004, având, drept efect, încetarea mandatelor de conducere actuale (cu o durată de 5 ani, fără posibilitatea realegerii) încalcă atât principiul neretroactivității legii, cât și principiul independenței justiției, deschizând poarta ingerinței în exercitarea mandatelor de conducere și a unor posibile presiuni și intruziuni politico-administrative în conducerea instanțelor judecătorești.

III. Încălcarea art.1 alin.(4) și a art.133 alin.(4) din Constituție prin art.1 pct.42 din Cap.XV, care impune Consiliului Superior al Magistraturii obligația de a prezenta anual un RAPORT Parlamentului, conform noului art.39 alin.(6) din Legea nr.317/2004.

Instituind această obligație anuală de raportare Parlamentului se anihilează prerogativa constituțională cea mai înaltă a Consiliului Superior al Magistraturii, aceea de **garant al independenței Justiției** (art.133 alin.4) și se instituie ideea de subordonare a autorității judecătorești și de control parlamentar asupra acesteia (contrar art.1 alin.4 din Constituție). Invalidarea raportului de către Parlament ar putea, așadar, atrage și o eventuală invalidare a CSM, ca o finalitate urmărită prin instituirea acestei obligații de raportare anuală.

Cu deosebită considerație,

**PREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Prof.univ.dr.Nicolae Popa**

Anexe:

- Hotărârea nr.1 din 3 mai 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secțiile Unite
- Hotărârea nr.2 din 23 iunie 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secțiile Unite
- Decizia nr.36 din 26 mai 1932 a Înaltei Curți de Casație – Secțiuni Unite
- Decizia nr.20 din 20 din 2 februarie 2000 a Curții Constituționale
- Articolul intitulat „Inamovibilitatea magistraturii sub raportul constituțional”, Pandectele Române, 1936.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- SECȚIILE UNITE -

HOTĂRÂRE *m. d.*
Ședința de la 3 mai 2005

Sub președinția,
Domnului prof.univ.dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei
Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, s-a întrunit în temeiul art.26 din Legea nr.304/2004, privind organizarea judiciară, pentru a lua în discuție, în contextul reformei legislative referitoare la justiție, proiectele Ministerului Justiției de modificare și completare a Legilor nr.303/2004, nr.304/2004 și nr.317/2004.

Examinând proiectele de legi menționate, în raport cu exigențele formulate la pct.7 din Clauza de salvagardare, sub rezerva căreia s-a închis provizoriu Capitolul 24 – Justiție și afaceri interne, Secțiile Unite constată următoarele:

1. În actuala etapă, esențial pentru realizarea reformei în justiție, în vederea îndeplinirii obiectivelor impuse de integrarea în Uniunea Europeană, este respectarea tuturor angajamentelor asumate de România în acest domeniu, astfel încât clauza de salvagardare să nu devină operabilă.

În ceea ce privește înlăptuirea reformei sistemului judiciar, prevederile de la punctul 7 din documentul european se referă la adoptarea măsurilor necesare pentru implementarea Legii privind organizarea judiciară, a Legii privind statutul magistraților și a Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii, acestea trebuind să fie incluse în cadrul unei Strategii și a unui Plan de Acțiune, care să fie actualizate și transmise Uniunii Europene până în martie 2005.

Tot la acest punct, s-a prevăzut că trebuie asigurate și puse la dispoziție fără nici o întârziere, conform calendarului stabilit,

resursele financiare și umane adecvate pentru implementarea Planului de Acțiune.

Înalta Curte de Casație și Justiție constată că măsurile preconizate prin proiectele Ministerului Justiției de modificare a celor trei legi nu se regăsesc în angajamentele asumate, că ele nu fac altceva decât să întârzie implementarea și funcționalitatea noului sistem judiciar creat, iar prin aceasta ar determina recurgerea la clauza de salvagardare.

Astfel, modificările referitoare la vechimea necesară pentru promovarea profesională și la vârsta de pensionare sunt departe de a asigura resursele umane adecvate pentru aplicarea imediată a Planului de Acțiune. Punerea în aplicare a unor asemenea dispoziții va duce la o reducere cu mai mult de $\frac{1}{4}$ a numărului magistraților, în condițiile în care la ultimele examene pentru admiterea în magistratură, organizate în anii 2004-2005, numărul persoanelor admise s-a situat sub 10% din numărul candidaților, aceasta datorându-se slabei lor pregătiri profesionale.

Sub un alt aspect, măsurile preconizate pot conduce în fapt la reactivarea unor critici mai vechi ale experților Comisiei Uniunii Europene, care vizează necesitatea creării unui veritabil corp al magistraților de carieră, ce presupune exigențe în ceea ce privește accederea în magistratură și promovarea profesională. Modificări, precum cele referitoare la reducerea excesivă a duratei stagiului și la promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție a persoanelor care au numai 8 ani vechime în magistratură, din care doar 2 ani au îndeplinit funcția de judecător, nu vor duce în nici un caz la crearea unui adevărat corp de profesioniști.

Trebuie subliniat faptul că actualul cadru legislativ privind reforma în justiție s-a realizat cu sprijinul experților europeni și în urma consultării ample a societății civile și a fost trimis spre expertizare la Bruxelles, Comisiei Uniunii, care l-a acceptat ca fiind corespunzător exigențelor Uniunii Europene în materie.

Raportul de țară pentru anul 2004 al Comisiei Uniunii Europene apreciază pozitiv adoptarea celor trei legi privind sistemul judiciar și face mențiunea că sunt necesare eforturi în vederea implementării lor, astfel că modificarea și completarea lor, după un interval de timp atât de scurt, ar putea atrage noi critici, mai ales că reglementările preconizate, esențial diferite, vor necesita, la rândul lor, alte eforturi pentru a li se asigura implementarea, ceea ce va întârzia, inevitabil, realizarea reformei în justiție.

2. Toate cele trei legi vizate să fie supuse modificărilor și completărilor sunt apreciate pozitiv de organismele europene, deoarece cuprind reglementări conforme cu Carta Europeană privind Statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în iulie 1998, precum și cu Declarația de la Milano din 1985, preluată în Rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985 ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, prin care s-au adoptat Principiile fundamentale relative la independența magistraturii.

Considerând că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor, că în Declarația universală a drepturilor omului sunt enunțate principiile egalității în fața legii, prezumției de nevinovăție, al dreptului oricărei persoane de a i se judeca procesul în mod echitabil și public de un tribunal competent, independent, și imparțial, Declarația de la Milano a apreciat că regulile aplicabile magistraților în exercitarea atribuțiilor lor trebuie să le permită să acționeze în conformitate cu aceste principii, în care scop se impune să fie examinat mai întâi rolul judecătorilor în sistemul judiciar, ținându-se cont de importanța selecției, a formării și conduitei lor.

Principiile directoare ale Declarației au fost elaborate pentru a ajuta statele membre ale ONU să asigure și să promoveze independența magistraturii, având în vedere, în primul rând, judecătorii de carieră.

În acest cadru, Declarația de la Milano a afirmat, între altele, următoarele principii:

- Independența magistraturii este garantată și prevăzută în Constituție și legislația națională, revenindu-i fiecărui guvern sarcina de a respecta independența acesteia.

S-a subliniat că garantarea acestui principiu este menită să asigure magistraților condiții pentru rezolvarea cazurilor cu care sunt sesizați, în mod imparțial, potrivit faptelor și în conformitate cu legea, fără restricții și fără a fi obiect de influență, incitări, pasiuni amenințări ori intervenții directe sau indirecte din partea oricui și pentru oricare motiv.

- Calificarea, selecția și formarea profesională a magistraților, urmărindu-se să fie prevăzute garanții împotriva numirilor abuzive

- Condiții ale serviciului și durata mandatului

În această privință, s-a stabilit că fiecare stat membru al ONU trebuie să asigure garanții, prin lege, cu privire la durata mandatului

judecătorilor, independența și securitatea lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de serviciu, pensiile și vârsta lor de pensionare.

S-a subliniat că judecătorii sunt inamovibili atâta timp cât nu au atins vârsta obligatorie a pensionării sau sfârșitul mandatului lor, precum și că promovarea lor trebuie să se bazeze pe factori obiectivi, mai ales pe competența, integritatea și experiența lor.

Or, principiile fundamentale relative la independența magistraturii ce au fost enunțate, prezente în actualele formulări ale celor trei legi în vigoare, nu se mai regăsesc nici în litera și nici în spiritul proiectelor de modificare și completare a acestor legi.

3. În conformitate cu prevederile art.1 alin.4 din Constituția României, „statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale”.

În dezvoltarea acestei prevederi, prin art.1 alin.1 din Legea nr.304/2004 se precizează că „puterea judecătorească se exercită de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege”.

Conform art.133 alin.1 din Constituție, garantul independenței justiției este Consiliul Superior al Magistraturii, organism definit, prin legea sa organică (nr.317/2004), drept reprezentant al autorității judecătorești care asigură funcționarea eficientă a sistemului judiciar și respectarea legii în desfășurarea activității profesionale a magistraților.

Prezentarea în acest moment, de către Ministerul Justiției, a proiectelor de modificare și completare esențială a celor trei legi organice recente, prin care a fost reglementat unitar sistemul nostru judiciar, nu poate fi considerată oportună cât timp prin proiectele respective este reconsiderat însuși cadrul legislativ al reformei în justiție aprobat prin documentele încheiate cu Comisia Uniunii la 8 decembrie 2004, iar reglementările ce le conțin, din care multe fără precedent și nejustificate, sunt de natură a produce o instabilitate prelungită a justiției din România.

Prin modificările și completările ce se preconizează să fie aduse legilor sistemului judiciar vor fi înlăturate reglementări judicios adoptate, pe baza unei îndelungate evaluări a propunerilor de îmbunătățire a legislației în domeniu, reținute în cadrul consultărilor cu magistrați având multă experiență și cu alți juriști de valoare, precum și a preluării celor mai adecvate soluții

legislative din alte țări cu tradiție democratică, cele mai multe membre fondatoare ale Uniunii Europene.

4. Cu privire la intenția de adoptare a celor trei proiecte de lege prin „Ordonanță de urgență a Guvernului”, sunt de observat următoarele:

Adoptarea celor trei proiecte de lege de către Guvernul României, prin ordonanță de urgență, ar încălca în mod flagrant Constituția.

Se subliniază, în această privință, că prin art.73 alin.3 lit.I din Constituția revizuită se prevede că prin lege organică se reglementează „organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi”, iar conform art.126 alin.4 „compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică”.

Dispozițiile art.115 alin.6 din Constituție prevăd că „Ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale, **nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului**”.

În sfârșit, în conformitate cu art.115 alin.1 din Constituție, „Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice”.

Or, cele trei proiecte de lege prevăd modificări substanțiale în organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești și a Ministerului Public și în statutul magistraților, fapt care, în mod evident, exclude posibilitatea adoptării lor prin ordonanță de urgență.

5. Modificările și completările conținute în cele trei proiecte de legi sunt de natură a contura în dimensiuni diferite, neadecvate, principiul independenței judecătorului.

Astfel, abrogarea alineatului 1 din art.8 al Legii nr.303/2004 lasă loc posibilității subordonării magistraților față de scopuri și doctrine politice, ceea ce încalcă principiile internaționale de definire a independenței judecătorilor.

Magistratul este independent, ca și întreaga putere judecătorească, față de puterea executivă. Distincția între judecător și procuror și resubordonarea procurorului, în ultimă instanță, față de Ministerul Justiției prin proiectele în discuție reprezintă un regres și încalcă, deopotrivă, principiile constituționale, ca și pe cele

stabilite prin instrumente interstatale sau internaționale cu vocație universală.

Abrogarea alin.2 din art.90 al Legii nr.303/2004 conduce, de asemenea, la încălcarea principiului independenței magistratului, reprezentând un pas înapoi față de actuala reglementare.

Prin proiectele în discuție se introduc discriminări în ceea ce privește accesul la profesia de judecător și procuror, ori la funcțiile de conducere din magistratură, încălcându-se dispozițiile imperative ale actelor internaționale la care România este parte, între altele ale dispozițiilor Convenției nr.111 din 1958 a Organizației Internaționale a Muncii – art.1 pct.1 lit.b – ratificată de țara noastră prin Decretul nr.284/1973.

Modificări propuse cu privire la restrângerea stagiului la I an sau cu privire la reducerea condițiilor de vechime sunt de natură să promoveze incompetența întrucât nu se asigură răgazul unui interval de timp necesar pregătirii magistratului, pentru asimilarea, înțelegerea și aplicarea legislației, atât de instabilă în perimetrul juridic românesc, pentru aprofundarea soluțiilor din practica instanțelor, dobândirea experienței în vederea realizării unui act de justiție corect, îndeplinit de o persoană matură psihic și profesional.

Unele modificări încalcă principiile elementare de management, prezente în funcționarea oricărui organism colegial de conducere. Sub acest aspect, este de neconceput ca din colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și al celorlalte instanțe să nu facă parte, de drept, președinții secțiilor.

În sfârșit, proiectele în discuție nu sunt corelate cu legislația în vigoare – ca terminologie și chiar instituțional – și nici nu sunt concordante cu prevederile din strategia pentru reformă – de altfel corectă și utilă - adoptată în scopul aplicării legilor reformei în justiție ce au intrat deja în vigoare.

6. Conform principiilor Declarației de la Milano, judecătorii sunt inamovibili atâta vreme cât nu au atins vârsta obligatorie de pensionare sau sfârșitul mandatului lor.

Dispozițiile art.81 alin.7 (în varianta proiectului de modificare), privind reducerea vârstei de pensionare a magistraților, sunt inacceptabile pentru următoarele motive:

- este științific demonstrat că profesia de magistrat, sub raportul pregătirii și capacității de a îndeplini actul de justiție, în condiții ineluctabile de intensă suprasolicitare intelectuală, atinge cotele desăvârșirii profesionale, în jurul vârstei biologice de 60 ani.

De aceea, cele mai evaluate sisteme judiciare democratice includ în conceptul de inamovibilitate vârsta, ca un criteriu de performanță și, nu mai puțin, de sprijin pentru formarea debutanților în profesie. De pildă, în sistemul judiciar american, socotit ca model pentru dreptul românesc, judecătorii instanțelor federale (și ai unor instanțe statale) sunt instalați pe viață. În acest sistem, este repudiată ideea că pot exista argumente de aliniere a vârstei de pensionare a judecătorilor la vârsta generală de pensionare, prevăzută inclusiv pentru categoriile socio-profesionale necalificate;

- instanța supremă din perioada interbelică a decis că reducerea vârstei de pensionare a judecătorilor, prin măsuri legislative nefundamentate științific, constituie o violare a principiului inamovibilității (Cas.S.U., dec.nr.25 din 20 septembrie 1934);

- conceptul postdecembrist a majorat limita de vârstă la 70 ani (Legea nr.56/1993), pentru ca Legea nr.303/2004 să o reducă la 68 ani, respectând însă dispozițiile tranzitorii cuprinse în art.155 din Constituția revizuită;

- astăzi se propune, pentru judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, vârsta de pensionare prevăzută în Legea nr.19/2000, într-o formulare neclară a textului nr.81 alin.5 din proiect, discriminatorie și neconstituțională: neclară deoarece nu rezultă limpede (cum cere dreptul comunitar) dacă este vorba de vârsta standard sau vârsta de pensionare prevăzută pentru anul 2005; neconstituțională pentru că, în cazul judecătorilor cu mandate neexpire, încalcă flagrant dispozițiile tranzitorii ale art.155 alin.5 din Constituția revizuită; discriminatorie pentru că interzice judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție cumulul și posibilitatea de a beneficia de prevederile art.94 din Legea nr.19/2000. O asemenea discriminare este prohibită prin art.14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, text extins, în jurisprudența CEDO, și asupra drepturilor de natură socială.

Dispozițiile normative de drept internațional mai sus evocate, fiind ratificate de către România, devin drept intern potrivit prevederilor constituționale (art.11 alin.2).

Văzând și principiul, deja consacrat în art.11 alin.1 din Constituție, potrivit căruia Statul Român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, în raport și de considerentele mai sus expuse,

SECȚIILE UNITE HOTĂRĂSC

1. Își exprimă acordul de principiu cu Strategia și Planul de Acțiune pentru reformă, fiind decizi să sprijine traducerea acestora în fapt, în vederea îndeplinirii tuturor cerințelor domeniului, pentru asigurarea intrării în vigoare, la termenul stabilit, a Acordului de aderare a României la Uniunea Europeană.

2. Constată că proiectele de legi privind modificarea și completarea Legilor nr.303/2004, nr.304/2004 și nr.317/2004 contravin Constituției României, principiilor independenței și inamovibilității judecătorului adoptate prin Declarația de la Milano din 1985, preluată în Rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985, precum și documentelor acceptate de experții Comisiei Uniunii, avute în vedere la semnarea Acordului de aderare a României la Uniunea Europeană.

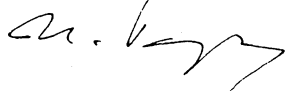
3. Consideră inoportună modificarea, în prezent, a actualului cadru legislativ privind reforma justiției, care a fost elaborat cu sprijinul experților europeni, în urma unei ample consultări a magistraților cu experiență, a unor specialiști de valoare recunoscută și a societății civile, fiind acceptat prin documente încheiate cu instituții ale Uniunii Europene.

4. Apreciază că declanșarea procedurilor în vederea adoptării proiectelor de legi menționate, inițiată și susținută de Ministerul Justiției, ar întârzia mult punerea în aplicare a Strategiei și Planului de Acțiune privind reforma sistemului judiciar, ceea ce ar putea atrage neîndeplinirea angajamentelor asumate de România în această privință și, totodată, activarea clauzei de salvagardare.

Hotărârea va fi adusă la cunoștință Consiliului Superior al Magistraturii, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea, precum și Ministerului Justiției.

Adoptată, în ședința Secțiilor Unite din 3 mai 2005.

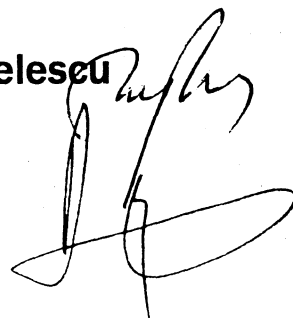
PREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Prof.univ.dr.Nicolae Popa

JUDECĂTORI:

Maria Anghelescu

Mircea Aron

VICEPREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Lidia Bărbulescu

PREȘEDINTELE SECȚIEI CIVILE
ȘI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ
Dănuț Cornoiu

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
Anton Pandrea

PREȘEDINTELE SECȚIEI COMERCIALE
Eugența Lohan

PREȘEDINTELE SECȚIEI DE
CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
Constantin Furtună

Georgeta Barbălată

Voica Bărbulescu

Monna-Lisa Belu Magdo

Adrian Bordea

Ioan Bordeanu

Gheorghe Bucur

Cristina-Mădălina Buta

Gheorghe Buta

Elena Cârcei

Gheorghe Cernat

Adriana Chioseaua

Gilica Ciucă

Rodica Cosma

Lavinia Curelea

Ana-Maria Dascălu

Crețu Dragu

Magdalena Dumitru

Adrian Duță

Emilia Ezer

Gheorghe Florea

Nicoleta Florea

Mariana Gheorghe

Traian Gherasim

Magdalena Ghermeli

Pașcu Ghiciu

Florica Glodean

Ioan Griga

Sanda-Constanța Huiduc

Elisabeta Ioanițiu

Costică Ionescu

Gabriel Ionescu

Ioan Ionescu

Niculina Iorgovan

Corina Jiție

Rozalia-Ana Lazăr

Edita Lovin

Gheorghita Luțac

Cristina Luzescu

Elena-Daniela Marta

Alexandra Mănescu

Maria-Despina Mihai

Aurelia Motea

Theodor Mrejeru

Ruxandra Neagu

Mihai Nucă

Maura Olaru

Georgeta Onica

Elena Osipencu

Paula Pantea

Victor Pașca Cămenita

Pavel Perju

Eugenia Popa

Marin Popa

Rodica-Aida Popa

Iuliana Popescu

Veronica-Carmen Popescu

Zenovia-Maria Popescu

Iuliana Pușotu

Veronica Rădulescu

Florica Robescu

Maria Roșu

Georgeta Teodorescu

Gheorghe Rotar

Niculai Teodorovici

Ana-Alexandrina Savin

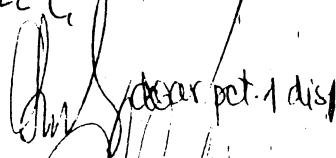
Dorica Toacă

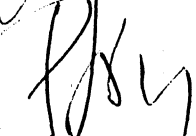
Carmen Sârbu

Camelia Toader

Petre Similean

Dana-Iarina Vartires

Livia-Doina Stanciu

Alixandri Vasile

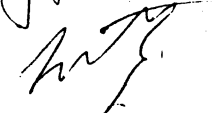
Lidia Stancu

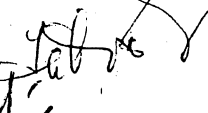
Anca Viciu

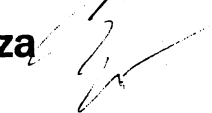
Luana Stancu

Gheorghe Voicescu

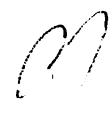
Gabriela Stecoza

Ilie Zarafiu

Mariana-Brândușa Ștefănescu

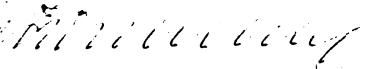

Cirstina Tarcea

PRIM MAGISTRAT ASISTENT

Ioan Răileanu

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- SECȚIILE UNITE -

HOTĂRÂREA Nr.2
Ședința de la 23 iunie 2005

Sub președinția,
Domnului prof.univ.dr. **Nicolae Popa**, președintele Înaltei Curți
de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite, conformându-se dispozițiilor art.23 lit.c din Legea nr.304/2004, privind organizarea judiciară, s-a întrunit pentru a examina, sub aspectul constituționalității, Legea privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adiacente, adoptată de Parlamentul României, la 22 iunie 2005, în ședință comună a Camerelor.

Din totalul de 107 judecători în funcție, au fost prezenți 89, lipsind motivat 18 judecători.

Referindu-se la Legea privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adiacente, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a supus dispozițiile acestei legi dezbaterii, în Secții Unite, sub aspectul constituționalității.

În urma discuțiilor ce au avut loc, deliberând, Secțiile Unite au ajuns la concluzia că se impune să fie sesizată Curtea Constituțională, pentru a se pronunța asupra constituționalității unor prevederi din Legea menționată.

Această concluzie este determinată de următoarele constatări și considerente:

Așa cum s-a relevat și prin Hotărârea nr.1, adoptată în ședința Secțiilor Unite din 3 mai 2005, unele prevederi ale acestei legi, atunci aflată în fază de proiect, sunt contrare Constituției României și principiilor independenței și inamovibilității judecătorilor, conținute în declarații sau rezoluții internaționale.

În ceea ce privește forma finală a „Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adiacente”, astfel cum a fost adoptată de Parlamentul României la data de 22 iunie 2005, în ședințele comune ale Camerelor, se constată următoarele motive de neconstituționalitate:

I. Încălcarea principiilor independenței și inamovibilității judecătorilor prevăzute în dispozițiile art.124 alin.(3) și 125 alin.(1) din Constituție, precum și în cele ale art.6 (1) din Convenția

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; ale art.1 din Principiile internaționale ale independenței magistraților (Milano 1985) și ale Rezoluției nr.94/95 din 1994 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind independența, eficiența și rolul judecătorilor.

Această încălcare constă în:

1) Reducerea limitei de vârstă până la care magistrații pot fi menținuți în activitate, de la 68 ani la 57 ani și 7 luni pentru femei și la 62 ani și 7 luni pentru bărbați (în momentul actual), cu interdicția posibilității exercitării funcției după împlinirea vârstei standard de pensionare.

Într-adevăr, potrivit art.82 din Titlul XVII – Modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul magistraților din Legea privind reforma în domeniile proprietății și justiției precum și unele măsuri adicente, „Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică prevăzut la art.86 alin.(1) nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare”.

Menționăm că Legea nr.19/2000, acum în vigoare, prevede vârstele pentru femei și bărbați menționate mai sus, vârstele – standard prevăzute de lege (62 ani pentru femei și 65 ani pentru bărbați) urmând a fi în vigoare în anul 2014.

2) Schimbarea bazei de calcul a pensiei de serviciu este discriminatorie.

Potrivit vechii reglementări, cuprinsă în art.81 alin.(1) din Legea nr.303/2004 „Magistrații cu vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din venitul brut realizat în ultima lună de activitate înainte de data pensionării”. Prin modificarea adusă art.81 alin.(1) prin Legea de modificare se prevede că „judecătorii și procurorii cu vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de **80% din media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni de activitate înainte de data pensionării**”.

3) Interdicția continuării exercitării funcției de magistrat după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de Legea nr.19/2000, interdicție necunoscută în această lege pentru orice altă funcție publică sau privată, **încalcă și principiul nediscriminării**, prevăzut în Constituția României în art.16 alin.(1).

Această situație excepțională, de suprimare a inamovibilității prin reducerea mandatelor și a vârstei de pensionare s-a mai produs în alte două momente ale istoriei noastre moderne. Mai întâi, în anul 1931, prin Legea din 1 aprilie 1931 care a redus vârsta de pensionare a magistraților de la Înalta Curte de Casație de la 70 ani la 68 ani. Legea a fost declarată neconstituțională cu motivarea că inamovibilitatea este un principiu constituțional, iar limita de vârstă este un element esențial al inamovibilității, ca un drept intrat în patrimoniul magistraților.

Un minim efort de informare al autorului legii de astăzi (obligatoriu prin normele de tehnică legislativă) ar fi putut releva că în spațiul judiciar comunitar limita de vârstă pentru pensionarea magistraților este, în general, de 70 de ani, cu rare excepții de 68 ani.

Este de principiu faptul că inamovibilitatea judecătorului este recunoscută constituțional atât în interesul judecătorului cât și în cel al justițiabilului.

Un alt moment al tentativei de afectare a inamovibilității judecătorului a fost marcat mult mai aproape de noi, prin Legea nr.19/2000, care în dispozițiile art.198 desființa pensia de serviciu a magistraților, prevăzută în art.103 din Legea nr.92/1992. Curtea Constituțională, prin Decizia nr.20 din 2 februarie 2000, a declarat neconstituțional textul.

II. Încălcarea principiului neretroactivității legii (art.15 alin.(2) din Constituție).

1) Membrii Consiliului Superior al Magistraturii, constituit în baza Legii nr.317/2004, au un statut constituțional de 6 ani, potrivit art.133 alin.(4) din Constituție. Toți magistrații care au concurat pentru un loc în CSM au obținut mandatul de 6 ani, în conformitate cu prevederile legale în vigoare la acea dată. A stabili alte condiții pentru dobândirea calității de membru al CSM în cursul exercițiului mandatului constituțional înseamnă a da putere retroactivă noii legi și a afecta durata constituțională a mandatului actual al membrilor aleși ai CSM.

În acest fel, prevederile nou introduse la art.24 alin.(2) și alin.(4) din Legea nr.317/2004 sunt neconstituționale pentru că încalcă art.15 alin.(2) din Constituție. În vechea reglementare, potrivit cu care magistrații au dobândit calitatea de membru al CSM și un mandat constituțional de 6 ani, doar președintele și vicepreședintele CSM nu pot exercita activitatea de judecător sau procuror. Conform noii reglementări această interdicție se extinde asupra tuturor membrilor aleși ai CSM. O asemenea nouă reglementare poate fi acceptată după epuizarea actualului mandat al membrilor aleși ai CSM.

Totodată, vechea reglementare nu interzicea participarea la competiție a magistraților cu funcții de conducere. În această lumină, și magistrații care dețin funcții de conducere și au fost aleși legal în CSM au dreptul să exercite mandatul constituțional de 6 ani în CSM.

Astfel fiind, prevederile art.II alin.(1) și alin.(2) din noua lege, privind organizarea CSM, sunt, pentru aceleași rațiuni, neconstituționale.

2) Modificările legislative privind numirea în funcții de conducere la toate instanțele pe o durată de trei ani, cu posibilitatea reînvestirii pentru încă un mandat, conform art.48 din Legea nr.303/2004, având, drept efect, încetarea mandatelor de conducere actuale (cu o durată de 5 ani, fără posibilitatea realegerii) încalcă atât principiul neretroactivității legii, cât și principiul independenței justiției, deschizând poarta ingerinței în exercitarea mandatelor de conducere și a unor posibile presiuni și intruziuni politico-administrative în conducerea instanțelor judecătorești și a parchetelor.

III. Încălcarea art.1 alin.(4) și a art.133 alin.(4) din Constituție prin art.I pct.42 din Cap.XV, care impune Consiliului Superior al Magistraturii obligația de a prezenta anual un RAPORT Parlamentului, conform noului art.39 alin.(6) din Legea nr.317/2004.

Instituind această obligație anuală de raportare Parlamentului se anihilează prerogativa constituțională cea mai înaltă a Consiliului Superior al Magistraturii, aceea de **garant al independenței justiției** (art.133 alin.4) și se instituie ideea de subordonare a autorității judecătorești și de control parlamentar asupra acesteia (contrar art.1 alin.4 din Constituție). Invalidarea raportului de către Parlament ar putea, așadar, atrage și o eventuală invalidare a CSM, ca o finalitate urmărită prin instituirea acestei obligații de raportare anuală.

În consecință, pentru considerentele ce preced,

Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite, cu majoritate de 85 voturi, două abțineri (judecătorii Dragoș Bărcănescu și Gabriela Gaspar) și două voturi împotriva (judecătorii Mircea Aron și Ștefan Mateescu),

HOTĂRĂȘTE

În conformitate cu dispozițiile art.146 lit.a din Constituția României și ale art.23 lit.c din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra aspectelor de neconstituționalitate la care s-a făcut referire prin considerentele acestei hotărâri.

Adoptată, azi 23 iunie 2005

PREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Prof.univ.dr.Nicolae Popa

VICEPREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Lidia Bărbulescu

PREȘEDINTELE SECȚIEI CIVILE
ȘI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ
Dănuț Cornoiu

PREȘEDINTELE SECȚIEI COMERCIALE
Eugenia Lohan

PREȘEDINTELE SECȚIEI DE
CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
Constantin Furtună

Constantin Furtună

JUDECĂTORI:

Maria Anghelescu

Mircea Aron

Georgeta Barbălată

Voica Bărbulescu

Dragoș Bărcănescu

Monna-Lisa Belu Magdo

Adrian Bordea

Ioan Bordeanu

Emilia Braicău

Constantin Brânzan

Gheorghe Bucur

Cristina-Mădălina Buta

Gheorghe Buta

Elena Cârcei

Gheorghe Cernat

Adriana Chioseaua

Gilica Ciucă

Rodica Cosma

Alexandrina Cochinescu

Vasile Culcea

Ana-Maria Dascălu

Crețu Dragu

Adrian Duță

Emilia Ezer

Gheorghe Florea

Nicoleta Florea

Gabriela Gaspar

Mariana Gheorghe

Traian Gherasim

Magdalena Ghermeli

Pașcu Ghiciu

Liviu Giurgiu

Florica Glodean

Ioan Griga

Elisabeta Ioanițiu

Costică Ionescu

Gabriel Ionescu

Ioan Ionescu

Margareta Ionescu

Nicolae Ionescu

Corina Jîiie

Rozalia-Ana Lazăr

Edita Lovin

Viorica Lungeanu

Gheorghita Luțac

Cristina Luzescu

Elena-Daniela Marta

Ștefan Mateescu

Maria-Despina Mihai

Aurelia Motea

Theodor Mrejeru

Maria-Ileana Muțiu

Ruxandra Neagu

Georgeta Onica

Elena Osipencu

Paula Pantea

Victor Pașca-Camenită

Pavel Perju

Eugenia Popa

Marin Popa

Rodica-Aida Popa

Iuliana Popescu

Veronica-Carmen Popescu

Marioara Prodan

Iuliana Pușoiu

Veronica Rădulescu

Maria Roșu

Gheorghe Rotar

Ana-Alexandrina Savin

Carmen Sârbu

Petre Similean

Livia-Doina Stanciu

Lidia Stancu

Luana Stancu

Gabriela Stecoza

Mariana-Brândușa Ștefănescu

Georgeta Teodorescu

Margareta Teodorescu

Niculai Teodorovici

Dorica Toacă

Camelia Toader

Anca Viciu

Marin Voicu

Ilie Zarafiu

PRIM MAGISTRAT ASISTENT

Ioan Răileanu

vântul „condițiunii”, decât normele sau dispozițiunile, prin care legiuitorul ordinar reglementează starea de drept a inamovibilității, adică condițiunile în care se dobândește, se menține și se pierde această stare de drept, iar nu și acele norme sau condițiuni care, lăsate la discreția legiuitorului ordinar, ar avea de rezultat inevitabil știrbirea sau anihilarea principiului în sine, cum este condițiunea duratei funcțiuni.

Când prin urmare, legiuitorul ordinar a fixat o limită de vârstă pentru o categorie de judecători, sau a majorat limita fixată anterior, el nu mai poate proceda la micșorarea ei, fără a viola principiul inamovibilității consacrat de Constituție, căci prin jocul micșorării limitei de vârstă, legiuitorul ordinar nu reglementează și nu aplică starea de drept, a inamovibilității creiată de Constituție, ci creează el însuși o altă stare de drept contrarie, potrivit căreia inamovibilitatea judecătorilor—cel puțin sub raportul duratei funcțiunii—rămâne la discrețiunea sa, ceea ce, într'o justă și rațională interpretare a art. 104 din Constituție, nu se poate admite.

Secțiuni-Unite. — Deciziunea Nr. 36 din 26 Mai 1932.

Președinția d-lui D. Volanschi, prim-președinte.

Admis recursul făcut de T. A. Brăiloiu, în contra deciziunii Nr. 408 din 1931, a-Curții de Apel București, secțiunea I-a.

CURTEA,

Având în vedere recursul introdus de d-l Teodor A. Brăiloiu, prin petiția înregistrată la Nr. 16.878 din 9 Decembrie 1931, contra deciziei Curții de Apel din București, secțiunea I-a, Nr. 408 din 23 Noiembrie 1931; că, prin acea decizie s'a respins acțiunea în contencios, intentată împotriva Statului, respectiv Ministerul de Justiție, pentru a se declara ilegal decretul regal Nr. 2.195 din 1 Iulie 1931, prin care a fost pus în retragere pentru limită de vârstă și a se anula, dispunându-se reintegrarea sa în funcțiunea de consilier la Inalta Curte de Casație;

Având în vedere că primele 3 motive ale acestui recurs au fost judecate și respinse de Inalta Curte, secția III-a, prin decizia Nr. 388 din 18 Martie 1932, iar pentru cercetarea motivului IV, referitor la neconstituționalitatea legii din 3 Aprilie 1931, recursul a fost trimis în judecata Secțiunilor-Unite ale Inaltei Curți, potrivit art. 29 din legea ei organică;

Având în vedere că acest motiv este formulat astfel:

„Pentru cazul când, prin imposibil, onorata Curte ar considera legal Inaltul Decret Regal Nr. 2.195 din 1 Iulie 1931, mi-am rezervat și îmi mențin dreptul de a invoca în fața Secțiunilor-Unite ale Inaltei Curți, inconstituționalitatea legii din 2 Aprilie 1931, pe baza art. 104 și 17 din Constituție. Intr'adevăr, dacă legea este retroactivă,

spozițiunile, prin care le-
drept a inamovibilității,
menține și se pierde acea-
condițiunii care, lăsate la
zultat inevitabil știrbirea
condițiunea duratei func-

firat o limită de vârstă
rat limita fixată anterior,
ră a viola principiul ina-
prin jocul micșorării li-
lementează și nu aplică
Constituție, ci creează el
t cărcia inamovibilitatea
și funcțiunii—rămâne la
mală interpretare a art.

6 Mai 1932.

linte.

contra deciziei Nr. 408
lea I-a.

leodor A. Brăiloiu, prin
embrie 1931, contra de-
I-a, Nr. 408 din 23 No-
acțiunea în contencios,
erul de Justiție, pentru
1 Iulie 1931, prin care
și a se anula, dispunân-
lier la Inalta Curte de

estui recurs au fost ju-
a, prin decizia Nr. 388
tivilui IV, referitor la
recursul a fost trimis
ți, potrivit art. 29 din

at astfel:

ta Curte ar considera
e 1931, mi-am rezervat
țiunilor-Unite ale Inal-
rile 1931, pe baza art.
leaga este retroactivă.

... și principiul inamovibilității pus de art. 104 din Constituție,
... nu permite să se atingă în mod direct, sau indirect inamovi-
... Or, scăderea limitei de vârstă este o atingere indirectă a
... principiului, ajungându-se astfel în mod lăaturalnic la privarea ju-
... de către locul și gradul său, în afară de condițiile stabilite
... de lege; dar, s'ar viola și art. 17 din Constituție, inamovibilitatea,
... în care intră și vârsta — fiind un drept intrat în patrimoniul
... magistratului, un drept de proprietate“.

Având în vedere că recurentul și-a dezvoltat recursul în sensul eu-
... în acest motiv:

Având în vedere că Ministerul de Justiție a susținut, în rezumat,
... că legea în discuție este constituțională, deoarece legiuitorul are drep-
... tul să reducă limita de vârstă a magistraților; că, de altă parte, nu
... s'a vătămât un drept câștigat al recurentului, deoarece legile de or-
... ganizare judecătorească sunt legi de drept public, și în această ma-
... terie nu există drept câștigat, ci simplă expectativă;

Având în vedere că d-l procuror general a pus concluziuni pentru
... neconstituționalitatea legii:

Având în vedere actele din dosar;

Având în vedere că, recurentul a fost numit consilier la Inalta
... Curte de Casație la 6 Ianuarie 1924, când — după legea de organi-
... zare judecătorească în vigoare — limita de vârstă a magistraților la
... Inalta Curte de Casație era de 68 ani; că, această limită a fost men-
... ținută și în legea din 1924; că, prin legea de organizare judecăto-
... rească din 4 Martie 1928 (art. 141), limita de vârstă pentru această
... instanță a fost fixată la 70 de ani;

Că, prin art. 140 al legii din 4 Aprilie 1931 — atacată azi ca ne-
... constituțională — acea limită a fost redusă la 68 ani; că, în temeiul
... acestei legi, recurentul a fost pus în retragere din oficiu prin decretul
... Nr. 2.195 din 1 Iulie 1931;

Având în vedere că în Constituția din 1923, astăzi în vigoare, s'a
... inseris art. 104 cu următoarea redacție: „Judecătorii sunt inamovi-
... bili în condițiunile speciale, pe care legea le va fixa“;

Considerând că, prin inamovibilitate se înțelege o situație juridică
... în virtutea căreia un funcționar nu poate pierde funcțiunea sa decât
... prin demisiune, ajungere la limita de vârstă, punere în retragere
... pentru infirmități sau printr'o hotărîre a unei instanțe disciplinare
... competentă; că, în dreptul român, magistrații inamovibili nu pot fi
... răzuiți înaintați fără consimțământul lor; că, inamovibilitatea garan-
... tează nu numai dreptul la o anumită funcțiune, ci și exercitarea
... acestui drept într'un anumit loc, de unde nu poate fi mutat decât în
... cazurile și cu formele prescise de lege;

Considerând că inamovibilitatea a fost concepută deseori pentru
... durata vieții funcționarului, eum a fost cândva în Franța, în Belgia,
... unde Constituția prevede că judecătorii sunt numiți pe viață, și cum
... a fost și în România pentru membrii Curții de Casație la înființarea
... acestei instanțe: că, această formă corespunde, în adevăr, cu sensul

cel mai larg al noțiunii de inamovibilitate și reprezintă cea mai puternică garanție pentru funcționar;

Că, dacă, în multe legislații pentru diverse motive, s'a fixat o limită de vârstă pentru funcționarii inamovibili, de aci nu rezultă că în noțiunea de inamovibilitate nu intră și elementul: durată, și că limita de vârstă poate fi schimbată oricând și aplicată tuturor funcționarilor din categoria respectivă, fără vreo distincțiune;

Considerând că, deși inamovibilitatea nu cere neapărat o numire pe viață, putând exista și numai pentru un anumit timp, ea reclamă, totuși, ca funcționarul să nu fie seos, să nu fie deposedat din drepturile lui înainte de termenul la care i se fixase prin lege încetarea funcțiunii; că, durata, ca element constitutiv, al inamovibilității, este deosebit de importantă, căci nestatornicia și nerespectarea ei duce inevitabil la desființarea inamovibilității;

Că, admitându-se astfel, toate celelalte garanții acordate prin inamovibilitate, ar putea fi anihilate foarte ușor prin reducerea limitei de vârstă; că, simpla eventualitate a unei astfel de reduceri pentru cei care se află în funcțiune, va slăbi toată încrederea în tăria dreptului lor și le va micșora independența, pentru asigurarea căreia s'a creeat inamovibilitatea așa de necesară atât pentru funcționari, cât și pentru bunul mers al serviciilor publice;

Că, aceste concluzii se impun cu atât mai mult în legislațiile, în care inamovibilitatea este de ordin constituțional și nu de însuși legiuitorul este dator să le respecte în întregime;

Având în vedere că, pentru interpretarea exactă a art. 104 din Constituție, trebuie a se ține seamă, afară de cele de mai sus, și de situația anterioară, precum și de motivele pentru care a fost înseris acest text;

Având în vedere că, inamovibilitatea pentru Curtea de Casație, în România a fost înserisă în Convenția dela Paris dela 7/19 August 1858, în care se prevede că membrii acestei Curți, vor fi inamovibili. (art. 38, alin. 2), fără a se pune vreo limită de vârstă; că, această normă a fost înserisă și în legea pentru înființarea Inaltei Curți, din 1861, unde în art. 17, s'a prevăzut inamovibilitatea iarăși fără limită de vârstă, pentru președinții și membrii Curții; că, o limită de vârstă — 70 de ani — a fost fixată în legea de organizare judecătorească din 1864 — pentru judecătorii inamovibili — fără de a se preciza dacă dispoziția se referea numai la magistrații, care aveau să devină inamovibili în baza acelei legi, sau și la membrii Inaltei Curți de Casație, a căror inamovibilitate era prevăzută în Convenția dela Paris;

Considerând că, deși inamovibilitatea pentru Curtea de Casație n'a mai fost înserisă în mod expres în Constituția dela 1866, cu toate acestea, juristii de seamă și Inalta Curte au afirmat cu tărie, totdeauna, caracterul constituțional al acestei inamovibilități;

Că deși, acestea era părerea generală, totuși, puterea legiuitoare, i-a atins inamovibilitatea în câteva rânduri, prin reducerea vârstei până la 68 ani, prin crearea incompatibilității, desigur pentru că

rezintă cea mai pu

motive, s'a fixat
de aci nu rezultă c
entul; durată, și c
licată tuturor func
inețione;

neapărat o numir
uit timp, ea reclama
deposedat din drept
prin lege încetarea
al inamovibilității
și nerespectarea e

i acordate prin ina
in reducerea limite
de reduceri pentru
derea în tăria drept
sigurarea căreia s'a
tru funcționari, cât

ult în legislațiile, în
l și nu de însuși le

actă a art. 104 din
le de mai sus, și de
1 care a fost înscris

urtea de Casație, în
s dela 7/19 August
i, vor fi inamovibil
vârsta; că, această

ea Inaltei Curți, din
ea iarăși fără limită
ă, o limită de vârstă
e judecătorească din
le a se preciza dacă

veau să devină ina
tei Curți de Casație.
ția dela Paris;

urtea de Casație n'a
dela 1866, cu toate
irmat cu tărie, tot
ovibilități;

puterea legiuitoare,
n reducerea vârstei
desigur pentru că

textul Constituției n'o mai cuprindea expres și pentru că nu se sta-
bilise dreptul justiției de a judeca neconstituționalitatea legilor;

Că, inamovibilitatea celorlalți magistrați, putea, însă, fi modificată
și chiar suprimată de puterea legiuitoare, fiindcă nu era de ordin
constituțional; că, de aceea se cerea aproape în mod unanim, ca ina-
movibilitatea magistraților să fie prevăzută în Constituție;

Considerând că, tocmai pentru a satisface această cerință și a da
cât mai multă independență puterii judecătorești, punându-i inamo-
vibilitatea la adăpost de orice atingere a puterii legiuitoare, pentru a
nu se mai face ceea ce se făcuse — chiar cu Inalta Curte — și pentru
a înceta orice amenințare la adresa magistraturii, constituantul din
1922—1923, a înscris în art. 104 inamovibilitatea judecătorilor;

Că, acestea fiind rațiunea și scopul acestui text (art. 104), el nu
poate fi interpretat decât în sensul înfăptuirii și apărării inamovi-
bilității;

Considerând că, dacă în Constituția română nu s'a prevăzut, ca
în cea belgiană, că judecătorii sunt numiți pe viață, că niciun ju-
decător nu poate fi lipsit de locul său, nici suspendat, decât printr'o
hotărâre, și că mutarea unui judecător nu poate avea loc decât prin-
tr'o numire nouă și cu consimțământul său, explicația constă, pe de
o parte, în aceea că la 1922—1923, constituantul n'a mai avut ca
model imediat, ca la 1866, Constituția Belgiei, și că, în genere, inamo-
vibilitatea numai este admisă pe viață, iar pe de altă parte, pentru că
a voit să lase legiuitorului ordinar oarecare libertate în fixarea nor-
melor de inamovibilitate, spre a se putea acomoda cerințelor viitoare,
Constituția fiind menită să rămână nemodificată mai multă vreme;

Că, din această neînscriere a unora din condițiunile fundamentale
pentru inamovibilitate, cum este în Belgia, și din faptul, că, la noi,
s'a prevăzut expres că judecătorii sunt inamovibili în condițiunile
speciale pe care legea le va fixa, nu se poate, însă, deduce că s'a
lăsat legiuitorului ordinar dreptul de a nu admite inamovibilitatea,
cri a o desființa direct ori indirect, prin diferite restrângeri, redu-
ceri de vârstă sau în alt chip;

Considerând că, admițându-se altă interpretare, ar însemna că
Adunările Constituante s'au mulțumit să afirme solemn principiul
mare al inamovibilității, dar fără niciun efect, deoarece ar fi rămas
neschimbat dreptul pe care-l avea legiuitorul de a reglementa și de a
desființa inamovibilitatea;

Că, dacă nu s'ar fi schimbat, în realitate, nimic din ceea ce era mai
înainte, nu se vede motivul pentru care constituantul ar mai fi pre-
văzut că judecătorii sunt inamovibili;

Considerând că, față de textul așa de clar și categoric, care con-
sacră inamovibilitatea și, deoarece este necontestat — că chiar în ipo-
teza unor texte neclare — ele trebuiesc interpretate în sensul de a le
face aplicarea posibilă și cât mai conformă cu scopul urmărit și cu
utilitatea socială, iar nu de a le împiedeca aplicarea și a le reduce
la simple enunțări, art. 104 din Constituție nu poate fi înțeles în sen-

sul că nu s'a îmbunătățit întru nimic starea de drept anterioară și că puterea legiuitoare obișnută este suverană, fără limite, în ceea ce privește legiferarea acestei materii;

Că, așa fiind, citatul text de Constituție trebuie interpretat numai în sensul că puterea legiuitoare are dreptul să legifereze asupra condițiilor speciale ale inamovibilității, dar are datoria să respecte acest principiu și să-l realizeze în măsura cea mai largă, dând toate garanțiile posibile pentru apărarea lui și să evite tot ce l-ar putea atinge, ori desființa;

Că, în această lumină, trebuiesc examinate legile care s'au ocupat, după punerea în vigoare a Constituției din 1923, de chestiunea inamovibilității;

Având în vedere că legile de organizare judecătorească, din 26 Iunie 1924 și 14 Aprilie 1925, au păstrat neschimbate textele din legea anterioară, cu privire la inamovibilitate; că, în ceea ce privește limita de vârstă a magistraților inamovibili dela Curtea de Casație, aceste legi prevedeau vârsta de 68 ani;

Considerând că, în 1928, legiuitorul ridicând această limită la 70 de ani, n'a violat Constituția, ci și-a exercitat pur și simplu dreptul său de a legifera, așa cum el concepea, inamovibilitatea; că, această prelungire a limitei de vârstă intra în durata inamovibilității, unul din elementele ei constitutive și reprezenta nu o slăbire, ci o întărire a ei;

Că, deoarece prin aceasta se realiza în chip mai larg principiul inamovibilității înscris în Constituție, nu este niciun motiv ca noua dispoziție, să nu se aplice și magistraților dela Casație, care fuseseră numiți mai înainte de punerea în aplicare a legii din 1928;

Că, din contră, legea din 4 Aprilie 1931, prin reducerea limitei de vârstă la 68 de ani, pentru toți magistrații inamovibili dela Curtea de Casație, fără a face vreo distincțiune, a violat art. 104 din Constituție, pentru că a atins dreptul magistraților în funcțiune, de a nu fi îndepărtați până la limita de vârstă ce le fusese fixată printr'o lege perfect constituțională, drept care s'a arătat — este unul din elementele inamovibilității;

Având în vedere că, s'a obiectat, că, limita de vârstă care trebuie respectată de legiuitor, este numai aceea de 68 de ani, pentru că ea a fost stabilită prin legea de organizare judecătorească din 1924, prima lege care s'a ocupat de această organizare după aplicarea Constituției din 1923, și că, deci, legea din 4 Aprilie 1931, respectând acea limită, este constituțională;

Considerând că, art. 104, nu prevede că numai o anumită lege va fixa condițiile speciale pentru inamovibilitate, ci întrebuințează termenul: legea; că, textul fiind general, nu se poate face nicio distincție, ci rămâne ca oricare legiuitor să le fixeze, cu condiție de a nu reduce ori înlătura inamovibilitatea;

Că desigur, constituantul a înțeles că se va păstra inamovibilitatea, cel puțin în starea care exista atunci, dacă nu se va îmbunătăți, dar a lăsat libertate legiuitorului ca, în cadrul concepției despre inamo-

vibilitate, și ținând seamă de scopul urmărit prin înscrierea ei în Constituție, să adopte normele, pe care timpul și diversele împrejurări le-ar dovedi mai potrivite, însă în sensul de a face cât mai viabil acest text, de a întări și garanta inamovibilitatea, iar nu de a o slăbi ori desființa;

Că, dacă Adunările Constituante ar fi înțeles că numai printr'ce anumită lege, prima după promulgarea Constituției, sau alta, s'ar putea să se fixeze condițiile speciale ale inamovibilității, ar fi spus-o formal; că, în acest caz era și mai simplu să fi înseris, chiar în Constituție, aceste condiții sau o parte din ele — între care și limita de vârstă, mai ales că atingerile, în trecut, ale inamovibilității fuseseră făcute în deosebi în privința vârstei.

Că, nu este — prin urmare — nicio rațiune să se admită că numai prin legea de organizare judecătorească din 1924, sau cea din 1925, se putea fixa acele condiții, și că limita de vârstă garantată de Constituție ar fi numai aceea de 68 ani; că, astfel, obiecțiunea este cu totul neîntemeiată;

Considerând că, neconstituționalitatea legii din 4 Aprilie 1931, reiese, în mod indiscutabil, dacă se cercetează și consecințele eventuale ale sistemului adoptat prin această lege;

Că, în adevăr, dacă puterea legiuitoare ar avea dreptul netărmurit să reducă limita de vârstă chiar pentru magistrații inamovibili în funcțiune, inamovibilitatea ar putea fi desființată în mod indirect, fiindcă ea ar putea reduce, oricând ar socoti, limita de vârstă, făcând posibilă, în acest chip, scoaterea la pensie a unor magistrați înainte de termenul fixat prin lege ca o garanție a dreptului lor;

Că, în special, inamovibilitatea Curții de Casație și Justiție, ar fi primejduită și, mai ales, din cauza însemnatului rol al supremei instanțe de a judeca pe miniștrii, precum și constituționalitatea legilor;

Că, este neîndoios, că prin acest mijloc s'ar putea ajunge la înlăturarea, pe cale indirectă, a inamovibilității și la desființarea celor mai însemnate garanții înscrise în Constituția noastră;

Că, deși este de așteptat că nu se va întrebuița acest procedeu, care ar sdruncina norme așa de fundamentale pentru organizarea noastră constituțională, totuși, numai posibilitatea de realizare a consecințelor arătate este suficientă spre a dovedi în chipul cel mai evident, că sistemul întrebuițat de legea din 4 Aprilie 1931, violează regula constituțională a inamovibilității;

Că, din toate cele de mai sus, reiese în mod cert, că arătata lege, luând membrilor Curții de Casație aflători în funcțiune la promulgarea ei, dreptul de a funcționa până la vârsta de 70 de ani, drept care constituie un element esențial al inamovibilității prevăzută de art. 104 din Constituție, a violat acest text; ca, prin urmare, dispoziția din art. 2 al legii din 4 Aprilie 1931, prin care s'a modificat art. 104 din legea de organizare judecătorească, cu privire la limita de vârstă a magistraților inamovibili dela Înalta Curte, care erau în funcțiune la punerea ei în aplicare, trebuie declarată neconstituțională;

Având în vedere că recurentul a susținut în partea ultimă a motivului de recurs pentru neconstituționalitate, că legea din 4 Aprilie 1931 a violat și art. 17 din Constituție, întru cât i-a atins un drept intrat în patrimoniul său, un drept de proprietate;

Având în vedere că, întru cât s'a dovedit pe deplin că legea în discuțiune este neconstituțională pentru violarea inamovibilității prevăzută în art. 104 din Constituție, și, întru cât s'a stabilit că, prin aceasta, a fost vătămat dreptul, — pe care recurentul îl avea dobândit și garantat — în baza inamovibilității — de a funcționa până la 70 ani, este inutil, în speță, a mai cerceta neconstituționalitatea acelei legi și din punctul de vedere al violării art. 17 din Constituție;

Că, deci, urmează a se admite recursul;

Având în vedere și art. 103 din Constituție.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.

LEGEA SANITARĂ. — Medic primar. Obligațiunea de a controla modul cum se aplică legile și regulamentele. Consecință. (Art. 34 legea sanitară din 1926).

Din întrebuințarea cuvântului „controlează“ din art. 34, alin. ultim, din legea sanitară din 1926, rezultă că legea a înțeles ca să se facă constatările din propria inițiativă a medicului, cu scopul de a descoperi și pedepsi pe cei găsiți în neregulă.

Legea nu impune medicului obligațiunea să dresseze procese-verbale, atunci când starea igienică și sanitară găsită este satisfăcătoare și nici să elibereze vreo dovadă sau certificat în acest sens, celui inspectat.

Secțiuni-Unite. — Deciziunea Nr. 38 din 16 Iunie 1932.

Președinția d-lui *D. Volanschi*, prim-președinte.

Admis recursul făcut de dr. Vasile Cucu, în contra deciziei Nr. 3.303/309/1930 din 22 Octomvrie 1931 a Curții de Apel Timișoara, secția I-a.

CURTEA,

Asupra motivului de recurs rămas în divergență și dedus în judecata Secțiunilor-Unite, acela întemeiat pe nulitatea de fond prevăzută de art. 385 p. l. a. pr. p. și anume asupra chestiunii de a se ști dacă inculpatul, dr. Vasile Cucu, în calitatea sa de medic comunal al municipiului Arad, era obligat — fără a primi vreun onorar — să elibereze certificate asupra stării de salubritate în care se găseau căruțele brutarilor din com. Pecica (Rovine), județul Arad,

Decizie nr. 20/2000

din 02/02/2000

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 72 din 18/02/2000

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și a dispozițiilor art. 198 din aceeași lege prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată

În temeiul art. 144 lit. a) din Constituție și al art. 17 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, Curtea Supremă de Justiție a solicitat Curții Constituționale la data de 6 ianuarie 2000 să constate "neconstituționalitatea Legii privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, adoptată de Parlamentul României la 29 decembrie 1999, în partea privind art. 41 alin. (2) și art. 198, prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească".

Sesizarea Curții Constituționale s-a hotărât în ședința din data de 6 ianuarie 2000 a Secțiilor Unite ale Curții Supreme de Justiție prin votul unanim al celor 55 de membri prezenți din totalul de 60 de membri ai Curții, potrivit art. 20 și art. 26 lit. d) din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, republicată.

Sesizarea de neconstituționalitate constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 5A/2000.

Prin sesizarea de neconstituționalitate formulată se consideră că dispozițiile art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, referitoare la stabilirea vârstei standard de pensionare de 60 de ani pentru femei și, respectiv, de 65 de ani pentru bărbați și la eșalonarea aplicării acestei prevederi pe termen de 13 ani, contravin dispozițiilor art. 16 din Constituție care consfințesc egalitatea în drepturi a cetățenilor, deoarece creează, discriminatoriu, o situație mai grea pentru "unii asigurați care ar avea dreptul să primească pensie la o dată cu mult mai îndepărtată decât alți asigurați".

De asemenea, se apreciază că art. 198 din noua lege a pensiilor, prin care, printre altele, a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, încalcă prevederile constituționale ale art. 16, potrivit cărora: (1) "Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege."

Autorul sesizării de neconstituționalitate arată că dispozițiile art. 103 alin. 1 din Legea nr. 92/1992, republicată, prevăd: "Magistrații cu o vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din venitul net [...]" Conform susținerii Curții Supreme de Justiție, aceste dispoziții legale au intrat în vigoare în luna august 1997, magistraților pensionați cu această dată acordându-li-se pensie de serviciu, iar celor pensionați anterior datei intrării în vigoare recalculându-li-se cuantumul pensiei, astfel că în prezent toți magistrații pensionari beneficiază de pensie de serviciu. Or, în urma abrogării acestor dispoziții legale, prin intermediul art. 198 din noua lege a pensiilor, magistrații care vor fi pensionați după data intrării în vigoare a acestei legi nu vor mai beneficia de pensie de serviciu. Astfel, se creează o discriminare între cele două categorii de magistrați pensionari, în funcție de data pensionării, ceea ce se consideră că înfrânge principiul egalității în drepturi a cetățenilor înscris în art. 16 din Constituție.

În continuare autorul sesizării de neconstituționalitate mai arată că "instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați a apărut ca o necesitate izvorâtă din statutul profesional al acestora", care impune anumite interdicții relative, de exemplu la: exercitarea directă sau prin persoane interpuse a activităților de comerț; participarea la administrarea ori la conducerea unor societăți comerciale sau civile; îndeplinirea calității de expert sau de arbitru desemnat de părți într-un proces; îndeplinirea oricărei alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice în învățământul superior. De aceea, pentru magistrați, practic, singura sursă de existență în timpul activității este salariul, iar după retragerea din activitate, pensia, fără posibilitatea acumulării unor rezerve materiale pentru perioada ulterioară pensionării.

În sensul că pensia de serviciu reprezintă în mod necesar și legitim o formă de garantare a drepturilor magistraților sunt invocate și prevederile cap. 6 al Cartei europene privind statutul judecătorilor, intitulat "Remunerarea și protecția socială", cu recomandări precise pentru statele europene de a le respecta și de a le include în ordinea de drept internă. Potrivit art. 4 din capitolul menționat, magistrații, atunci când "au împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției", au dreptul la "plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională".

De asemenea, Curtea Supremă de Justiție, argumentând necesitatea instituirii pensiei de serviciu pentru magistrați, invocă și faptul că "în statele europene cu un anumit grad de dezvoltare, inclusiv România, dreptul la pensie de serviciu îl au toate forțele de apărare a ordinii publice - armata, poliția și serviciile speciale", care,

prin activitatea lor, "își asumă un risc întru apărarea ordinii de drept, asigurând liniștea în societate". Or, continuă autorul sesizării de neconstituționalitate, "justiția face parte și ea din forțele publice chemate să mențină ordinea de drept, pentru aceasta pronunțând hotărâri prin care se ordonă încetarea încălcării unor drepturi în societate atunci când se reclamă încălcarea acestora, iar executarea hotărârilor judecătorești, atunci când este nevoie, este asigurată prin forța coercitivă a statului de celelalte forțe de apărare a ordinii publice". Totodată, arătându-se că "justiția este în ultimă instanță cea care asigură armonia juridică și echilibrul în societate", se arată că "recunoașterea dreptului la pensie de serviciu pentru magistrați", consacrată ca atare prin art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, "se încadrează în organizarea politico-juridică a statului de drept".

Conform dispozițiilor art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, sesizarea formulată de Curtea Supremă de Justiție a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, spre a-și putea exprima punctele de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

Guvernul, în punctul său de vedere, arată că obiecția de neconstituționalitate ce vizează art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensionare și alte drepturi de asigurări sociale, în raport cu prevederile art. 16 din Constituție, este neîntemeiată. Se consideră că eșalonarea creșterii vârstelor de pensionare, pe o perioadă de 13 ani, nu creează o situație grea în mod discriminatoriu pentru asigurații care se vor pensiona la o dată mai îndepărtată, deoarece, începând cu anul 1990, în instituțiile și întreprinderile de stat timpul de muncă a fost de 5 zile pe săptămână, a câte 8 ore, iar nu de 6 zile pe săptămână, cum a fost până la această dată. De aceea Guvernul susține că "este echitabil, iar nu discriminatoriu, ca eșalonarea ajungerii la noua vârstă standard să țină seama de diferențele de program de lucru menționate".

În ceea ce privește sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 din noua lege a pensiilor, prin care se abrogă art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, Guvernul apreciază că aceasta este întemeiată, deoarece sunt înfrânate prevederile constituționale ale art. 16, referitoare la egalitatea în drepturi și, implicit, cele ale art. 124 alin. (2) și ale art. 131 alin. (2), care stabilesc statutul juridic special al judecătorilor și al procurorilor, precum și cele ale art. 11, conform cărora obligațiile ce revin statului român din actele internaționale ratificate de Parlament trebuie îndeplinite "întocmai și cu bună-credință". Deoarece, datorită numeroaselor incompatibilități și interdicții pentru magistrați, singura sursă de venit a acestora sunt drepturile salariale și, respectiv, pensia, după retragerea din activitate se creează o situație discriminatorie față de categorii profesionale cu statut asemănător. În acest sens Guvernul invocă situația militarilor care, conform statutului lor, au aceleași interdicții și incompatibilități, beneficiind, de asemenea, de pensie de serviciu, prevăzută de Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, care nu a fost însă abrogat prin art. 198 din noua lege a pensiilor.

În continuare, în punctul de vedere al Guvernului, se precizează că Justiția atrage la bugetul de stat venituri substanțiale, astfel că plata pensiilor de serviciu pentru magistrați nu reduce bugetul asigurărilor sociale de stat. De altfel, potrivit art. 103 alin. 3 din Legea nr. 92/1992, republicată, numai "Partea din pensia de serviciu care depășește nivelul pensiei din sistemul asigurărilor sociale de stat se suportă din bugetul de stat", în timp ce pensiile militarilor sunt plătite în totalitate de la bugetul de stat.

În final, se arată că, deoarece România a aderat la Statutul Consiliului Europei, fiind membră a acestui organism, are obligația să respecte Carta europeană privind statutul judecătorilor, adoptată în 1998, și care garantează judecătorilor, în mod special, "plata unei pensii al cărui nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primită pentru activitatea jurisdicțională". De aceste prevederi s-a ținut seama atunci când s-a reglementat pensia de serviciu pentru magistrați prin art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

În temeiul art. 5 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a solicitat precizări din partea Ministerului Justiției, referitoare la obligațiile ce revin statului român din prevederile Cartei europene privind statutul judecătorilor, document invocat în sesizarea formulată de Curtea Supremă de Justiție. În considerațiile Ministerului Justiției, cuprinse în Adresa nr. 217 din 20 ianuarie 2000, se arată că: "Documentul în discuție a fost adoptat în unanimitate de către participanții la reuniunea multilaterală de la Lisabona, din 8-10 iulie 1999, magistrați și reprezentanți ai ministerelor de justiție din 25 de țări membre ale Consiliului Europei." Conform precizărilor Ministerului Justiției, "Carta, care conține obiective și principii elaborate în continuarea Recomandării nr. R (94) 12 a Comitetului Miniștrilor cu privire la independența, eficiența și rolul judecătorilor, reprezintă o nouă etapă în realizarea unui spațiu judiciar comun în Europa. Ea are, așadar, aceeași valoare ca recomandarea". În ceea ce privește forța juridică a recomandărilor date de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, se precizează că "aceste documente sunt date în baza și, uneori, chiar în completarea convențiilor Consiliului Europei. De remarcat că toate convențiile Consiliului Europei sunt adoptate de către Comitetul Miniștrilor al acestei importante organizații internaționale guvernamentale".

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

examinând sesizarea de neconstituționalitate formulată de Curtea Supremă de Justiție, punctul de vedere al Guvernului, considerațiile Ministerului Justiției, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile criticate ale Legii privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Potrivit dispozițiilor art. 144 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 3 alin. (2) și ale art. 17 din Legea nr.

47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată în condiții legale de Curtea Supremă de Justiție.

Critica de neconstituționalitate cuprinsă în această sesizare se referă la două texte ale Legii privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședințele din 29 decembrie 1999.

Cele două texte legale criticate pentru neconstituționalitate sunt art. 41 alin. (2) și art. 198, acesta din urmă exclusiv în partea referitoare la abrogarea art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată.

Art. 41 alin. (2) din legea criticată pentru neconstituționalitate are următorul conținut: "Vârsta standard de pensionare este de 60 de ani pentru femei și 65 de ani pentru bărbați. Atingerea vârstei standard de pensionare se va realiza în termen de 13 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, prin creșterea vârstelor de pensionare pornind de la 57 de ani pentru femei și 62 de ani pentru bărbați, conform eșalonării din anexa nr. 3."

În cuprinsul anexei nr. 3, la care face referire art. 41 alin. (2), sunt prevăzute, începând cu ianuarie 2001 și până în decembrie 2014, vârstele standard de pensionare, pe perioade intermediare, stagiile minime și complete de cotizare pentru femei și bărbați, în mod eșalonat, până la atingerea vârstei standard prevăzute de textul art. 41 alin. (2).

Art. 198 din legea supusă controlului de constituționalitate exercitat de Curte dispune abrogarea parțială sau totală a mai multe acte normative. Dintre dispozițiile cuprinse în art. 198 critica de neconstituționalitate formulată de Curtea Supremă de Justiție vizează numai textul care are următorul conținut: "art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 30 septembrie 1997."

Art. 103, a cărui abrogare este dispusă în acest fel, are următoarea redactare: "Magistrații cu o vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din venitul net realizat din salariul de bază, sporul pentru vechime în muncă și sporul de stabilitate în magistratură, avute la data pensionării.

Pentru fiecare an care depășește vechimea în magistratură prevăzută la alin. 1 se adaugă la cuantumul pensiei câte 1% din venitul net, fără a se putea depăși 100% din venitul net stabilit conform alin. 1, avut la data pensionării.

Partea din pensia de serviciu care depășește nivelul pensiei din sistemul asigurărilor sociale de stat se suportă din bugetul de stat.

Pensia suplimentară se stabilește în condițiile Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială.

Pensiile magistraților se actualizează în raport cu nivelul salariilor de bază ale magistraților în activitate.

De aceste drepturi beneficiază și magistrații reîncadrați după pensionare."

În ceea ce privește dispozițiile alin. 5 al art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, Curtea Constituțională a constatat prin deciziile nr. 88 și nr. 89 din 1 iunie 1999, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 8 iulie 1999 și, respectiv, nr. 322 din 6 iulie 1999, decizii pronunțate în soluționarea unor excepții de neconstituționalitate, că aceste dispoziții legale sunt neconstituționale în măsura în care nu asigură și magistraților pensionați anterior datei intrării în vigoare a Legii nr. 142/1997, de modificare și completare a Legii nr. 92/1992, actualizarea pensiei în raport cu nivelul salariilor de bază ale magistraților în activitate.

În motivarea sesizării de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei decizii Curtea Supremă de Justiție invocă, în legătură cu ambele texte legale criticate, încălcarea prevederilor art. 16 din Constituție privind egalitatea în drepturi. Deși în actul de sesizare adresat Curții Constituționale nu se indică de Curtea Supremă de Justiție care dintre cele două alineate ale art. 16 este avut în vedere, din ansamblul procesului-verbal din 6 ianuarie 2000 al ședinței Curții Supreme de Justiție în Secții Unite rezultă în mod neîndoielnic faptul că sesizarea de neconstituționalitate are în vedere dispozițiile alin. (1) al art. 16 din Constituție, care prevăd: "Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări."

1. Analizând critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, Curtea reține că prin acest text de lege se introduce o modificare majoră a sistemului actual de pensii, între altele prin creșterea vârstei standard de pensionare, pentru bărbați - la 65 de ani, iar pentru femei - la 60 de ani. Astfel cum se arată în expunerea de motive a Guvernului, care a însoțit proiectul de lege, această dispoziție este menită să contribuie la reechilibrarea într-o anumită măsură a raportului dintre populația activă și numărul de pensionari, precum și la alinierea vârstelor standard de pensionare prevăzute de legislația română cu cele prevăzute în alte țări. În același timp, această măsură este impusă și de faptul că, potrivit prognozei, în anul 2040 populația de peste 60 de ani va reprezenta circa 30% din populația țării, față de 15,6% cât reprezenta acest segment de populație în anul 1990 și, totodată, astfel cum se arată în continuare în punctul de vedere al Guvernului, își mai găsește justificarea și în faptul că din anul 1990 săptămâna de lucru a fost redusă în instituțiile statului și în alte unități de stat de la 6 la 5 zile.

Luând act de aceste rațiuni avute în vedere de inițiatorul proiectului de lege, Curtea observă totodată că măsurile stabilite prin art. 41 alin. (2) au un caracter general și se aplică tuturor categoriilor de persoane încadrate în muncă, făcând excepție cei care lucrează în condiții speciale sau deosebite de muncă și care, din această cauză, beneficiază prin lege de reducerea vârstei standard de pensionare și a stagiului de cotizare.

Examinarea prevederilor art. 41 alin. (2) și a conținutului anexei nr. 3, la care textul legal trimite, scoate în

evidență că trecerea la aplicarea noilor condiții de vârstă și de cotizare pentru pensionare se va face treptat, pentru toți asigurații, într-o perioadă de 13 ani, tocmai spre a se atenua unele dintre consecințele schimbării produse. De asemenea, potrivit art. 49 din lege, este posibilă și pensionarea anticipată, fie cu diminuarea cuantumului pensiei, cu procente reduse, fie chiar fără nici o reducere a acestuia.

În aceste condiții, Curtea Constituțională constată că nu poate fi primită critica formulată în sesizarea de neconstituționalitate a Curții Supreme de Justiție, în sensul că textul art. 41 alin. (2) din lege introduce o discriminare "deoarece se creează [...] o situație mai grea pentru unii asigurați care ar avea dreptul să primească pensie la o dată mult mai îndepărtată decât alți asigurați". În logica sesizării de neconstituționalitate discriminarea ar consta în faptul că asigurații care vor ieși la pensie sub imperiul noii legi ar fi dezavantajați față de cei pensionați anterior, prin faptul că lor li se stabilește o vârstă mai ridicată și o perioadă mai mare de cotizare pentru a putea fi pensionați. Această critică nu poate fi însă însușită de Curtea Constituțională, întrucât argumentarea pe care se bazează nu ține seama de dreptul autorității legiuitoare de a elabora politica legislativă în domeniul pensiilor în concordanță cu condițiile economice și sociale existente la un moment dat. A adopta punctul de vedere neîmpărtășit de Curtea Constituțională ar însemna că, o dată elaborat un sistem de pensii, bazat pe anumite condiții de vârstă și de cotizare, acesta nu ar mai putea fi niciodată schimbat. Într-o astfel de concepție se poate ajunge la negarea evoluției în reglementarea juridică a oricărui domeniu de activitate, ceea ce nu se poate admite.

În această ordine de idei, Curtea Constituțională reține că respectarea egalității în drepturi, precum și a obligației de nediscriminare, stabilite prin prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. Reglementările juridice succesive pot prezenta în mod firesc diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate.

De altfel, așa cum rezultă din expunerea de motive la proiectul Legii privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, noua reglementare este fundamentată pe necesitatea adecvării sistemului de pensii la condițiile existente în prezent în societate, pe cerința modernizării legislației în domeniu și a punerii sale de acord cu legislația majorității țărilor europene.

De aceea, Curtea reține că modificarea condițiilor de vârstă și a duratei de cotizare pentru cei care vor beneficia de pensie în viitor este justificată, fiind bazată pe considerente obiective și raționale, astfel că urmează să constate că art. 41 alin. (2) din lege este constituțional în raport cu criticile cuprinse în sesizarea de neconstituționalitate formulată de Curtea Supremă de Justiție.

2. În ceea ce privește dispozițiile art. 198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, dispoziții referitoare la abrogarea art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, prin sesizarea Curții Supreme de Justiție se invocă încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție sub două aspecte.

2.a) Cel dintâi aspect se referă la faptul că, prin abrogarea prevederilor art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, text legal prin care în anul 1997 a fost instituită pensia de serviciu pentru magistrați, se creează "o discriminare în defavoarea magistraților care vor fi pensionați după intrarea în vigoare a noii legi a pensiilor, în raport cu cei pensionați până la această dată, ceea ce este inadmisibil față de dispozițiile art. 16 din Constituția României".

Curtea Constituțională, examinând această susținere, observă, din modul în care este formulată critica de neconstituționalitate, că dispoziția legală vizată este considerată discriminatorie în raport cu efectele produse în trecut de norma juridică pe care o abrogă, apreciindu-se, așadar, că principiul egalității și al nediscriminării, stabilit prin art. 16 alin. (1) din Constituție, ar putea să fie aplicabil cu privire la situații ce diferă ca urmare a succesiunii în timp a legilor prin care aceste situații au fost reglementate. Dimpotrivă însă, Curtea Constituțională reține că și în această privință sunt aplicabile considerentele avute în vedere anterior cu referire la constatarea constituționalității art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

De aceea, în privința dispozițiilor art. 198 din aceeași lege prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, nu poate fi primit cel dintâi aspect al criticii de neconstituționalitate, referitor la introducerea unui tratament juridic diferit, discriminatoriu, pentru magistrații care vor fi pensionați după intrarea în vigoare a noii legi a pensiilor, în raport cu magistrații pensionați anterior prin aplicarea regimului de pensionare prevăzut la art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată.

2.b) Cel de-al doilea aspect pentru care în sesizarea Curții Supreme de Justiție este criticat textul art. 198, prin care se abrogă art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, îl constituie nesocotirea faptului că în România, ca și în statele europene cu un anumit grad de dezvoltare, "dreptul la pensie de serviciu îl au toate forțele de apărare a ordinii publice - armata, poliția și serviciile speciale". În acest sens, se arată că justificarea acordării și menținerii pensiei de serviciu, în cazul magistraților, rezidă în statutul special al acestora, care le interzice exercitarea unor activități producătoare de venituri, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și în gradul ridicat de risc pe care îl presupune exercitarea funcției de magistrat, caracteristică de altfel comună, astfel cum se arată în sesizare, pentru întregul personal al forțelor de apărare a ordinii publice, a ordinii de drept.

Din această argumentare rezultă ideea inegalității de tratament între magistrați și cadrele militare. Astfel, în timp ce prin abrogarea art. 103 din Legea pentru organizarea judecătorească se suprimă magistraților dreptul de a li se stabili, în condițiile legii, pensie de serviciu, militarii vor continua să beneficieze de pensia de

serviciu pentru activitatea depusă, prevăzută la cap. II al Decretului nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care nu este prevăzut în cuprinsul art. 198 din noua lege a pensiilor între dispozițiile normative ce se abrogă la data intrării în vigoare a legii.

Decretul nr. 214/1977 este aplicabil nu numai cadrelor din armată, ci și celor din sistemul Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază, Direcției Generale a Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției etc.

Examinând cel de-al doilea aspect al criticii de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că aceasta este întemeiată.

Astfel pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 prin efectul modificării și completării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, la fel ca și pensia de serviciu pentru militari, prevăzută de Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, cu modificările ulterioare, au fost instituite în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură sau, după caz, în rândul cadrelor militare permanente. Conform reglementărilor menționate, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților, respectiv militarilor care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură sau, după caz, ca militar. Caracterul stimulat al pensiei de serviciu constă, atât în cazul magistraților, cât și în cel al militarilor, în modul de determinare a cuantumului pensiei în raport cu salariul, respectiv cu solda avută la data ieșirii la pensie. În plus, în ceea ce privește acordarea pensiei de serviciu pentru militari, se aplică un spor de 10% până la 20% pentru militarii care beneficiază în considerarea vechimii și a activității meritorii de ordinul "Meritul Militar", conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare.

Constatând că aceste elemente care diferențiază regimul de pensionare al militarilor și al magistraților de regimul general al pensiilor asigură un tratament juridic specific celor două categorii de asigurați, Curtea Constituțională reține că instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații.

Astfel, aceste statute speciale stabilite de Parlament prin legi sunt mult mai severe, mai restrictive, impunând militarilor și magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității. Sub acest aspect art. 30 alin. (1) din Legea nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare prevede pentru ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate obligația de a nu efectua activități care contravin demnității, prestigiului și normelor de comportare ce decurg din calitatea lor de cadre militare; iar alin. (2) al aceluiași articol instituie pentru categoriile menționate de militari interdicția de a îndeplini alte funcții decât cele în care sunt încadrați, cu excepția cumulului prevăzut de lege, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, precum și interdicția de a fi asociat unic ori de a participa direct la administrarea sau conducerea unor organizații ori societăți comerciale, cu excepția numirii în consiliile de administrație ale regiilor autonome și societăților comerciale din subordinea Ministerului Apărării Naționale, din cadrul industriei de apărare sau în legătură cu aceasta. În cazul magistraților, Constituția însăși, prin art. 124 alin. (2) și prin art. 131 alin. (2), prevede, ca o garanție a imparțialității magistraților, că funcția de judecător și, respectiv, aceea de procuror "[...] este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior". În același timp art. 112 din Legea nr. 92/1992, republicată, prevede că magistraților le este interzisă exercitarea, direct sau prin persoane interpușe, a activităților de comerț, participarea la conducerea unor societăți comerciale sau civile, precum și participarea la administrarea unor asemenea societăți.

Un alt element comun care justifică în mod obiectiv și rezonabil un tratament juridic asemănător al magistraților și al cadrelor militare, inclusiv în ceea ce privește regimul de pensionare, îl reprezintă riscul pe care îl implică exercitarea profesiilor respective, ambele având un rol esențial în apărarea drepturilor omului, a ordinii publice, a valorilor statului de drept. În considerarea riscurilor la care se expun în exercitarea atribuțiilor lor militarii și magistrații, Parlamentul a stabilit pentru militari dreptul de a purta uniformă și dreptul de a folosi, în condițiile legii, arme, iar, în mod corespunzător, în cazul magistraților, art. 91 alin. 3 din Legea nr. 92/1992, republicată, prevede dreptul acestora și al familiilor lor de a fi protejați în situațiile în care viața, integritatea corporală sau avutul acestora este supus unor amenințări. De asemenea, art. 129 din Constituție prevede că "Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor", iar în aplicarea acestor dispoziții constituționale art. 143 din Legea nr. 92/1992, republicată, stabilește obligația Ministerului de Interne în acest sens. În sfârșit, art. 239 din Codul penal, reglementând infracțiunea de ultraj, prevede în alineatul final agravarea pedepsei în cazul în care infracțiunea este "[...] săvârșită împotriva unui magistrat, polițist sau jandarm, ori alt militar".

Curtea Constituțională constată, pe de altă parte, că reglementarea în vigoare a pensiei de serviciu pentru militari, ca și cea a pensiei de serviciu pentru magistrați, cu diferențele pe care această pensie le prezintă față de pensia comună de asigurări sociale, nu constituie o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii, principiu prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Această constatare se bazează pe specificul comun al activității militarilor și magistraților, care, astfel cum a rezultat din analiza anterioară a dispozițiilor constituționale și legale aplicabile, impune celor două categorii profesionale obligații și interdicții severe, precum și riscuri sporite, ceea ce justifică în mod obiectiv și rezonabil o diferențiere a regimului juridic de

pensionare față de regimul stabilit pentru alți asigurați care nu sunt supuși aceluiași exigențe, restricții și riscuri.

În această ordine de idei Curtea Constituțională, dând curs dispozițiilor art. 11 și 20 din Constituție, referitoare la raportul dintre reglementările interne și cele internaționale, constată că principiul egalității în drepturi își găsește expresia în numeroase acte internaționale la care România este parte, printre care unul dintre cele mai recente este Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată de România prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 4 mai 1999. Astfel această carte, care prin art. 12 al părții a II-a reglementează între altele "Dreptul la securitate socială", prevede, de asemenea, la art. E al părții a V-a, denumit "Nediscriminarea", că "Respectarea drepturilor recunoscute în prezenta carte trebuie asigurată fără deosebire de rasă, sex, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, sănătate, apartenență la o minoritate națională, naștere sau orice altă situație". În vederea interpretării acestui text anexa (intitulată "Câmpul de aplicare a Cartei sociale europene revizuite în privința persoanelor protejate"), care face parte integrantă din carte, dispune cu aceeași forță juridică în sensul că "O diferență de tratament pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminatorie".

De asemenea, jurisprudența Curții Constituționale, referitoare la aplicarea principiului egalității în fața legii și al nediscriminării, a stabilit constant, în deplin acord cu jurisprudența în materie, și ea constantă, a Curții Europene a Drepturilor Omului, că principiul egalității nu este sinonim cu uniformitatea și că pentru situații diferite poate exista un tratament juridic diferit, recunoscându-se dreptul la diferență. În acest sens sunt, de exemplu: Decizia nr. 70 din 15 decembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 27 decembrie 1993; Decizia nr. 74 din 13 iulie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 189 din 22 iulie 1994; Decizia nr. 139 din 19 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 20 ianuarie 1997.

În același timp Curtea Constituțională constată că, față de asemănările subliniate anterior între situația cadrelor militare și cea a magistraților, avându-se în vedere și caracteristicile comune ale statutelor aplicabile acestor categorii profesionale, care au determinat în mod obiectiv reglementarea prin lege, în mod aproape identic, a pensiei de serviciu, nu se poate identifica o rațiune suficientă care să justifice aplicarea unui tratament diferit magistraților față de cadrele militare permanente, astfel cum s-a procedat prin art. 198 din noua lege a pensiilor, care abrogă reglementarea privind pensia de serviciu a magistraților. Așa fiind, se impune concluzia că este nejustificată abrogarea prin art. 198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale a dispozițiilor art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată.

Într-adevăr, diferența de regim juridic ce se creează între pensia magistraților și pensia militarilor constituie, în condițiile înfățișate prin considerentele anterioare, o încălcare de către legiuitor a egalității de tratament juridic, ceea ce, în absența unei determinări obiective, este contrar prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, în înțelesul conferit acestui text constituțional prin dispozițiile actelor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte. Între acestea figurează și prevederile referitoare la nediscriminare ale art. E din partea a V-a a Cartei sociale europene revizuite, al căror cuprins, conturat prin dispozițiile corespunzătoare ale anexei, cuprinde și dispoziția conform căreia "O diferență de tratament pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminatorie". Din aceste dispoziții, care sunt obligatorii pentru statul român, făcând parte din dreptul intern, conform art. 11 din Constituție, ca urmare a ratificării Cartei rezultă că este discriminatorie diferența de tratament juridic ce nu se întemeiază pe un motiv obiectiv și rezonabil.

În același sens este de altfel și jurisprudența îndelungată a Curții Europene a Drepturilor Omului care a statuat, în aplicarea prevederilor art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că reprezintă o încălcare a acestor prevederi orice diferență de tratament săvârșită de stat între indivizi aflați în situații analoage, fără o justificare obiectivă și rezonabilă (de exemplu, prin hotărârea pronunțată în cazul "Marks contra Belgiei", 1979).

De asemenea, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, a stabilit că "un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice". De asemenea, prin Decizia nr. 135 din 5 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că "principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite".

Constatând neconstituționalitatea dispozițiilor art. 198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, prin care se abrogă art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, Curtea Constituțională observă totodată că această abrogare a reglementării legale referitoare la pensia de serviciu pentru magistrați este contrară exigențelor actuale pe care importante documente internaționale le exprimă în mod direct cu privire la drepturile magistraților, în considerarea importanței rolului acestora în apărarea statului de drept.

Astfel, "Principiile fundamentale privind independența magistraturii", adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august - 6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985, prevăd în mod expres prin art. 11 că "durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă,

pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege".

În mod asemănător, "Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor", adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a "Principiilor fundamentale [ale Organizației Națiunilor Unite] privind independența magistraturii", anterior menționate, a stabilit, printre alte importante măsuri pe care statele membre urmează să le adopte, și pe aceea "de a veghea ca statutul și remunerația judecătorilor să fie pe măsura demnității profesiei lor și a responsabilităților pe care și le asumă".

De asemenea, art. 6.4 din "Carta europeană privind statutul judecătorilor", adoptată în anul 1998, prevede că "În mod special, statutul garantează judecătorului sau judecătoarei care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională".

Din examinarea documentelor internaționale menționate, Curtea Constituțională reține preocuparea organismelor care le-au adoptat de a se promova independența și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor. În acest context, o importanță deosebită o au măsurile preconizate pentru asigurarea unui statut, a unei remunerații și a pensiei adecvate pentru magistrați, precum și a garantării prin lege a acestora. De asemenea, Curtea Constituțională constată că în toate aceste documente principiile și măsurile stabilite cu privire la statutul și drepturile magistraților sunt puse în relație directă cu prevederile art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege.

În aceste condiții, Curtea Constituțională constată că, deși unele dintre documentele internaționale menționate au valoare de recomandare prin prevederile pe care le conțin și prin finalitățile pe care le urmăresc, fiecare dintre acestea vizează direct texte cuprinse în pacte și în tratate la care România este parte și, prin urmare, se înscriu în spiritul prevederilor art. 11 și 20 din Constituție.

Totodată, Curtea Constituțională reține că rațiunile pe care se întemeiază prevederile din actele internaționale avute în vedere în considerentele anterioare ale acestei decizii se află în convergență cu dispozițiile art. 123 alin. (2) din Constituție, conform cărora "Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii". Într-adevăr, aceste dispoziții constituționale nu au un caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art. 1 alin. (3) din Constituție. Așa fiind, abrogarea art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, contravine și principiului stabilit prin art. 123 alin. (2) din Constituție.

În sfârșit, Curtea Constituțională constată că argumentele care conduc la admiterea sesizării de neconstituționalitate formulate de Curtea Supremă de Justiție se regăsesc și în poziția Guvernului care, în calitate sa de inițiator al proiectului noii legi a pensiilor, nu a realizat nici o deosebire de tratament juridic între pensia de serviciu a magistraților și aceea a cadrelor militare, menținând ambele categorii. De asemenea, Guvernul, prin reprezentantul său, ministrul muncii și protecției sociale, în cadrul dezbaterilor parlamentare asupra proiectului legii, a combătut propunerea făcută de unii parlamentari de a se abroga dispozițiile legale care reglementează pensia de serviciu pentru magistrați, atât prin argumente de drept comparat, cât și prin invocarea asemănărilor cu pensia de serviciu a militarilor, astfel cum rezultă din stenograma ședinței Senatului din 30 octombrie 1999. De altfel, Senatul a adoptat art. 198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale în redactarea cuprinsă în proiectul înaintat de Guvern, așadar fără abrogarea art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, ceea ce a determinat consecința aplicării dispozițiilor art. 76 din Constituție, referitoare la desfășurarea procedurii de mediere între cele două Camere ale Parlamentului.

De asemenea, în punctul de vedere comunicat Curții Constituționale cu ocazia soluționării de către aceasta a sesizării de neconstituționalitate formulate de Curtea Supremă de Justiție, Guvernul a considerat că sesizarea este întemeiată, concluzionând în sensul că "prevederile art. 198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, care privesc abrogarea art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt neconstituționale [...]".

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 11, al art. 16 alin. (1), al art. 20 alin. (2), al art. 123 alin. (2), al art. 144 lit. a) și al art. 145 alin. (1) din Constituție, precum și al art. 2 alin. (3), al art. 17 și următoarele din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

1. Constată că dispozițiile art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de

asigurări sociale sunt constituționale.

2. Constată că dispozițiile art. 198 din aceeași lege, prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, sunt neconstituționale.

Decizia se comunică Președintelui României, președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului, în scopul deschiderii procedurii prevăzute de art. 145 alin. (1) din Constituție, precum și Curții Supreme de Justiție, și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Definitivă și obligatorie.

Deliberarea a avut loc la data de 2 februarie 2000 și la ea au participat: Lucian Mihai, președinte, Costică Bulai, Constantin Doldur, Kozsokar Gabor, Ioan Muraru, Nicolae Popa, Lucian Stângu, Florin Bucur Vasilescu și Romul Petru Vonica, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

"Inamovibilitatea magistraturii sub raportul constituțional"

La loi écrite n'est pas autre chose, en son essence même, que l'expression d'une volonté intelligente.

*Pr. Gény,
Méthode d'interprétation -*

Înalta Curte de Casație, în secțiuni unite, în ședința de la 26 Mai 1932, a avut de rezolvat, pentru prima oară, chestiunea dacă inamovibilitatea magistraturii este de ordin constituțional și dacă reducerea prin lege a limitei de vârstă a magistraților în funcțiune, aduce vreo atingere acestui principiu constituțional. Înalta Curte, prin decizia sa, a răspuns afirmativ la ambele chestiuni.

Accastă decizie a avut darul să provoace oarecare nedumerire în spiritul unora, cari găseseră că Înalta Curte a dus prea departe dreptul său de control asupra constituționalității¹⁾.

Spre a risipi orice nedumerire, ne propunem a examina problema pe larg și pe toate fețele, răspunzând la toate obiecțiunile ce s-au ridicat în scris sau oral, lucru ce nu era posibil într-o hotărâre judecătorească, pentru motive ușor de înțeles.

Faptele care au motivat aducerea chestiunii inamovibilității magistraturii înaintea secțiilor unite ale Înaltei Curți sunt prea recente, pentru a nu fi cunoscute; legea din 4 Aprilie 1931, pentru motive de economii bugetare²⁾ a scoborât limita de vârstă pentru membrii Curții de Casație de la 70 de ani, cum fusese fixată prin legea din 4 Martie 1928, la 68 de ani și, grație acestui fapt, șase membri ai Înaltei Curți, între care și un

1) S-a zis chiar că Înalta Curte a judecat în propria sa cauză. La acest fine de neprimire nu e greu de răspuns: Înalta Curte statuând asupra procesului d-lui Consilier Brăiloiu, a statuat asupra unei probleme de drept constituțional, în legătură cu inamovibilitatea ordinului judecătorec, organ al uneia din cele trei puteri ale statului român și deci într-o chestiune care privește în primul rând garanția drepturilor și libertăților cetățenesti consacrate prin Constituție. Dreptul său de a hotărî asupra chestiunii depusă în judecata sa, este recunoscut formal și dat în competența sa exclusivă de constituția noastră: Înalta Curte nu putea refuza rezolvarea litigiului supus judecătii sale, fără a comite o adevărată denegare de dreptate, afară numai dacă nu se pretinde că Înalta Curte ar fi putut soluționa problema în contra dreptului, pentru a înlătura bănuiala de parțialitate.

2) Spre a se vedea seriozitatea motivului este suficient să arătăm că, cu o lună înainte, la 19 iunie 1930, s-au creat 10 locuri de Consilieri la Curtea de Casație, motivat pe necesitățile serviciului, ridicându-se numărul Consilierilor de la 45 la 55, iar după ce legea din 4 Aprilie 1931 prin mijlocul reducerii limitei de vârstă a redus numărul Consilierilor la 45, scotând pe cei mai vechi numiți, de atunci încolo, în intervalul de un an, s-au creat alte cinci locuri, astfel că azi Curtea de Casație are 50 de Consilieri, desi motivele de criză financiară datează și persistă de la 1929, adică înainte de a se fi creat cele zece locuri.

prezident, au fost puși la retragere, ca unii ce împliniseră deja vârsta de 68 de ani; unii din cei puși astfel la retragere, au făcut acțiune în contencios, invocând neconstituționalitatea legii din 4 Aprilie 1931.

*

Patru sunt principiile care se degajează din decizia Înaltei Curți:

1. Inamovibilitatea magistraturii este un principiu constituțional, recunoscut formal prin art. 104 din Constituție.

2. Limita de vârstă este un element esențial al inamovibilității.

3. Art. 104 din Constituție recunoaște, în favoarea magistraților inamovibili, dreptul de a cere înlăturarea unei dispozițiuni de lege ordinară, prin care s-ar reduce limita de vârstă magistraților în funcțiune, care sub acest raport au dreptul de a funcționa până la împlinirea vârstei fixată de legea cea mai favorabilă magistratului, în vigoare în timpul funcționării sale.

4. Constituția nu a îngădit dreptul legiuitorului ordinar de a reglementa pentru viitor inamovibilitatea, fără însă a-i schimba însăși esența.

Principiile puse de Înalta Curte prin decizia sa, sunt toate consecința logică a noțiunii de inamovibilitate, astfel cum a fost concepută în toate statele civilizate, care au înscris în legile lor inamovibilitatea magistraturii.

În adevăr, ce este inamovibilitatea?

Înalta Curte definește inamovibilitatea o situație juridică în virtutea căreia un funcționar nu poate pierde funcțiunea sa decât prin demisiune, ajungerea la limita de vârstă și punerea în retragere pentru infirmități sau ca pedeapsă printr-o hotărâre a unei instanțe disciplinare competente; că, în dreptul român, magistrații inamovibili nu pot fi înaintați fără consimțământul lor; că inamovibilitatea garantează nu numai dreptul la o anumită funcțiune, ci și executiul acestui drept într-un anumit loc, de unde nu poate fi mutat decât în cazurile și cu formele prescrise de lege. Această definiție nu poate fi contestată și n-a fost contestată de nimeni. Pentru textul român ea rezultă din textele formale de lege, de peste 40 de ani (art. 93 al legii din 1 Septembrie 1890 și art. 131 și 133 al legii de org. jud. din 24 Martie 1909). Este definiția clasică pe care o găsim în toți autorii³⁾.

La origină inamovibilitatea magistraturii cuprindea **ideea investirii pe viață a magistratului în funcțiunea inamovibilă**. Art. 100 din Constituția belgiană zice: "Les juges sont nommés à vie. Aucun juge ne peut être privé de sa place, ni suspendu, que par un jugement. Le déplacement d'un juge ne peut avoir lieu, que par une nomination nouvelle et de son consentement".

În adunarea constituantă franceză din 1848, discutându-se inamovibilitatea magistraturii, s-a ridicat chestiunea termenilor prevăzuți în Constituție, *nommés à vie*, și Dupin răspunde: "C'est dans le sens de l'inamovibilité que nous avons dit sont *nommés à vie*", iar Crémieux adaugă: "nommés à vie signifie que le juge ne peut être déplacé, ni révoqué, par la volonté du gouvernement"⁴⁾.

3) Disescu, *Drept Constituțional*, ed. III, Nr. 561. Paul Negulescu, *Curs de drept Constituțional*, pag. 467. Anibal Teodorescu, *Tratat de drept adm.*, ed. III, V. I, pag. 318. Garsonnet et Bru. *Tr. de proc. civile*, ed. III, T. I, Nr. 128, Bonnier. *Pr. civ.*, T. I, Nr. 113.

4) Garsonnet et Bru. *Tr. de pr. civ.*, T. I, d. III, Nr. 135.

infirmiitate, omul, de la o anumită vârstă înaintată, nu mai poate avea acea luciditate de spirit, care să puie judecata sa la adăpost de orice critică, diferitele legislații, care admit sistemul inamovibilității magistraturii, au fixat o limită de vârstă, la care magistratul poate fi pus la retragere din oficiu. Această limită de vârstă e foarte înaintată în alte țări; astfel, în Belgia⁵⁾ e fixată, de la 1867, pentru Curtea de Casație, la 75 de ani; în Franța⁶⁾ de la 1852, există aceeași limită de vârstă pentru Curtea de Casație; în Statele Unite atât membrii Curții Supreme cât și judecătorii Curții federale sunt numiți pe viață⁷⁾.

Deși fixarea unei limite de vârstă pentru magistratura inamovibilă a fost aspru criticată, atunci când ea a fost introdusă, pe motiv că se aduce o atingere principiului inamovibilității, credem că această critică nu e justificată. Crépon, în tratatul său asupra recursului în Casație zice: "Une limite fixe n'est point une atteinte portée au principe de l'inamovibilité, des lors qu'elle laisse le magistrat en dehors des caprices au des passions de ceux qui détiennent le pouvoir"⁸⁾

În Franța inamovibilitatea magistraturii a suferit multe atingeri și modificări, după regimurile politice care s-au succedat de la marea revoluție până azi. "Depuis la Constitution du 22 Frimaire an VIII⁹⁾ qui a donné au pouvoir exécutif la nomination des magistrats¹⁰⁾ et à ceux-ci l'inamovibilité, ce dernier principe a été à chaque changement de gouvernement remis en question, atteint indirectement, quelquefois même ouvertement violé"¹¹⁾.

Inamovibilitatea magistraturii a fost înscrisă în constituțiile franceze de la 22 Frimar anul VIII, 15 Thermidor anul XI¹²⁾, 12 Octombrie 1807, Constituția din 1830, cea de la 1848 și în sfârșit Constituția din 14 Ianuarie 1852. În Constituția, sau mai bine zis în legile constituționale din 1875, nu se mai vorbește nimic despre inamovibilitatea magistraturii, nici despre puterea judecătorească. De aceea azi, în Franța, inamovibilitatea magistraturii după o părere aproape unanim admisă, nu este un principiu constituțional.

Cu ocazia votării legii de organizare judecătorească din 30 August 1883, în Franța, s-a pus în discuție principiul inamovibilității magistraturii, atins prin art. 11 din acea lege, care suprimă mai multe secțiuni de Curți și tribunale. Reproducem această discuție foarte interesantă, pentru că din ea reiese și mai bine notiunea inamovibilității magistra-

5) Fixarea limitei de vârstă în Belgia, printr-o lege ordinară, a fost aspru criticată ca aducând o gravă atingere inamovibilității magistraturii prevăzută în Constituție. Critica e foarte întemeiată desigur, din moment ce constituția belgiană fixa limita de vârstă la durata vieții, totuși în Belgia faptul a fost posibil deoarece acolo, aprecierea constituționalității legilor, după părerea unanim admisă, este de atributul parlamentului, care afirmând că legea de votat nu aduce nici o atingere constituției, poate să modifice constituția în mod indirect oricând vrea.

6) Garsonnet et Bru, op. cit., T. I, Nr. 140.

7) A. Nerinex, L'organisation Judiciaire aux Etats unis, 1909, pag. 19 et. 80.

8) I. Crépon, Pourvoi en Cassation, T. I, Nr. 223.

9) 13 Decembrie 1799.

10) Până atunci magistrații se alegeau pe un timp determinat scurt, de la 2 la 5 ani.

11) Garsonnet et Bru, T. I, Nr. 129, op. cit.

12) 3 August 1802.

... și să sancționeze un principiu constituțional înscris în consuetudine. Raportorul în Senatul Francez, Tenaille-Saligny, în raportul său asupra legii, zice:

"Le chiffre des réductions étant une fois fixé, il s'agit de déterminer le procédé à l'aide duquel ces réductions devront être opérées. Et c'est là, à vrai dire, la disposition qui domine le projet de loi; car elle met directement en cause le principe sur lequel repose notre organisation judiciaire, le principe de l'inamovibilité de la magistrature.

Le système proposé par le Gouvernement et adopté, par la chambre comportait la suspension complète, pendant trois mois du privilège de l'inamovibilité.

La comission n'a pas cru devoir conférer au Gouvernement un droit aussi étendu, et, à la majorité, elle a adopté la proposition qui se trouve formulée dans les trois premiers paragraphes de l'art. 11 de la loi. Cette disposition permet au Gouvernement de se mouvoir, pour opérer les réductions prescrites par les articles précédents, dans tout l'ensemble du personnel, mais elle lui interdit d'opérer un nombre d'éliminations supérieur à celui des sièges supprimés; elle le met, par conséquent, dans l'obligation de reconstituer les cours et tribunaux à l'aides d'éléments exclusivement empruntés au personnel actuel.

Y-a-t-il une atteinte au principe de l'inamovibilité? Qui, assurément, puisque la mesure proposée prive de leur siège un certain nombre de magistrats qui, par application de ce principe devaient espérer le conserver jusqu'à l'age de la mise à la retraite. Mais nous estimons que cette infraction accidentelle à un principe dont le maintien n'est d'ailleurs pas mis en question par le projet de loi, constitue un cas de force majeure et ne menace par conséquent en rien l'indépendance de la magistrature. Dans notre système, en effet, l'élimination d'un certain nombre de magistrats n'est pas le but principal de la loi. Ce but, c'est la réduction du personnel. L'élimination, c'est la moyen et la conséquence. Si donc, plus tard, on veut écarter une fois encore des magistrats inamovibles, il faudra, pour rester fidèle au précédent crée par le projet de loi, supprimer de nouveau un nombre de sièges égal à celui des magistrats éliminés. Or, c'est là une eventualité dont, bien évidemment le retour périodique n'est pas à craindre.

Din toate aceste discuțiuni credem că rezultă cu prisosință pe de o parte în ce constă inamovibilitatea magistraturii, iar pe de alta că dacă principiul inamovibilității ar fi fost un principiu constituțional, legiuitorul francez din 1883 n'ar fi putut face reducerile în magistratură pe care le-a făcut.

*

Înalta Curte constată că **limita de vârstă este un element esențial al inamovibilității magistraturii.**

Această constatare rezultă din însăși definiția noțiunii de inamovibilitate, astfel cum a fost concepută în toate timpurile și peste tot locul. În adevăr, în concepția unanim admisă în doctrină și jurisprudență, **un magistrat inamovibil nu poate fi înlocuit decât prin demisiune, prin punere la retragere, pentru limită de vârstă sau pentru infirmități legalmente constatate, și prin revocare pentru abateri constatate printr-o hotărâre a unei instante disciplinare competente; prin urmare, magistratul, în afară de cazurile anume prevăzute de lege, în care poate pierde funcțiunea sa, înainte de a fi împlinit limita de vârstă fixată de lege, nu poate pierde această funcțiune, decât în momentul când a**

... este un element
... a noțiunii de inamovibilitate: fără fixarea unei limite de vârstă, înăuntrul căreia magistratul are dreptul de a nu fi îndepărtat din funcțiune, nu se poate concepe ideea de inamovibilitate.

Inamovibilitatea magistraturii, cum foarte judicios constată Înalta Curte prin decizia sa, este dată atât în interesul justițiabililor, cât și al magistratului Această constatare nu este izolată și rezultă din natura lucrurilor. Bonnier în tratatul său de procedură civilă zice: "L'inamovibilité est une garantie constitutionnelle donnée à la fois au juge et aux justiciables, pour assurer l'impartialité des jugements"¹³⁾

În adevăr, în chestiunea ce ne preocupă, **interesul judecătorului este imposibil de separat de interesul justițiabilului, căci, pentru ca inamovibilitatea să ofere într-adevăr o garanție de imparțialitate pentru justițiabil, nu este indiferent în ce constă la rândul său garanția pe care inamovibilitatea o oferă magistratului care-l judecă.** Numai atunci când magistratul se simte la adăpost de orice atingere a puterii executive sau legiuitoare, el va judeca după conștiința sa, indiferent de tot ce se poate zice despre hotărârea sa de către cei interesați, care, oricât de puternici ar fi, nu-l pot atinge. Prin urmare, când s-a acordat, în interesul unei bune administrațiuni a justiției, inamovibilitatea judecătorilor, implicit s-a făcut și în interesul lor, care coincide cu interesul justițiabililor. A se sustine că justițiabilului îi este foarte indiferent la ce vârstă iese la pensie judecătorul său, destul numai ca acesta să fie la adăpost de orice solicitare sau amenințare, este a cădea în cea mai evidentă contradicție. În adevăr tocmai nesiguranta epocii la care poate fi îndepărtat din funcțiune, face ca judecătorul să nu mai poată fi la adăpost de orice amenințare, căci nu trebuie pierdut din vedere, că limita de vârstă fiind, în concepția adversarilor părerii Înaltei Curți, un element variabil, după capriciul legiuitorului ordinar care poate oricând reduce această limită de vârstă, chiar pentru judecătorii în funcțiune, încetează de a mai fi pentru acești judecători o garanție în contra puterii legiuitoare, și ca atare și pentru justițiabili, o garanție de imparțialitate a judecătorilor.

De altfel, în soluția dată de Înalta Curte problemei constituționalității inamovibilității magistraturii, chestiunea aceasta nu prezintă un prea mare interes; din moment ce legea, proclamând inamovibilitatea judecătorilor, recunoaște acestora dreptul de a se plânge în contencios în contra oricărei atingeri aduse inamovibilității lor, este evident că recunoaște în favoarea judecătorilor un drept subiectiv, care va servi de bază acțiunii lor. Acest drept decurge din noțiunea ideii de inamovibilitate care, în sistemul nostru constituțional fiind consfințită prin constituție, îi apără chiar în contra atingerilor aduse de puterea legiuitoare, cum vom vedea mai jos.

*

După ce ne-am fixat asupra conținutului ideii de inamovibilitate, rămâne să discutăm **garanțiile care pun la adăpost această inamovibilitate de atingerile ce i s-ar aduce, fie de puterea executivă, fie de puterea legiuitoare.**

Când, în contra dispozițiilor unei legi de organizare care proclamă pe magistrați inamovibili, puterea executivă ar încerca să lovească într-un magistrat inamovibil, fie mutându-l, fie revocându-l din funcțiune, **peste prescripțiile legii, este incontestabil că**

13) Bonnier, *op. cit.*, T. I, Nr. 113.

magistratul are acțiune în contencios contra decretului de mutare sau revocare și fără nici o îndoială, va obține câștig de cauză. Asupra aceste chestiuni nici nu încapă discuție.

Lucrul se complică însă atunci când situația magistratului **este schimbată printr-o lege cu caracter general. Complicația provine din cauza poziției ce ocupă pe de o parte ordinul judecătoresc în organizarea constituțională a Statului, iar pe de alta principiul inamovibilității în raport cu constituțiunea fiecărui Stat.**

În țările fără constituție scrisă legiuitorul ordinar poate face orice, neavând nici o îngrădire. Lucrul e posibil în Anglia, care n-are o constituție scrisă și unde cum zice Bryce: "legiuitorul în exercitiul ordinar al puterilor sale, votează foarte des legi care privesc metode de guvernământ și drepturile politice ale cetățenilor și nu este nici o siguranță că ceea ce se numește Constituțiune, va fi la sfârșitul unei sesiuni parlamentare, ceea ce a fost la începutul ei"¹⁴⁾

În statele cu constituțiuni scrise, în care, cum e în Franța, nu există o putere judecătorească recunoscută ca putere constituită și care nu e prescris formal principiul inamovibilității, legiuitorul ordinar poate, cu ocazia unei noi organizări judecătorești, să modifice, să reducă și chiar să suprimă inamovibilitatea magistraturii, deoarece, în limitele Constituției, legiuitorul ordinar poate face orice; și cum Constituția nu prescrie modul în care poate fi organizat ordinul judecătoresc, legiuitorul poate să-l organizeze cum va crede de cuviință.

În țările cu Constituțiune scrisă sau rigidă, cum e a noastră, și în care principiul inamovibilității magistraturii e înscris formal în Constituție sau în care puterea judecătorească este recunoscută ca putere constituită, legiuitorul ordinar nu poate aduce nici o atingere inamovibilității magistraturii, fără a cădea în păcatul de a fi călcat Constituția.

Profesorul Dissescu, raportor al Constituției, în tratatul său de drept constituțional zice:

"Sunt Constituții rigide, Constituțiile scrise, care conțin o rețea de principii, limitând puterile fiecăruia din organele sale. Constituțiile flexibile sunt Constituțiile nescrise, cutumiare "à l'anglaise" care se remarcă prin elasticitatea lor".

"Am văzut avantajul Constituțiilor rigide, adică al celor scrise, întrucât ele limitează competența Guvernului, apără drepturile imprescriptibile ale cetățenilor, împotriva oricăruia atac, atât din partea puterii legiuitoare, cât și din partea puterilor executive și judiciare, fiind astfel un instrument fundamental de guvernământ, mai presus de orice legislatură națională și controlând-o" și mai departe:

"Puterea legiuitoare ordinară nu poate cu nici un pret să schimbe niciodată o Constituțiune rigidă; toate puterile care emană de la națiune trebuie să concure și să se împletească pentru conservarea acestui depozit sacru".

"Un autor englez, A.V. Dicey, critică rigiditatea Constituțiilor franceze și insistă asupra primejdiei la care este expusă Constituțiunea rigidă, prin faptul că ea poate fi ruinată de parlamentele ordinare, care modifică dacă nu dispozițiunile, cel puțin principiile sale. Faptul are oarecare importanță pentru Franța, unde Constituția nu are o declarație de drepturi, unde separațiunea puterilor este astfel înțeleasă că puterile nu pot niciodată să se controleze una pe alta; noi am adoptat însă sistemul american și

14) Dissescu, *op. cit.*, Nr. 405.

... cum se violează fie dispozitiunile, fie dispozițiile, fie principiile constituționale, să refuze legea arbitrară și să repună balanța în mâna justiției, rezervând astfel poporului suveranitatea sa, a cărui putere ea o reprezintă".

"Care e sancțiunea Constituției? Necesitatea unei sancțiuni nici că are nevoie să fie demonstrată; ea se înțelege de la sine".

"Cum se poate viola o Constituție? Ea poate fi violată din două puncte de vedere: 1) violând dispozitiunile sale categorice; 2) violând principiile sale. Aceste violări se pot face: 1) prin legi și atunci puterea legiferantă se pune în dezacord cu națiunea întreagă; 2) prin acte extraconstituționale, atunci puterea executivă e răspunzătoare. Aceste violări mai pot fi de două feluri: 1) generale, când sfâșie Constituția și suveranitatea țării întregi; 2) particulare, când se violează dispozitiunile sau principiile constituționale prin acte sau legi care lezează interesele individuale. Aceste distincțiuni au însemnătatea lor, căci vom vedea că numai atunci când se izbește în interesele individuale puterea judiciară poate să intervie fie chemând la răspundere pe violator, fie netinând în seamă legea neconstituțională"¹⁵⁾

Așa dar, clar și categoric: simplele principii constituționale își găsesc sancțiunea și legiuitorul ordinar nu le poate înfrânge, sub pedeapsă de a călca Constituția: acestea le scria Dissescu în 1915.

Aceleași concluzii se impun în mod evident din discuțiile urmate în senatul francez cu ocazia modificării legii de organizare judecătorească din 30 August 1883.

Înalta Curte de Casație, în decizia sa, constată că inamovibilitatea magistraturii în România este un principiu constituțional. Această concluzie, trasă din textul formal al art. 104 din Constituție, se impune cu atât mai mult, sistemului nostru constituțional, cu cât Constituția noastră recunoaște formal puterea judecătorească ca una din cele trei puteri constituie. În adevăr, Constituția noastră în titlul III intitulat "Despre Puterile Statului" după ce pune prin art. 33 principiul că "Toate puterile statului emană de la națiune, care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune și după principiile și regulile așezate în Constituție", în art. 40 zice: "Puterea judecătorească se exercită de organele judecătorești. Hotărârile ei se pronunță în virtutea legii și se execută în numele Regelui" iar în cap. IV intitulat despre puterea judecătorească organizează exercitiul acestei puteri (art. 101, 107). Aceiași Constituție dă în atribuția puterii judecătorești contenciosul administrativ, adică dreptul de a anula actele administrative de autoritate sau actele de gestiune ale puterii executive, făcute cu călcarea legilor și regulamentelor, în dauna particularilor și de a condamna la daune, fie autoritatea administrativă respectivă, fie pe funcționarul care a semnat actul (art. 107), iar art. 103 din Constituție recunoaște Curții de Casație în secțiuni unite, dreptul exclusiv de a judeca constituționalitatea legilor, declarând inaplicabile dispozitiunile lor cari sunt contrarii Constituției. În sfârșit, art. 98 din Constituție dă în căderea Curții de Casație în secțiuni unite, constituită în Înalta Curte de Justiție, judecarea ministrilor pentru abaterile comise de ei în această calitate.

În sistemul nostru constituțional, puterea judecătorească exercită un control efectiv, atât asupra puterii executive, prin contenciosul administrativ, cât și asupra puterii

¹⁵⁾ Dissescu, *Dreptul Constituțional*, ed. III, Nr. 405, 406.

... prin contenciosul constituțional. Puterea judecătorească formând una din cele 3 puteri constituite ale statului, principiul separațiunii puterilor cere, chiar dacă inamovibilitatea n-ar fi fost înscrisă în Constituție, ca puterea executivă sau legiuitoare să nu poată anihila, nici pe cale indirectă, dreptul puterii judecătorești, consfintit formal prin Constituție, de a controla în deplină independență actele acestor două puteri date în căderea sa. În țările în cari puterea judecătorească formează una din cele trei puteri constituite ale statului inamovibilitatea magistraturii, indiferent de consacrarea ei printr-un text formal al constituției, este un principiu constituțional decurgând din ideea separațiunii puterilor. În adevăr, dacă puterea legiuitoare ar putea oricând, pe cale de lege ordinară, să lovească în inamovibilitatea magistraturii, fie restrângând-o, fie suprimând-o, ce garanție de independență ar mai putea avea ordinul judecătoresc și ce garanție de dreaptă judecată ar putea găsi cetățeanul atunci când ar avea un litigiu cu autoritatea? Ce sancțiune ar mai avea Constituția când puterea judecătorească, însărcinată să păzească această Constituție în contra încălcărilor ce i s-ar aduce, fie de puterea executivă, fie de puterea legiuitoare, ar putea fi desființată de fapt de puterea legiuitoare?

Ideea inamovibilității magistraturii s-a născut din necesitatea de a se asigura independența puterii judecătorești, față de celelalte puteri constituite. În țările în cari puterea judecătorească este recunoscută prin Constituție ca una din cele trei puteri ale statului, inamovibilitatea magistraturii este o axiomă. Thonissen, în comentariul său asupra Constituției Belgiene, zice: "*L'inamovibilité des juges est un axiome constitutionnel qui n'a pas besoin d'être démontré*"¹⁶⁾ Profesorul Duguit, în tratatul său de drept constituțional vorbind, despre inamovibilitatea magistraturii zice:

"La règle de l'inamovibilité des magistrats judiciaires a-t-elle le caractère de règle constitutionnelle?"

Théoriquement, la question se rattache au caractère que l'on attribue à l'ordre judiciaire. Il est certain que si l'on voit dans l'ordre judiciaire un pouvoir autonome, rentrant dans le système de la séparation des pouvoirs, un élément constitutif de la souveraineté, un pouvoir au sens que l'on donnait à ce mot en 1789-1791, un pouvoir distinct, indépendant du pouvoir législatif et du pouvoir exécutif et égal à chacun d'eux l'inamovibilité doit être un principe constitutionnel. En effet, lorsque les magistrats sont, comme en France, nommés par le gouvernement l'inamovibilité est le seul élément qui puisse assurer l'indépendance et l'autonomie de l'ordre judiciaire et en faire un troisième pouvoir.

L'inamovibilité est alors un principe constitutionnel, comme le séparation des pouvoirs elle-même"¹⁷⁾.

În Constituția noastră principiul inamovibilității judecătorilor este însă înscris formal; art. 104 din Constituție zice: "Judecătorii sunt inamovibili, în condițiunile speciale pe cari legea le va fixa". Din modul cum e redactat acest text, adeversarii părerei Curții de Casație pretind a trage un argument contrar constatării făcute de Înalta Curte în decizia sa. În adevăr zic ei, din moment ce art. 104 zice: "în condițiunile pe cari legea le va fixa", este evident că legiuitorul ordinar poate să hotărască de soarta inamovibilității magistraturii oricum va voi. Un domn judecător de sedință la tribunalul Ilfov,

¹⁶⁾ Thonissen, *Constitution Belge*, ed. III, Nr. 472.

¹⁷⁾ Duguit, *Tr. de droit Constitutionnel*, ed. III, Tome III, pag. 197.

... aspectul proporțiv cu situația sa și pe care n-o egalează decât îndrăznala tonului în care își permite să critice deciziunile Înaltei Curți date în secțiuni Unite,¹⁸⁾ se grăbește să conchidă în fața textului: "e greu să pledezi evidentă". Desigur că e greu să pledezi evidentă; dar unde e evidentă? În speta noastră evidentă constă în a ști să interpretezi un text, ce e o Constituție scrisă și mai ales ce sancțiune are o Constituție scrisă¹⁹⁾.

În sprijinul concluziei sale d-l Judecător invocă autoritatea fostului Prim Prezident al Înaltei Curți de Casație, d-l Victor Râmnicănu și a raportorului Constituțional C. Dissescu. Este adevărat că d-l Victor Râmnicănu, cu ocazia deschiderii anului judecătorec 1923/24, după ce arată că Înalta Curte, fiind întrebată cu ocazia lucrărilor pregătitoare ale Constituției, asupra bazelor constituționale ale organizării judecătorești, a cerut ca principiul inamovibilității să fie înscris în Constituție, el fiind de esența unei bune organizații judecătorești, precizându-se întinderea și înțelesul acestui cuvânt, în sensul cerut de Înalta Curte, precum și alte detalii privitoare la recrutarea magistratilor, înaintări, transferări, pedepse, limită de vârstă, apoi conchide: "aceste păreri ale Înaltei Curți n-au fost însă ținute în seamă. căci în noua Constituție nu găsim decât scurtele dispozițiuni din art. 104, anume că: judecătorii sunt inamovibili în condițiile speciale pe cari legea le va fixa. La prima vedere ar părea că principiul inamovibilității este consacrat odată ce judecătorii sunt declarați inamovibili, textul însă nu se opreste aici, el adaugă: în condițiunile speciale pe cari legea le va fixa. Prin urmare legea ordinară va fixa felul inamovibilității, felul de numire, înaintare și revocare, cari anume judecători se vor bucura de inamovibilitate, etc. ... totul va depinde dar de legea ordinară, întocmai ca și azi, astfel că justiția rămâne lipsită de garanții constituționale. La noi mai ales, unde legile se schimbă cu o ușurință foarte mare, asemenea garanții erau și mai necesare".

Cu tot respectul ce datorăm onoratului nostru Prim Prezident onorific, socotim că părerea Domniei-Sale asupra acestei chestiuni este fundamental greșită, după cum vom demonstra mai jos. În primul rând credem că, din faptul că textul art. 104 din Constituție este redactat astfel încât, la prima vedere, ar părea că refuză ceea ce vrea să dea, nu se poate trage concluzia că Constituția noastră n-a consacrat principiul inamovibilității cum opinează d-l Râmnicănu. Dl Profesor Anibal Teodorescu, în cursul său de drept adminis-

18) D-l Judecător se arată surprins că membrii Înaltei Curți nu continuă sistemul, inaugurat de defunctul Degré de a critica deciziunile Înaltei Curți, la cari au luat parte, rămânând în minoritate. Satisfacem nedumerirea tânărului judecător răspunzându-i că membrii Înaltei Curți, în interesul prestigiului de care trebuie să se bucure deciziunile Curții supreme chiar când sunt date cu majoritate, își interzic libertatea de a le critica divulgând astfel secretul votului.

19) Concepția Domnului Judecător critic asupra Constituției României se poate ușor deduce din cele ce scrie domnia sa în comentariul deciziei Înaltei Curți și într-o lucrare recentă asupra aplicării legilor în timp, în care afirmă și se prea ostenește să dovedească, în douăzeci de pagini, că art. 17 din Constituție este "un sfat adresat legiuitorului ordinar", că Curtea de Casație a greșit în atâtea rânduri când a dat o sancțiune călcărilor acestui articol din partea legiuitorului ordinar și că domnia sa speră că Înalta Curte, luând act de critica domniei sale, va reveni asupra jurisprudenței greșite. În rezumat, în concepția domnului Judecător, Constituția noastră este o carte de maxime și aforisme, fără nici o aplicațiune practică, făcută să delecteze în orele libere pe doctorii în drept cari voesc să facă paradă de originalitate în știința dreptului. Date fiind concepțiile tânărului judecător critic regretăm că Înalta Curte n-a putut a-i satisface dorința de a declara că legiuitorului ordinar poate elimina oricând din magistratură, pe un magistrat inamovibil, fie prin reducerea limitei de vârstă, fie prin suprimarea inamovibilității. Ar fi existat atunci un mijloc sigur de a elimina din magistratura unui stat cu organizație burgheză, un magistrat cu concepții comuniste.

trativ, este de părere contrară. "Înscrisă în legi (inamovibilitatea) ea putea fi revocată pe aceiași cale, dacă legiuitorul o găsea de cuviință. Abia în 1923, ea a fost transformată într-un principiu constituțional, restrâns numai la organul judecătorec (art. 104).²⁰⁾

Părerea d-lui Râmnicănu, întemeiată pe o interpretare judaică a textului, avea nevoie de a fi demonstrată și în această privință nu vedem decât simple afirmațiuni.

Înainte de a demonstra netemeinicia părerei d-lui Râmnicănu, să vedem însă ce a spus raportorul constituției în raportul făcut în comisia mixtă a Senatului și ce concluzie se poate trage din acest raport. Domnul Judecător care se grăbește să tragă din spusele raportorului concluzii în favoarea tezei sale, ar fi trebuit să știe că, la 1923, noi nu aveam încă o lege de organizare judecătorească pentru întreaga țară și că ne găseam cu patru regimuri de organizare judecătorească, fiecare cu condițiile lui speciale de numire, avansare ierarhie. Așa fiind, era imposibil ca constituantul să declare deodată inamovibili pe judecătorii din toată țara, aflați în funcțiune la Martie 1923. Pe de altă parte, constituantul nu putea face ceea ce îi cerea în definitiv Înalta Curte prin raportul său, adică să introducă legea de organizare judecătorească în Constituție. Acest lucru era și imposibil în fapt, dat fiind că constituantul era chemat să elaboreze Constituția, iar nu legea de organizare judecătorească; această lege a făcut obiectul a laborioase cercetări și studii din partea autorului ei, răposatul G. Mârzescu, care, înainte de a îi da forma definitivă, a supus anteproiectul său discuției contradictorie a unei comisii compusă din magistrați superiori, din toate unghiurile țării, comisie care a lucrat 6-7 sedinte. Acest lucru nu-l putea face constituantul; de aceea a pus numai principiul, însă a lăsat detaliile în sarcina legiuitorului ordinar. Într-adevăr, ce zice raportul defunctului Dissescu înaintea comisiei mixte a Senatului? Iată ce găsim în chiar articolul d-lui Judecător critic: Va trebui o lege specială care să fixeze condițiunile inamovibilității. Fi-va ea integrală sau parțială? Dar desigur această lege va trebui să fie precedată, de legea reorganizării judecătorești, căci înainte de a fi judecătorii inamovibili, trebuie să știm: Cine va fi judecător? Unul sau mai mulți? Ce instanțe? Câte? Ce se face cu magistratura din Ardeal a cărei inamovibilitate a fost suspendată de consiliul dirigenț?"

Deci, zice d-l Judecător, Constituția nu garantează nici cine este inamovibil, nici la ce jurisdicțiuni, nici ce însemnează precis inamovibilitatea.

Chestia însă este dacă, din cel afirmate de raportorul Dissescu, în comisia Senatului, se poate trage concluzia că în Constituție nu s-a înscris principiul inamovibilității. Ori acest lucru nu l-a spus Dissescu niciodată și nici nu-l putea spune, deoarece în tratatul său de drept constituțional, scris înainte de votarea Constituției din 1923, Dissescu spune: "Pentru ca inamovibilitatea să fie o adevărată garanție de independență față de celelalte puteri ale statului, ea ar trebui înscrisă în Constituție; altfel Comerile ordinare vor avea tot momentul dreptul și posibilitatea să revie asupra ei²¹⁾. Iată ideile lui Dissescu asupra inamovibilității, asupra rostului înscrierii ei în Constituție: deci când Dissescu care a colaborat la redactarea Constituției, a înscris inamovibilitatea în Constituție, a făcut-o în scopul arătat de el mai sus.

20) Anibal Teodorescu, *op. cit.* pag. 320.

În același sens d-l Profesor C. Râmnicănu în Curierul judiciar Nr. 5 din 31 Ianuarie 1932 și d-l Valeriu Roman în Curierul judiciar Nr. 2 din Iunie 1932.

21) Dissescu, *op. cit.*, pag. 689.

... de jurisdicție, aceasta în sistemul nostru constituțional, este de atributul legiuitorului ordinar. De asemenea este exact că Constituția nu precizează ce e inamovibilitatea, însă aceasta nu poate autoriza pe nimeni să susțină că legiuitorul ordinar poate boteza inamovibilitate o situație care n-ar corespunde întru nimic noțiunii de inamovibilitate, cu atributele ei admise de concepția juridică a timpului, astfel cum s-a demonstrat mai sus.

Legiuitorul ordinar n-ar putea pe de o parte proclama că o anumită categorie de judecători se bucură de inamovibilitate, iar pe de alta, trecând la reglementarea acestei inamovibilități, să declare că judecătorii inamovibili pot fi permutați oricând de ministru și iar înlocuiți, după aprecierea sa suverană; aceasta n-ar mai fi inamovibilitate.

*

În această ordine de idei trecem la principiul proclamat de Înalta Curte că legiuitorul ordinar poate oricând reglementa situația și drepturile magistraților pe alte baze decât cele admise până atunci, însă cu o singură condiție: să nu restrângă sau să desființeze inamovibilitatea.

Doctrina Înaltei Curți este conformă cu litera și spiritul Constituției și cadrează perfect cu ideile raportului citate mai sus.

În adevăr, afară de cazul când Constituția ar fi reglementat ea însăși în detalii inamovibilitatea magistraturii, cum face Constituția Belgiană, lucru ce nu era posibil la noi, atunci când Constituția pune numai principiul, legiuitorul ordinar nu poate fi privat, într-o lege ordinară anterioară, de dreptul său de a legifera și a organiza pe alte baze principiul inamovibilității, însă cu o singură condiție: să nu atingă totuși acest principiu.

Și pentru că inamovibilitatea privește în mod direct persoana judecătorului, legiuitorul ordinar poate reglementa pentru viitor, dar dispozițiunile sale nu pot ajunge pe judecătorii inamovibili în funcțiune, căci această atingere fiind de natură a face să depindă situația lor de legiuitorul ordinar, ar aduce o atingere independenței judecătorului și ar anihila garanția justitiabililor de a fi judecați imparțial. Așa fiind legiuitorul ordinar poate pune pentru viitor condițiuni mai grele pentru un judecător să devină inamovibil, poate să fixeze limita de vârstă, care-i place pentru diversele categorii de magistrați, dar aceste dispozițiuni nu pot fi aplicate magistraților în funcțiune la promulgarea legii, căci ar atinge inamovibilitatea acestor magistrați. Numai așa înțeles, art. 104 din Constituție are un sens și o aplicare.

În speta noastră, legiuitorul constituant, înscriind în art. 104 că judecătorii sunt inamovibili în condițiunile pe care legea le va fixa, a înțeles în primul rând să facă din principiul inamovibilității magistraturii un principiu constituțional, iar în al doilea rând a lăsat în sarcina legiuitorului ordinar grija de a reglementa pe viitor condițiunile în care această inamovibilitate va funcționa, spre a protejea atât pe magistrați cât și pe justitiabili. Aceasta nu înseamnă însă că legiuitorul constituant a lăsat legiuitorul ordinar dreptul de a modifica însuși conținutul ideii de inamovibilitate, restrângându-i anumite atribute sau desființându-o, căci în acest caz n-ar mai fi fost nevoie de înscrierea art. 104 în Constituție.

În adevăr, judecătorii în România erau inamovibili la promulgarea Constituției din

1923; așa fiind ce rost ar mai fi avut ca legiuitorul constituant să insereze principiul inamovibilității în Constituție, dacă n-ar fi voit să întărească această inamovibilitate în contra eventualelor atacuri din partea puterii legiuitoare?

În contra atacurilor puterii executive, judecătorii erau protejați prin lege de organizare; în contra puterii legiuitoare care putea oricând, modificând legea, să suprima inamovibilitatea magistraturii, legiuitorul constituant a voit să o proteje și de aceea a înscris în Constituție principiul inamovibilității.

A presupune că legiuitorul, și încă legiuitorul constituant, a edictat o regulă fără nici o aplicare, denotă o metodă de interpretare foarte bizară; este un principiu elementar că o dispoziție legală este concretizarea în scris a unei voințe, vointa Corpului legiuitor care a legiferat-o: a presupune că acel Corp legiuitor a concretizat într-un text scris o regulă care nu va avea nici o aplicare practică, este a presupune că acel Corp legiuitor n-a știut ce face. O asemenea interpretare însă, nu poate sta în picioare. Orice text de lege trebuie să aibă o aplicare și, dacă aparent interpretarea lui literală ar duce la concluzia că legiuitorul n-a voit să spună nimic sau a spus ceva absurd, datoria interpretului este să-i caute sensul în intenția care a prezidat la inserarea textului.

Gény, în clasică sa lucrare asupra metodei de interpretare, combătând exagerarea școlii tradiționale a fetișismului legii scrise zice:

"A première vue, et quand on s'en tient aux données du pur bon sens, on n'apreçoit pas quelle base rationnelle peut rester à un système d'interprétation de la loi, qui se sert du texte légal, pour justifier tout autre chose que ce que son auteur a voulu établir. Car, je veux bien que la loi, une fois mise en vigueur, se sépare de la personne du législateur. Mais encore, faut-il reconnaître que celui-ci l'a laissée pleine de sa pensée et de son vouloir, à moins de voir dans le texte légal une sorte d'outré vide, que chacun remplirait à son gré.

La loi écrite n'est pas autre chose, en son essence même, que l'expression d'une volonté intelligente. Et il est contradictoire à sa nature de l'interpréter autrement que comme un acte de volonté²²⁾.

*

În critica sa, d-l judecător insinuează că Înalta Curte, deși nu a discutat chestia drepturilor câștigate pusă de recurenți, pe baza art. 17 din Constituție, ba chiar a hotărât-o ca inutilă, "totuși această idee a avut rolul său la fixarea soluției"²³⁾ Nu știm ce l-a făcut pe d-l judecător să aibă această impresie, căci eu nu se degajează din nici un considerent al deciziei Înaltei Curți.

Înalta Curte cunoaște doctrina după care, în materie de organizare, nu se pot invoca drepturi câștigate; în speta noastră însă dreptul câștigat este consfintit de Constituție, care prin art. 104, punând principiul inamovibilității magistraților, interzice legiuitorului ordinar să atingă acest principiu, chiar când ar face o lege de organizare judecătorească; ori cum legiuitorul constituant poate face orice vrea, spre deosebire de legiuitorul

22) F. Geny. *Méthode d'interprétation*, ed. 11, T. 1, pag. 263.

23) Peste așa zise argumente date de d-l judecător în critica ce aduce deciziei Înaltei Curți, trecem, întrucât ele constituiesc sau simple afirmațiuni, sau perle de logică cum e acela că perspectiva de a i se majora limita de vârstă ar pricinui magistratului un tot așa de mare neajuns ca și reducerea, sau că înscrierea inamovibilității în Constituție este necesară ca o garanție în contra executivului, iar nu a legiuitorului, pentru că altfel legiuitorul ordinar ar putea-o desființa".

... în jurul judecării ceea ce-i îngăduie Constituția, în sistemul nostru constituțional, magistrații inamovibili pot invoca drepturile câștigate decurgând din principiul inamovibilității, consacrat prin Constituție.

Bonnier, în tratatul său de procedură civilă scris sub imperiul constituționalității inamovibilității magistraturii franceze, zice: "Il arrive quelque fois qu'une loi réduit le personnel, d'un tribunal au d'une Cour comme trop nombreux. On procède alors par voie d'extinction, ou bien les juges dont le titre est supprimé sont transférés à un autre siège. De cette façon, le principe de l'inamovibilité est respecté, et les situations acquises sont conservées"²⁴⁾

Din obligația impusă de Constituție legiuitorului ordinar de a nu atinge principiul inamovibilității judecătorilor, naște dreptul pentru aceștia de a reclama, chiar în contra legii, anularea decretului de punere la retragere și reintegrarea lor. Aceasta e consecința logică a principiului inamovibilității judecătorilor, înscris în Constituție și recunoscut ca atare de Înalta Curte.

Înalta Curte a înălțurat din discuție chestia drepturilor câștigate trase din dispozițiile art. 17 din Constituție ca inutilă.

Concluzia deciziei Înaltei Curți este următoarea: "Legea din 4 Aprilie 1931 luând membrilor Curții de Casație, *aflători în funcțiune la promulgarea ei*, dreptul de a funcționa până la vârsta de 70 de ani, drept care constituie un element esențial al inamovibilității, prevăzută de art. 104 din Constituție, a violat acest text".

Art. 104 din Constituție recunoaște magistratului dreptul ca înainte de a fi împlinit limita de vârstă, pe care legea i-o fixează, să nu poată fi scos din funcțiune nici chiar printr-o lege de organizare, care ar reduce această limită de vârstă.

În această ordine de idei, Înalta Curte proclamă cu drept cuvânt, că o lege, care ar ridica limita de vârstă, nu e de natură a aduce o atingere inamovibilității; în adevăr, limita de vârstă nefiind obligatorie pentru magistrat, prelungirea vârstei nu e de natură a excita vreoa influență asupra magistratului, el putând oricând să se retragă, prin demisie. Nu tot același lucru este însă când printr-o lege i se reduce limita de vârstă și poate fi scos înainte de a fi împlinit vârsta până la care el avea dreptul să funcționeze.

Acestea sunt considerațiunile pentru cari credem că soluția dată de Înalta Curte este singura soluție juridică, dată în conformitate cu textele și cu principiile cari guvernează separațiunea puterilor în Stat, atât de admirabil concretizate și armonizate în Constituțiunea noastră.

Eugeniu P. BĂNESCU

Consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție

din "Pandectele Române" - 1936

Legea pentru organizarea judecătorească

Actualul Ministru al Justiției, la câteva zile după instalarea sa, într-o declarațiune făcută presei, a anunțat modificarea actualei legi pentru organizarea judecătorească, modificare care să cuprindă în adevăr principiile, care să redea justiției o completă independență, asigurându-i rolul adevărat a celei de a treia puteri în stat, iar magistratilor distinși și muncitori, o binemeritată răsplată.

Ca urmare acestei declarațiuni ministeriale, o Comisiune de înalți magistrați sub președinția Primului Președinte al Înaltei Curți de Casație, a fost instituită pentru întocmirea ante-proiectului viitoarei legi de organizare.

În câteva articole publicate acum câțiva ani în revistele juridice, "Dreptatea" (Brasov); "Curierul Judiciar" și "Ardealul Juridic" (Cluj), criticând unele dispozițiuni din actuala lege pentru organizarea judecătorească, îi puneam în evidență caracterul politist și în neconcordanță cu spiritul de independență ce trebuie să caracterizeze pe slujitorul Justiției.

În adevăr, institutiunea inspectorilor judecătorești în condițiunile prevăzute de legea actuală, notarea magistratilor de către șefii ierarhici imediat superiori și dispozițiunile art. 177 și 178 apasă asupra independenței magistratului.

Căci dacă prima virtute a Judecătorului trebuie să fie **independența**, atunci să se înlăture din lege tot ceea ce ar putea influența cât de puțin conștiința lui.

Se simte nevoia unei legi cât mai severe, care să **garanteze selecțiunea corpului judecătorec**, dar, care în același timp să-l poată apăra de arbitrar. O lege care să facă **imposibilă influența dezastruoasă a politicienilor, sau favoritismului la numiri și înaintări**.

Garantează legea organizării judecătorești aceste principii? În formă da, în fond nu. Motivul: influența ministrului, om politic și sclav al intereselor de partid – cu rare excepțiuni fericite – influența care se strecoară prin porțile larg deschise a lacunelor legii.

Nu am intențiunea să scriu un articol de polemică, nici să fac procesul înaintărilor în magistratură și pentru a nu ne abate de la subiectul propus, să-mi fie îngăduit, ca vechi slujitor al justiției și în deplină cunoștință a durerilor, celor mai nedreptățiți la înaintări dintre toți funcționarii Statului, și pentru evitarea unei crescânde nemulțumiri, să expunem, după modesta noastră părere, care credem că ar fi principalele modificări ce ar trebui avute în vedere:

1. Notarea șefului ierarhic.

Art. 121 din legea judecătorească obligă pe șeful ierarhic al Judecătoriei, Tribunalului și Curții de Apel, ca în fiecare an și cel mai târziu până la Decembrie, să trimită ministrului, rapoarte calificative asupra activității profesionale, conduitei în societate, aptitudinii și modului cum își îndeplinesc îndatoririle, magistrații ce sunt puși sub conducerea lor.

Această dispozițiune necunoscută în legea de organizare de la 1890 și introdusă sub

²⁴⁾ Bonnier, *pr. civ.*, T. I, Nr. 113.

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România
Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr. 567A/2005

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. 4215 / 27-06-2005

Domnului NICOLAE VĂCĂROIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale vă înaintăm, alăturat, copia sesizării formulate de 25 de senatori referitoare la neconstituționalitatea Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.

Vă adresăm rugămintea de a comunica punctul dumneavoastră de vedere până la 1 iulie 2005, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la 4 iulie 2005.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PRESEDINTE
Ioan Vidu
Prof. univ. dr. IOAN VIDU

**Grupurile parlamentare
ale Partidului România Mare și Partidului Social-Democrat
din Senat**

23 iunie 2005

Către,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DOMNULUI PREȘEDINTE PROF.UNIV.DR. IOAN VIDA

Subsemnații, senatori menționați în Anexă, reprezentând Grupurile Parlamentare ale Partidului România Mare și Partidului Social-Democrat, cu semnăturile personale, în baza art.146 lit. a din Constituție, în continuare, formulează următoarea

SESIZARE

**asupra neconstituționalității Legii privind reforma în domeniile
proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente**

Guvernul și-a angajat răspunderea asupra unui Proiect de Lege privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, în conformitate cu prevederile art. 114 din Constituție. Acest proiect a fost adoptat în urma respingerii de către cele două Camere ale Parlamentului, în ședința comună din 22 iunie 2005 a moțiunii de cenzură, depusă de grupurile parlamentare ale P.S.D.

Apreciem că legea prezintă grave vicii de constituționalitate, atât prin nerespectarea procedurii constituționale a angajării răspunderii, astfel cum e prevăzută în art.114 din Constituție, cât și prin încălcarea prin dispozițiile

sale a unor prevederi constituționale, după cum vom arăta în cele ce urmează. De aceea, și prezenta excepție de neconstituționalitate o vom structura pe două mari secțiuni, una care privește încălcarea procedurii instituită prin art.114 din Constituție și alta care se referă la conținutul propriu-zis al legii, astfel cum este ea cuprins în cele 17 titluri.

I. Obiecții de neconstituționalitate privind încălcarea art.114 din Constituție

1. Art.114 prevede în alin.1 că: "Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege."

Textul trebuie raportat și la alte prevederi constituționale cum ar fi: art.1 alin. 4 din Constituție, art.61 alin.1 și art. 102 alin. 2 din legea fundamentală.

Art.1 alin. 4 prevede că statul se organizează potrivit principiul separației și echilibrului celor trei puteri în stat, în cadrul democrației constituționale.

Art. 61 alin.1 prevede că *Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării și organul reprezentativ suprem al poporului român*. Iar art.102 alin.1 consacră *rolul constituțional al Guvernului care potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice*.

Principală obiecție pe care o aducem, pornește de la prevederile art.114 alin.1 din Constituție, potrivit cărora Guvernul își poate angaja răspunderea asupra unui proiect de lege, ca și asupra unui program sau a unei declarații de politică generală. Constatăm că legiuitorul constituant folosește numeralul cardinal urmat de actul juridic sau politic asupra căruia poate Guvernul să-și angajeze răspunderea, rezultând în mod indubitabil că nu poate fi vorba despre *mai multe* proiecte de legi, în egală măsură în care nu poate fi vorba despre *mai multe* programe de guvernare sau *mai multe* declarații de politică generală.

Legea adoptată pe cale angajării răspunderii este contrară art.114 alin.1 din Constituție, deoarece este neîndoelnic faptul că în realitate avem de a face nu numai cu mai multe proiecte de legi, ci și cu mai multe pachete legislative, unul privind proprietate, altul justiția și altul

măsuri adiacente. De altfel, Guvernul nu s-a sfiit să recunoască acest lucru, declarând inițial că urmează să-și angajeze răspunderea mai întâi pe trei, și, apoi, pe două pachete de legi.

În urma discuțiilor vehement critice purtate inclusiv în plenul Senatului, Guvernul a revenit asupra intenției inițiale, contopind într-un singur pachet, mai multe pachete legislative, între care, oricâtă bunăvoință am manifesta, nu există unitate de reglementare. Este greu să stabilești o asemenea unitate între proprietatea funciară sau imobiliară, statutul Consiliului Superior al Magistraturii, cel al magistraților sau renta viageră. Avem de-a face cu o îngrămădire de reglementări prin care s-au pus sub un singur acoperiș acte normative fără legătură între ele, ceea ce contravine în mod indiscutabil prevederilor constituționale.

Proiectul de lege este structurat în 17 titluri, după cum urmează:

- Titlul I este consacrat modificării și completării Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată;

- Titlul II este consacrat modificării și completării Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, cu modificările și completările ulterioare, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 501/2002;

- Titlul III este consacrat modificării și completării Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 66/2004;

- Titlul IV este consacrat modificării și completării Legii nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare;

- Titlul V este consacrat modificării și completării Legii nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991;

- Titlul VI este consacrat modificării și completării Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997;

- Titlul VII este consacrat regimului stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv;

- Titlul VIII este consacrat modificării și completării Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal;

- Titlul IX este consacrat modificării Codului Penal;

- Titlul X este consacrat circulației juridice a terenurilor;

- Titlul XI este consacrat modificării Legii nr.7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, cu modificările și completările ulterioare;
- TITLUL XII este consacrat modificării și completării Legii nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, cu modificările și completările ulterioare;
- TITLUL XIII este consacrat accelerării judecăților în materia restituirii proprietăților funciare;
- TITLUL XIV este consacrat dispozițiilor tranzitorii;
- TITLUL XV este consacrat modificării și completării Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii;
- TITLUL XVI este consacrat modificării și completării Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară
- TITLUL XVII este consacrat modificării și completării Legii nr.303/2004 privind statutul Magistraților.

Se poate, astfel, constata că fiecare titlu de lege are semnificația unui proiect de lege de sine-stătător în care se regăsesc legi organice, cât și legi ordinare. O asemenea practică, înseamnă a adăuga la Constituție, ceea ce nu este permis.

2. Trebuie remarcat faptul că situația prezentă nu este identică cu situația avută în vedere de Curtea Constituțională, în 2003, prin Decizia nr. 147 din 16 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României nr.279 din 21 aprilie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 175A/2003.

În anul 2003, Curtea Constituțională a fost sesizată cu neconstituționalitatea dispozițiilor legii prin care Guvernul de la data respectivă își asumase răspunderea pentru „*Legea privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției*”, devenită Legea nr.161/2003.

În acea situație, Curtea Constituțională a statuat că legiuitorul poate să reglementeze printr-o lege un grup complex de relații sociale, în vederea obținerii unui rezultat dezirabil la nivelul întregii societăți, dar a condiționat valabilitatea demersului legislativ prin asumarea răspunderii de existența unui scop unic, prevenirea și sancționarea corupției, precum și de un mod de structurare care să nu fie de natură să afecteze dispozițiile constituționale invocate.

Legea de față nu întrunește exigențele impuse de Curtea Constituțională mai sus-menționate, în sensul că normele sale nu satisfac

„scopul unic”, și nici nu sunt structurate astfel încât să existe o unitate de reglementare, să nu fie afectate dispozițiile art.114 din Constituție. În această situație, este evident caracterul neconstituțional al legii.

3. Potrivt art.61 din Constituție, **unicul organ legiuitor în România este Parlamentul, iar Guvernul este executiv.**

Se impune ca **prerogativele normative ale Guvernului trebuie astfel interpretate încât să nu afecteze statutul fiecăreia din cele două autorități, în sensul de a transforma legislativul în executiv și executivul în legislativ.**

De altfel, în doctrină se și recunoaște că **adoparea unei legi pe calea angajării răspunderii Guvernului este o procedură atipică de legiferare, o excepție de la procedura parlamentară obișnuită, astfel încât funcționează principiul de drept „*Exceptio est strictissimo interpretationis*”.**

Din păcate, constatăm că nu numai în acest domeniu, ci și în altele, Guvernul transformă excepția în regulă, ceea ce nu poate să fie acceptat, iar Curtea Constituțională, în calitate pe care i-o recunoaște art. 142 alin.1 din Constituție, are misiunea să stopeze asemenea abuzuri, garantând supremația Constituției.

4. Dincolo de aceste aspecte, trebuie precizat faptul că legea vorbește despre o **„reformă în justiție”** în contextul în care Capitolul JAI – Justiție și Afaceri Interne - a fost închis prin adoptarea în anul 2004 a legilor privind Statutul magistraților, organizarea judiciară și organizarea Consiliului Superior al Magistraturii. Aceste reglementări, ca și toate celelate legi de altfel, în domenii importante pentru societatea românească, au fost elaborate cu sprijinul experților europeni. Conținutul lor a fost avizat de Uniunea Europeană, de Consiliul Europei și de Comisia de la Veneția.

Prin urmare, ne întrebăm ce anume a impus nevoia reglementărilor pentru care Guvernul și-a asumat răspunderea, de vreme ce reglementările existau, iar misiunea țării noastre era să le pună în aplicare, nu să vină cu noi reglementări, multe dintre ele periculoase pentru statul de drept și democrație, după cum vom arăta în secțiunea următoare.

Pentru toate aceste considerente, vă rugăm să constatați că **s-au încălcat atât litera cât și spiritul Constituției, statutul legislativului și al executivului, principiile care trebuie să guverneze raporturile dintre cele două puteri.** Dacă se continuă în același stil, prin adoptarea de ordonanțe de urgență sau prin angajări de răspunderi ale Guvernului, riscăm

să se muteze rolul Parlamentului de unic organ legiuitor, să se denatureze raporturile dintre puterile statului, să se încalce principiul separației și echilibrului puterilor în stat, consfințit prin art.1 alin. 4 din Constituție, ceea ce nu este permis.

II. Obiecții de neconstituționalitate privind cele 17 titluri ale Legii privind reforma în domeniul proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente

II. A. Obiecții de neconstituționalitate privind dispozițiile referitoare la proprietate

1. Încălcarea Constituției prin consacarea principiului restitutio in integrum și eliminarea oricărei excepții de la regula retrocedării

Apreciem că sunt încălcate prin Titlul I Art.I Pct.1 următoarele dispoziții constituționale:

- art. 1 alin.3, art.8 și art.152 - referitoare la semnificația pluralismului politic, în măsura în care imobilele retrocedate în natură sunt sedii ale partidelor politice;
- art.9 și art. 40 – în măsura în care imobilele retrocedate sunt sedii ale sindicatelor, patronatelor și a altor organizații profesionale;
- art.32 – în măsura în care imobilele retrocedate sunt sedii pentru unități de învățământ;
- art.33 – în măsura în care imobilele retrocedate sunt sedii ale unor unități de cultură;
- art. 30-31- în măsura în care imobilele retrocedate sunt sedii ale unor instituții media;
- art.10 – în măsura în care imobilele retrocedate sunt sedii ale misiunilor diplomatice;
- art.136 alin. 4 – în măsura în care unele din bunurile propuse a se retroceda în natură aparțin proprietății publice, declarată inalienabilă prin Constituție.

2. Încălcarea unor principii și texte constituționale prin soluția de reconstituire a dreptului de proprietate pe vechile amplasamente și de revocarea titlurilor de proprietate acordate.

Prin **Titlul IV Art. I Pct. 2** prin care se instituie *principiul potrivit căruia reconstituirea dreptului de proprietate se face pe vechile amplasamente, dacă acestea nu au fost atribuite legal altor persoane*, se încalcă mai multe texte legale și constituționale, după cum vom arăta în cele ce urmează.

Trebuie precizat faptul că această lege vine la 14 ani de la intrarea în vigoare a Legii nr. 18/1991, lege care în cea mai mare parte a fost pusă în aplicare.

Textul din legea care face obiectul sesizării, prevede, așa cum menționam anterior, faptul că respectarea vechilor amplasamente este un principiu a cărui aplicare impune însă ca terenurile în discuție să nu fi fost atribuite legal altor persoane. **Se pune problema cine stabilește dacă terenurile respective au fost atribuite sau nu legal.** Este evident că se impune o analiză a fiecărei spețe în parte în urma căreia se va constata că unele titluri au fost atribuite legal și altele au fost atribuite ilegal. Cele care au fost atribuite ilegal vor fi revocate sau desființate pe cale administrativă sau judiciară. Este evident că în această situație stabilitatea raporturilor juridice va fi aruncată în aer. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mai multe rânduri că **stabilitatea raporturilor juridice este o condiție sine qua-non a unui stat de drept și a unei democrații autentice.**

Este astfel încălcat **art.1 alin 3** din Constituție, în care România este declarată **stat de drept, democratic și social**, în care printre valorile declarate supreme și garantate de regăsim și **demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenești și dreptatea.** Noi credem că aceste valori constituționale sunt încălcate atât pentru cei care vor primi terenuri în baza noii legi, cât și pentru cei care își vor pierde terenurile dobândite sub imperiul vechii legi. De aceea, apreciem că în loc să se îndrepte o nedreptate istorică și abuzuri pe care nu le contestă nimeni, se vor produce noi nedreptăți și noi abuzuri.

În acest mod, se încalcă:

- prevederile constituționale referitoare la egalitatea tuturor în fața legii - **art.16;**
- **art.44 alin.1 și 2** care garantează atât dreptul de proprietate, cât și proprietatea, indiferent de data când a fost dobândită această proprietate, înainte de 1990 sau după 1990.

II. B. Obiecții de neconstituționalitate referitoare la justiție

Una din valorile fundamentale ale statului de drept și care reprezintă una din limitele de revizuire a Constituției este **independența justiției.**

Apreciem că legea încalcă în mod fragrant principiul constituțional al **independenței justiției** consființit prin **art.124 alin 3** coroborat cu **art.152**; rolul Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției consființit prin **art.133**.

Actuala reglementare, prin încălcarea acestei valori sacre într-un stat de drept va atrage după sine **politizarea justiției**, va afecta **rolul de garant al independenței justiției pe care îl are Consiliul Superior al Magistraturii**.

Se încalcă, totodată principiul **inamovibilității judecătorilor**, cu excepția celor stagiari, consființit prin **art.125 alin.1**; se va goli de conținut **art. 133.alin.1**, dar și **art.134** potrivit căruia *numai Consiliul Superior al Magistraturii poate să propună Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari*. Prin acordarea unor privilegii candidaților aparținând minorităților naționale (**Titlul 17 Art.1 Pct.45**) se încalcă **principiul nediscriminării** prevăzut de **art.4 alin.2** din Constituție potrivit căruia *este interzisă orice discriminare, pe orice criteriu, inclusiv cel de naționalitate*, precum și **art.16 alin.1** potrivit căruia *„cetățenii sunt egali în fața legii și autorităților publice, fără privilegii și discriminări”*.

Argumentăm după cum urmează:

1. Prin **Titlul XV Art.1 Pct. 42** se prevede obligația *Consiliului Superior al Magistraturii de a întocmi un raport anual privind activitatea proprie, raport pe care îl prezintă celor două Camere ale Parlamentului reunite în ședință comună, până la data de 15 februarie a anului următor*. Apreciem că acest text încalcă **art.1 alin.4** din Constituție referitor la **principiul separației puterilor în stat**, precum și **art.124** și **art.126** referitoare la **independența justiției**.

2. Prevederile **Titlului XVII Art. 1 Pct. 49** care modifică **art.31 alin.11** din **Legea 303/2004** prin Statutul magistraților, în sensul **recunoașterii pentru Președinte a dreptului de a refuza o singură dată numirea judecătorilor și procurorilor**, încalcă **art.1 alin.4** din Constituție referitor la **principiul separației puterilor în stat**, **art. 124** și **art. 126** referitoare la **independența justiției**, precum și **art. 134 alin.1** raportat la **art. 125 alin.1** potrivit căruia *Președintele numește judecătorii și procurorii, cu excepția celor stagiari*.

Vom constata că aceste două texte nu prevăd că **Președintele poate refuza numirea unor judecători și procurori și nici nu putea să facă acest lucru, dat fiind faptul că s-ar fi încălcat principiul separației puterilor în stat**. Atributul Președintelui de anumi magistrații trebuie înțeles

într-o accepțiune tradițională, specifică fiecărui șef de stat, ea fiind mai mult protocolară, solemnă, la fel cum este și cea de a numi Guvernul care a primit votul de investitură de la Parlament. **Așa cum Președintele nu poate să refuze numirea unor miniștri, care au primit votul de încredere de la Parlament, la fel nu poate refuza numirea unor magistrați, care au primit un altfel de vot de încredere, tot un fel de vot de încredere, sub forma unei propuneri venite din partea Consiliului Superior al Magistraturii, garantul independenței justiției.**

O dispoziție similară este cea din **Titlul XVII Art.1 Pct. 47** care modifică art.30 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 în sensul recunoașterii pentru Președinte a dreptului de a numi judecătorii și procurorii.

3. Prevederile **Titlul XVII Art. 4 Pct. 4**, potrivit căruia *la data intrării în vigoare a legii încetează de drept mandatele de conducere a judecătorilor și procurorilor de la Curțile de apel, de la tribunalele specializate și de la judecătorii, precum și a procurorilor de la parchetele de pe lângă acestea*, sunt neconstituționale, ele **încalcă principiul stabilității și continuității funcțiilor de conducere în cadrul instituțiilor aparținând puterii judecătorești**, ceea ce va afecta fundamental activitatea justiției. Se încalcă, de asemenea, **principiul drepturilor câștigate**, ca și cel al **neretroactivității legii**, cu excepția legii penale și contravenționale mai favorabile, instituit prin **art.15** din Constituție. Atâta vreme cât mandatele de conducători de autorități publice din sfera justiției sau a parchetelor au fost dobândite sub imperiul altor reglementări, cu respectarea acestora, este firesc ca regimul lor să fie guvernat de legile în vigoare la data nașterii lor, conform principiului, *tempus regit actum*.

4. **Titlul XVII Art. 4 Pct. 6** care prevede că *durata mandatelor judecătorilor și a procurorilor care ocupă alte funcții de conducere decât cele prevăzute la alin. 1 este de 3 ani de la investire*, încalcă dispozițiile constituționale ale **art.124 și 125** din Constituție. Este evident faptul că s-a stabilit durata de 3 ani, care este mai mică cu 1 an față de 4 ani cât are Parlamentul, pentru ca clasa politică aflată la guvernare să poată în ultimul an să facă o epurare a celor care în timpul mandatului nu au manifestat o atitudine „corespunzătoare” față de puterea politică, s-au dovedit imuni la mesajele acesteia atunci când urmăreau să-i apere interesele, ceea ce trebuie sancționat.

5. **Titlul XVII Art. 53 Pct. 80** prevede că *Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctii, procurorul general al Parchetului Național Anticorupție, adjunctii acestuia, procurorii-șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul-șef al Direcției de Investigare al Infracțiunilor de Criminalitate organizată și Terorism, și adjunctii acestora, sunt numiți de Președintele României la propunerea ministrului justiției cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii*, sunt neconstituționale în raport cu art 125 alin.1 și 134 alin.1 din Constituție, potrivit cărora **toți judecătorii și procurorii, fără nici o excepție, sunt numiți de Președintele României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.**

Constatăm că textul constituțional nu face vorbire despre nici o propunere a ministrului justiției, așa cum prevede textul de mai sus precizat. Practic, ministrul justiției preia atribuția constituțională al Consiliului Superior al Magistraturii și îi lasă acestuia un simplu aviz, ca să-l „consoleze”, probabil. Aceasta este una din cele mai flagrante imixțiuni ale politicului în justiție, care va afecta fundamental independența și inamovibilitatea magistraților, dar și prevederile art. 6 alin.1 din Carta Europeană a Drepturilor Omului.

6. Apreciem că înainte de toate apar ca fiind contrare Constituției, prevederile din Capitolul III, nou introdus, referitor la instanțele militare (art. 58¹; art. 58⁶) și respectiv secțiunii consacrate organizării parchetelor militare (art. 92¹; art. 92⁵).

Potrivit art. 126 din Constituție, „justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești, stabilite de lege”, iar potrivit art. 5 al aceluiași articol „este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii”.

Din interpretarea acestor dispoziții legale și prin raportare la dispozițiile art. 118, după care „armata este subordonată exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale”, respectiv la dispozițiile art. 16 potrivit cărora „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”, rezultă că sistemul nostru constituțional nu admite o justiție specială pentru militari și existența unor judecători și unor procurori care să fie militari de

carieră, ceea ce înseamnă grade și disciplină militară, ierarhie, obligații de subordonare, etc., ci numai magistrați supuși autorității CSM.

O dovadă a faptului că legiuitorul constituant român, mai ales prin accentele date prin Legea de revizuire a Constituției, nu admite existența tribunalelor militare și a parchetelor militare, care evocă ideea de regim autoritar, de stare de asediu, de Curte Marțială etc., este și faptul că în art. 133 consacrat rolului și structurii Consiliului Superior al Magistraturii nu se face trimitere nici la judecătorii militari, nici la procurorii militari, deși în acest sens, s-au purtat discuții în Comisia de revizuire a Constituției.

De vreme ce Legea de revizuire a Constituției nu a înțeles să nominalizeze ca o categorie distinctă, pe magistrații care sunt și militari de carieră, este semn că această categorie de magistrați nu are acoperire constituțională și, pe cale de consecință, nu au bază constituțională nici instanțele militare.

Este de observat că legiuitorul constituant îngăduie înființarea de instituții specializate în anumite materii, ceea ce înseamnă o problemă și instanțe specializate, indiferent de materie, dar numai pentru militari, înseamnă o altă problemă care, în opinia autorilor acestei excepții, exclude litera și mai ales spiritul Constituției.

Mai este de reținut că, alin. 5 al art. 126, în redactarea dată prin Legea de revizuire a Constituției din 2003, admite posibilitatea participării în instanțele specializate, a unor persoane „din afara magistraturii”, iar conceptul de magistrați este stabilit la judecători și procurori, cei din sistemul Înaltei Curți de Casație și Justiție care, pe cale de consecință, nu pot avea și un alt statut juridic, cum ar fi acela de militari, ca și cum ar fi în afara magistraturii.

Sintagma „persoane din afara magistraturii” urmărește reprezentanți ai diferitelor corpuri profesionale, cum sunt în cazuri de litigii de muncă, reprezentanții de sindicate și patronate, respectiv, constituirea, când va sosi timpul, a Curților cu Juri care, cum se știe, au funcționat în România.

În concluzie, revizuirea Constituției în 2003, și reformularea textelor cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, la instanțele de judecată, conduc la concluzia, după care, judecătorii și procurorii sunt singurii magistrați care nu pot avea și calitatea de militari.

Pe cale de consecință, textele indicate, referitoare la instanțele militare și la parchetele militare ne apar ca fiind lipsite de temei constituțional.

Se înțelege că, în sfera acestor texte, ca fiind lipsite de bază constituțională, intră toate dispozițiile care fac trimitere la instanțele militare sau la parchetele militare, cum ar fi dispozițiile cuprinse la art. IV.

XXX

Față de toată această situație pe care am prezentat-o, rugăm Onorata Curte Constituțională, să admită excepția de neconstituționalitate cuprinsă în prima secțiune a acestei sesizări și să constate caracterul neconstituțional al întregului pachet legislativ.

În subsidiar, în măsura în care această excepție va fi respinsă, vă rugăm să declarați ca neconstituționale prevederile cuprinse în Titlurile XV, XVI, XVII referitoare la așa zisa reformă în justiție, deoarece aceste titluri exced ideea de unic pachet legislativ și determină concluzia că ne aflăm în prezența a cel puțin două pachete legislative, ceea ce art. 114 din Constituție, astfel cum a fost el interpretat prin Decizia Curții Constituționale nr. 147 din 16 aprilie 2003, nu permite.

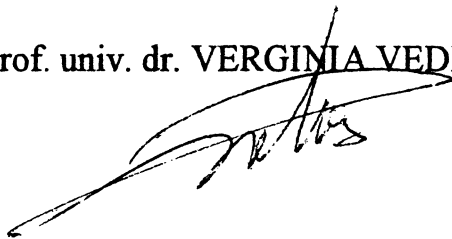
În situațe în care veți respinge și această excepție, vă rugăm să declarați neconstituționale dispozițiile punctuale cuprinse în conținutul prezentei sesizări.

Curtea Constituțională reprezintă garantul supremației Constituției, iar respingerea prezentei excepții ar atrage prin consecințele sale afectarea gravă și greu remediabilă a principiului supremației Constituției, ceea ce credem că nu este admisibil. Aceasta cu atât mai mult cu cât România se află în plin proces de integrare în Uniunea Europeană, proces care ar fi afectat dacă așa-zisul pachet legislativ, în fapt cel puțin două pachete, ar fi menținut în vigoare.

Anexăm prezentei lista cu semnatarii sesizării de neconstituționalitate.

Pentru semnatarii excepției,

Senator, Prof. univ. dr. VERGINIA VEDINAȘ

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

**Către,
Secretarul General al Senatului
Domnului Constantin Dan Vasiliu**

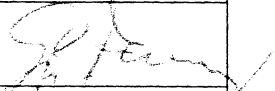
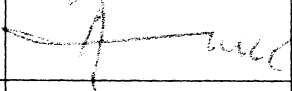

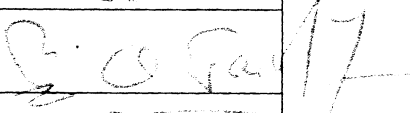
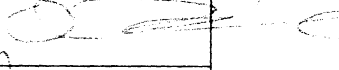
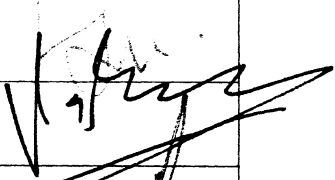

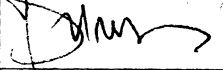
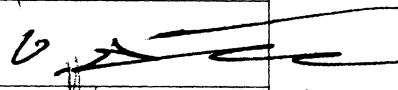
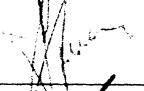
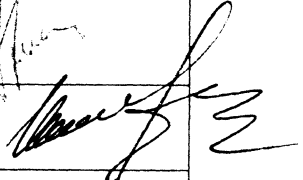

În baza prevederilor art.146 lit a) din Constituția României și ale art.17 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Grupul parlamentar al Partidului România Mare și Grupul parlamentar al Partidului Social Democrat vă înaintăm prezenta sesizare de neconstituționalitate asupra **Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente**, spre a fi înaintată Curții Constituționale.

Senator Dr. Verginia Vedinaș

LISTA

**senatorilor care susțin sesizarea de neconstituționalitate adresată Curții
Constituționale cu privire la Legea privind reforma în domeniul
proprietății și a Justiției și unele măsuri adiacente, adoptată în urma
respingerii Moțiunii de cenzură inițiată de grupurile parlamentare ale
PSD în ședința comună a celor două Camere
din data de 22 iunie 2005**

Nr. crt.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnatura
1	Vergoria Victoria	PRM	
2	Simona Ghenghe	PRM	
3	Ardeleni Aurel	PRM	
4	DINA CARU	PRM	
5	Tănăsescu Claudiu	PRM	
6	Vasile Andrei Vlad		
7	LEGHAN RINA	PRM	
8	CORNELIU JADIN TUDOR	P. R. M.	
9	BINDEA LIVIU-DORU	P. R. M.	
10	DINESCU VALENTIN	P. R. M.	
11	DUMITRESCU GHEORGHE VIOREL	P. R. M.	
12	GĂRCHAN CONSTANTIN	P. R. M.	
13	ILIE ILASCU	P. R. M.	
14	IORGA NICOLAE	P. R. M.	

15.	MIHĂILESCU EUGEN	P.R.M.	
16.	MOISUE VIORICA GEORGETA	P.R.M.	<i>Moisue Viorta</i>
17.	PETRESCU ILIE	P.R.M.	<i>Petrescu</i>
18.	STAN PETRU	P.R.M.	<i>Stan P</i>
19.	UNGHEANU MIHAI	P.R.M.	
20.	CRETU OVIDIU	P.S.D.	<i>Cretu</i>
21.	POPOVICI BOGDAN	P.S.D.	<i>Popovici</i>
22.	POPESCU MIHAIL	P.S.D.	<i>Popescu</i>
23.	NICOLAE SERBAN	P.S.D.	<i>Nicolae</i>
24.	NEAGHE OVIDIU	P.S.D.	<i>Neaghe</i>
25.	MURARI ION	PSD	<i>Murari</i>
26.	SERBAN MIHĂILESCU	PSD	<i>Serban</i>
27.	GEORGESCU CRISTIAN	PSD	<i>Georgescu</i>